

Π1.7. Κατάρτιση Σχεδίων Προτάσεων βελτίωσης του Θεσμικού Πλαισίου

Μελέτες για τη χάραξη στρατηγικής εποπτείας
της αγοράς και αδειοδότησης των
επιχειρήσεων

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

DBC ▲ diadikasia

Σεπτέμβριος 2023

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Πίνακας Περιεχομένων

1	Εισαγωγή.....	4
2	Μεθοδολογικό Πλαίσιο Υλοποίησης του Παραδοτέου.....	6
3	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.1	11
3.1	Ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας Ξενοδοχειακών Μονάδων.....	11
3.2	Κατάλογος Νομοθετικών Απαιτήσεων για την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης στις ξενοδοχειακές μονάδες	15
3.3	Νομοθετικό Πλαίσιο για εφαρμογή δειγματοληψίας	25
3.4	Νομοθετικές απαιτήσεις ποιοτικού ελέγχου για τα ξενοδοχεία και τα τουριστικά καταλύματα.....	25
3.5	Εμπλεκόμενα μέρη στην εφαρμογή των δειγματοληψιών	27
3.5.1	Η σημασία της αναγνώρισης 3 ^{ου} μέρους με τη διαπίστευση ενός εργαστηρίου για την εφαρμογή των δειγματοληψιών	28
3.6	Ο ρόλος της ΕΕΧ σε συνδυασμό με το ρόλο των ξενοδοχειακών επιμελητηρίων.....	29
3.7	Προτάσεις ενεργής συμμετοχής της ΕΕΧ για τη συμμετοχή των ιδιωτικών εργαστηρίων στις διαδικασίες αξιολόγησης της υγιεινής των εγκαταστάσεων ξενοδοχειακών μονάδων με στόχο την προώθηση του τουρισμού.....	32
4	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.2	34
4.1	Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης ..	34
4.1.1	Οι Ευρωπαϊκοί Κοινοί Κανόνες.....	36
4.1.2	Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στο Αλκοόλ.....	38
4.1.3	Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στα Καπνά.....	40
4.1.3.1	Τσιγάρα.....	40
4.1.3.2	Λοιπά Προϊόντα Καπνού.....	41
4.1.4	Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στην ενέργεια – καύσιμα.....	41
4.1.5	Φορολογικά επισήματα (ένσημες ταινίες φορολογίας καπνού & αλκοολούχων ποτών).....	42
4.1.6	Αναθεώρηση της Energy Taxation Directive (πρόταση)	42
4.2	Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ελλάδας για το Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.....	44
4.2.1	Γενικό Πλαίσιο.....	44
4.2.1.1	Εγκεκριμένος Αποθηκευτής.....	45

4.2.1.2	Φορολογική αποθήκη.....	46
4.2.1.3	Εγγεγραμμένος Αποστολέας.....	47
4.2.1.4	Εγγεγραμμένος Παραλήπτης.....	48
4.2.1.5	Περιστασιακά Εγγεγραμμένος Παραλήπτης.....	49
4.2.2	Γενικές Απαλλαγές που ισχύουν για τον Ειδικό φόρο Κατανάλωσης.....	49
4.2.3	Αλκοολούχα προϊόντα – Αιθυλική Αλκοόλη.....	50
4.2.3.1.1	Γενικές απαλλαγές που ισχύουν για τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.....	52
4.2.4	Βιομηχανοποιημένα Καπνά.....	53
4.2.4.1.1	Γενικές απαλλαγές που ισχύουν για τα Βιομηχανοποιημένα Καπνά.....	54
4.2.5	Καύσιμα – Ενεργειακά Προϊόντα.....	54
4.2.5.1.1	Γενικές απαλλαγές που ισχύουν για τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.....	56
4.3	Συμπεράσματα – Προτάσεις Βελτιστοποίησης των θεμάτων που άπτονται του ΕΦΚ.....	57
4.3.1	Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.....	57
4.3.2	Η Κωδικοποίηση και απλοποίηση φορολογικής νομοθεσίας στην Ελλάδα.....	58
4.3.3	Γενικές Αρχές που πρέπει να διέπουν τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης.....	59
4.3.3.1	Φορολογική Βάση.....	59
4.3.3.2	Φορολογικός Συντελεστής.....	59
4.3.3.3	Κατανομή Εσόδων.....	60
4.3.3.4	Αναδρομικότητα.....	60
4.3.4	Σύγκλιση του ΕΦΚ στο μέσο όρο της ΕΕ για το Αλκοόλ και τα Αλκοολούχα ποτά.....	61
4.3.5	Βασικά στοιχεία των προτάσεων για την Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Μεταρρύθμιση.....	62
5	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.3.....	64
5.1	Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα τρόφιμα.....	64
5.2	Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ελλάδας για τα τρόφιμα.....	65
5.3	Ο υφιστάμενος ρόλος της ΕΕΧ αναφορικά με τις αναλύσεις των τροφίμων.....	68
5.4	Προτάσεις ενεργής συμμετοχής της ΕΕΧ μέσω της ανάπτυξη υπηρεσιών για την υποστήριξη της εξαγωγής τροφίμων.....	70
6	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.4.....	72
6.1	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο για τη λειτουργία της βιομηχανίας των χημικών προϊόντων.....	72
6.1.1	Ευρωπαϊκές Οδηγίες.....	72

6.1.2	Διαδικασίες σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο	77
6.2	Προτάσεις για την ενεργή συμμετοχή της ΕΕΧ στην υποστήριξη της εξαγωγής βιομηχανικών προϊόντων σε τρίτες χώρες.....	78
6.2.1	Πιστοποιητικά Ποιότητας	78
6.2.2	Πιστοποιητικά Προϊόντος	78
6.2.3	Δοκιμές, Ελέγχους και Κριτήρια Ποιότητας	79
6.2.4	Ανάπτυξη υπηρεσιών της ΕΕΧ.....	80
7	Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.5	82
7.1	Περιβαλλοντικό Θεσμικό Πλαίσιο	82
7.1.1	Γενικό Πλαίσιο.....	82
7.1.2	Κατηγοριοποίηση έργων βάσει θεσμικού πλαισίου.....	84
7.1.3	Θεσμικές προβλέψεις για το δίκτυο Natura 2000	87
7.1.4	Θεσμικά κατοχυρωμένες Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης.....	88
7.2	Προτάσεις βελτίωσης του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου - διαδικασιών.....	93
7.2.1	Γενικό Συμπέρασμα	93
7.2.2	Προτάσεις Βελτίωσης.....	94
7.2.2.1	Προτάσεις απλούστευσης των διαδικασιών για την έκδοση των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων	94
7.2.2.2	Προτάσεις απλούστευσης των διαδικασιών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων του Δικτύου Natura 2000.....	95
7.3	Προτάσεις για την ενεργή συμμετοχή της ΕΕΧ στην βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης.....	97
7.3.1	Ενδυνάμωση του θεσμικού ρόλου της ΕΕΧ	97
7.3.2	Βελτίωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης	98

1 Εισαγωγή

Η εταιρεία «DIADIKASIA BUSINESS CONSULTING ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» με διακριτικό τίτλο «DBC» (Σύμβουλος) σύμφωνα με την από 10 Απριλίου 2023 υπογραφείσα σύμβαση, έχει αναλάβει και υλοποιεί για λογαριασμό της «Ένωσης Ελλήνων Χημικών» (Ε.Ε.Χ.) το έργο «Μελέτες για τη χάραξη στρατηγικής εποπτείας της αγοράς και αδειοδότησης των επιχειρήσεων».

Το έργο έχει ως αντικείμενο την προετοιμασία ολοκληρωμένης στρατηγικής για την εποπτεία της αγοράς και τις αδειοδοτήσεις επιχειρήσεων σε αντικείμενα που αφορούν ή περιλαμβάνουν σε σημαντική έκταση αντικείμενα χημείας και χημικών ελέγχων.

Ειδικότερα, το έργο περιλαμβάνει την εκπόνηση μελετών ανά τομέα της αγοράς, με ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και προτάσεις για τη βελτίωσή της, τη διαβούλευση των αρχικών προτάσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε οι προτάσεις να εμπλουτιστούν και να ενισχυθεί η αξιοπιστία, η αποδοχή και η λειτουργικότητά τους.

Επιπροσθέτως, αντικείμενο του έργου είναι η συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής εκ μέρους των αρμοδίων κρατικών φορέων για την άσκηση της εποπτείας της αγοράς στα αντικείμενα που κατ' εξοχήν εμπλέκουν αντικείμενα ελέγχου που εμπίπτουν στο επιστημονικό πεδίο της Χημείας. Ο ωφελούμενος πληθυσμός είναι ένα ευρύτατο σύνολο επιχειρήσεων από το σύνολο, σχεδόν, των κλάδων της οικονομίας (τουριστική βιομηχανία, κατασκευαστικός κλάδος, χημική βιομηχανία – κάθε είδους οικονομικός φορέας που οφείλει να έχει περιβαλλοντική άδεια, τομέας τροφίμων κ.α.).

Το έργο περιλαμβάνει τα ακόλουθα παραδοτέα:

- Π1.1. Μελέτη και προτάσεις/παρεμβάσεις σχετικά με τη συμμετοχή των ιδιωτικών εργαστηρίων στις διαδικασίες αξιολόγησης της υγιεινής των εγκαταστάσεων ξενοδοχειακών μονάδων με στόχο την προώθηση του τουρισμού.
- Π1.2. Μελέτη και προτάσεις/παρεμβάσεις σχετικά με την απλούστευση των διαδικασιών ελέγχου μονάδων παραγωγής αλκοόλης, αποσταγμάτων και προϊόντων αλκοόλης, όσον αφορά στην είσπραξη των ειδικών φόρων κατανάλωσης.
- Π1.3. Μελέτη προϋποθέσεων και πιστοποιητικών και ελέγχων που ζητούν τρίτες χώρες σχετικά με χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις τροφίμων για αποδοχή, ένταξη σε μητρώο εισαγωγέων-Δημιουργία βάσης δεδομένων.
- Π1.4. Μελέτη προϋποθέσεων για χημικές και φυσικές δοκιμές σε μια ευρεία κατηγορία βιομηχανικών προϊόντων για εξαγωγές σε τρίτες χώρες.

- Π1.5. Μελέτη απλοποίησης της διαδικασίας Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Επιχειρήσεων και διερεύνηση των σύγχρονων περιβαλλοντικών τεχνολογιών που μπορούν να ενσωματωθούν.
- Π1.6. Ανάπτυξη μηχανισμού καταγραφής προτάσεων και διαβούλευσης από τους εμπλεκόμενους φορείς
- Π1.7. Κατάρτιση Σχεδίων Προτάσεων βελτίωσης του Θεσμικού Πλαισίου.
- Π1.8. Ενέργειες Δημοσιότητας της Πράξης.

Το παρόν Παραδοτέο Π1.7 αναφέρεται στην κατάρτιση σχεδίων προτάσεων για τη βελτίωση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου που διέπει τα αντικείμενα μελέτης των Π1.1 έως και Π1.5., ώστε το θεσμικό πλαίσιο να λειτουργήσει εξισορροπητικά μεταξύ μίας διευρυμένης περιβαλλοντικής προστασίας και της δημιουργίας ενός φιλόξενου και υγιούς επενδυτικού περιβάλλοντος. Συμπερασματικά, στο παρόν παραδοτέο, λαμβάνεται υπόψη το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο και εξετάζονται πιθανές προτάσεις που δύναται να συνδράμουν στην περαιτέρω βελτίωσή του.

2 Μεθοδολογικό Πλαίσιο Υλοποίησης του Παραδοτέου

Ο Σύμβουλος, στο πλαίσιο του παρόντος παραδοτέου, λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των προηγούμενων παραδοτέων (Π1.1 - Π1.5) προκειμένου να προβεί στην κατάρτιση προτάσεων βελτίωσης του ρυθμιστικού πλαισίου που άπτεται του αντικειμένου των μελετών παρόντος έργου, ώστε να λειτουργήσει εξισορροπητικά μεταξύ μίας διευρυμένης περιβαλλοντικής προστασίας και της δημιουργίας ενός φιλόξενου και υγιούς επενδυτικού περιβάλλοντος.

Στη βάση αυτή και σε ότι αφορά την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου ο Σύμβουλος λαμβάνει υπόψη τις ενδεχόμενες συνέπειες των προτάσεων (π.χ. οικονομικές, κοινωνικές, συνέπειες στο περιβάλλον, κ.λπ.) και στη βάση αυτών προβαίνει στις αντίστοιχες προτάσεις ανά αντικείμενο μελέτης (Π1.1. – Π1.5).

Επίσης, ο Σύμβουλος λαμβάνει υπόψη του ότι η κάθε πρόταση για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου πρέπει:

- να εξυπηρετεί τους στόχους του παρόντος έργου και να είναι αποτελεσματική στην επίτευξη αυτών των στόχων,
- να έχει ισχυρή νομική βάση,
- να ελαχιστοποιεί το κόστος και τις παράπλευρες επιπτώσεις,
- να είναι σαφής, απλή και πρακτική για τους ωφελούμενους,
- να είναι σύμφωνη με άλλους κανονισμούς και πολιτικές για τον τομέα που αφορά το παρόν έργο.

Στο πλαίσιο αυτό ο Σύμβουλος συνεργάστηκε με την ΕΕΧ, προκειμένου να λάβει υπόψη τις απόψεις της, για τις ανάγκες βελτίωσης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου καθώς και την οριστικοποίηση του περιεχομένου των προτάσεων. Επιπλέον, οι σχετικές προτάσεις πραγματοποιήθηκαν δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ενδεχόμενες επιπτώσεις στις ομάδες των ωφελούμενων.

Πιο συγκεκριμένα:

Η **Ανάλυση των Κανονιστικών Επιπτώσεων (Regulatory Impact Analysis)** αναφέρεται στις συνέπειες που έχουν οι αλλαγές / μεταβολές που λαμβάνουν χώρα. Στόχος της ανάλυσης κανονιστικών επιπτώσεων είναι η βελτίωση της οικονομικότητας των κανονιστικών ρυθμίσεων. Με τον όρο αυτό εννοούμε ότι απαιτούνται η διαπίστωση των αμέσων και εμμέσων επιπτώσεων μιας ρύθμισης στην μείωση των γραφειοκρατικών εμποδίων, στην άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, στην προαγωγή της οικονομικής μεγέθυνσης και ευημερίας κ.α. Η οικονομικότητα μπορεί να προσδιοριστεί μέσα από τις έννοιες κίνδυνος, όφελος και κόστος, όπου:

- **ΚΙΝΔΥΝΟΣ:** εξετάζεται σε σχέση με το περιβάλλον, τους καταναλωτές κ.λπ.. Η εκτίμηση του κινδύνου περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του, τις ιδιαίτερες συνθήκες που μπορεί να επιτρέψουν την εκδήλωση του, καθώς και τη βλάβη και την ένταση / συχνότητα με την οποία αυτός μπορεί να εκδηλωθεί.
- **ΟΦΕΛΟΣ:** αυτό μετριέται με προσδιορισμό της ταυτότητας εκείνου που επωφελείται, με συγκεκριμενοποίηση του οφέλους και με ποσοτικοποίηση του οφέλους (εξειδίκευση και αξιολόγηση ανά κοινωνική κατηγορία, προσδιορισμός εμμέσου οφέλους / συμπληρωματικότητας, αναλογικότητα και διαφάνεια).
- **ΚΟΣΤΟΣ:** αυτό μετριέται με προσδιορισμό της ταυτότητας εκείνων που αναλαμβάνουν το κόστος της ρύθμισης, ανάλυση των επιπτώσεων στην απασχόληση, συγκεκριμενοποίηση του κόστους ανά κοινωνική ή επαγγελματική κατηγορία, ανάλυση του έμμεσου κόστους, ποσοτικοποίηση του κόστους της ρύθμισης με εκτίμηση και επιμερισμό του ανά έτος.

Βασικές έννοιες για την κατανόηση της ΑΚΕ είναι οι παρακάτω:

1. **Δικαιολόγηση:** η σαφής αναγνώριση ενός κοινωνικού, οικονομικού ή περιβαλλοντολογικού προβλήματος και πειστική δικαιολόγηση της αξίας και της πιθανής αποτελεσματικότητας της κυβερνητικής παρέμβασης
2. **Διαβούλευση:** εκτεταμένη και διαφανής κοινωνική διαβούλευση με όλους τους ενδιαφερόμενους με σκοπό να διευρυνθεί η δημόσια συζήτηση σχετικά με την κρατική παρέμβαση, να αναγνωρισθεί το κόστος και το όφελος της κανονιστικής πρότασης
3. **Ανάλυση:** μία συστηματική, εμπειρική ανάλυση του κόστους, του οφέλους και των εναλλακτικών που λαμβάνουν υπόψη τους τις πραγματικές επιπτώσεις των κανονιστικών στρατηγικών στους ενδιαφερόμενους, τη δημόσια υγεία και ασφάλεια και το περιβάλλον.
4. **Μεγιστοποίηση του συνολικού, καθαρού οφέλους:** επικέντρωση στην επίτευξη κανονιστικών λύσεων που μεγιστοποιούν την ευημερία όλων των πολιτών
5. **Συνέπεια:** η χρήση κοινών, σταθερών, πρακτικών διαδικασιών που εξασφαλίζουν τη συνέπεια της ανάλυσης σε όλα τα μέρη της κυβέρνησης
6. **Λογοδοσία:** καθαρή, δομημένη κοινοποίηση και επικοινωνία με αυτούς που παίρνουν αποφάσεις αναφορικά με τις συνέπειες της επιλογής συγκεκριμένων κανονιστικών στρατηγικών.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, τα βασικά στάδια ελέγχου της ποιότητας μιας πρότασης που μπορούν να εξασφαλίσουν την καλή ποιότητα και, συνακόλουθα, αποτελεσματικότητάς της είναι τα παρακάτω :

Ο έλεγχος αναγκαιότητας

Ο έλεγχος αναγκαιότητας αποτελεί ένα από τα κύρια εργαλεία της κανονιστικής μεταρρύθμισης, εξασφαλίζοντας όχι μόνο την οικονομικότητα της ρύθμισης, αλλά προάγοντας και τις παραδοσιακές αρχές της συνοχής και της αξιοπιστίας της ρύθμισης, ώστε να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου. Στον έλεγχο αναγκαιότητας διερευνάται η ύπαρξη διεθνούς εμπειρίας σε σχέση με το υπό ρύθμιση πρόβλημα, διαπιστώνονται οι αδυναμίες του υφισταμένου ρυθμιστικού πλαισίου και η αναγκαιότητα συμπλήρωσης ή αλλαγής του, προσδιορίζονται οι στόχοι καθώς και τα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν με τη νέα ρύθμιση, συγκεκριμενοποιούνται οι κοινωνικοί εταίροι, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη δημιουργία της ρύθμισης, ποσοτικοποιούνται, κατά το δυνατόν, οι περιπτώσεις που αφορά η ρύθμιση, εκτιμώνται τα προβλήματα που θα δημιουργήσει η νέα ρύθμιση, πιθανολογούνται οι δυσμενείς επιπτώσεις από τη ρύθμιση.

Ο έλεγχος καταλληλότητας

Ιδιαίτερα σημαντική παράμετρος του ελέγχου της καλής ποιότητας των κανονιστικών ρυθμίσεων είναι ο έλεγχος καταλληλότητας, ο οποίος έπεται χρονικά του ελέγχου αναγκαιότητας. Ο έλεγχος αυτός διαλαμβάνει ιδίως, την ευθυγράμμιση της ρύθμισης προς το πνεύμα αντίστοιχων διατάξεων που έχουν θεσμοθετηθεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την τεκμηρίωση της προτεινόμενης ρύθμισης με βάση διεθνώς κρατούμενα μέτρα και αξιολογήσεις (στοιχεία, υποδείξεις διεθνών οργανισμών), τον προσδιορισμό των εναλλακτικών λύσεων, ιδίως σε σχέση με τις προκαλούμενες επιβαρύνσεις στους πολίτες, την αποτελεσματικότητα της ρύθμισης, και τις παρενέργειες στο υφιστάμενο σύστημα κανόνων, τον επακριβή και τεκμηριωμένο προσδιορισμό της έκτασης της ρύθμισης, τον ακριβή προσδιορισμό των οργάνων, τα οποία θα αναλάβουν την εφαρμογή της ρύθμισης κ.α.

Ιδιαίτερη σημασία μεταξύ των αναφερομένων πεδίων ελέγχου καταλληλότητας έχει ο προσδιορισμός των εναλλακτικών δυνατοτήτων. Η διατύπωση σεναρίων που κινούνται από τη μη κανονιστική επέμβαση μέχρι την προτεινόμενη ρύθμιση επιτρέπει στον αξιολογητή της αναγκαιότητας και της καταλληλότητας της ρύθμισης να σχηματίσει ορθότερη κρίση.

Ο έλεγχος φιλικότητας

Ο έλεγχος φιλικότητας αποτελεί ένα ακόμη εργαλείο για τον έλεγχο της καλής ποιότητας των κανονιστικών ρυθμίσεων και επικεντρώνεται, ιδίως, στην γλωσσική προσαρμογή της ρύθμισης στο γλωσσικό αισθητήριο του μέσου πολίτη, μέριμνα για την υπέρ του πολίτη ρύθμιση θεμάτων που σχετίζονται με την αυτοπρόσωπη εμφάνισή του και με τις πρόσθετες υποχρεώσεις που μπορεί να απορρέουν από τη ρύθμιση γι' αυτόν, ελαχιστοποίηση των κόμβων της διαδικασίας

στους οποίους απαιτείται συμμετοχή του πολίτη και προσδιορισμό εναλλακτικών τρόπων διεκπεραίωσης του τμήματος της θεσμοθετούμενης διαδικασίας στο οποίο απαιτείται η συμμετοχή του πολίτη / ωφελούμενου.

Ο έλεγχος φιλικότητας ενσωματώνει, πέρα από τον παραδοσιακό γλωσσικό έλεγχο της ρύθμισης, που εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό στοιχείο της καλής κανονιστικής ποιότητας, τις σύγχρονες μορφές διοικητικής εξυπηρέτησης. Κατά τον έλεγχο φιλικότητας προσμετράται ιδιαίτερα, εάν η ρύθμιση προωθεί εκείνες τις μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν την επικοινωνία του πολίτη με τη δημόσια διοίκηση, διασφαλίζοντας σ' αυτόν καλύτερες και αποτελεσματικότερες υπηρεσίες.

Ο έλεγχος διαφάνειας («Η κοινωνική διαβούλευση»)

Με σκοπό τη διασφάλιση της μέγιστης δυνατής διαφάνειας σε όλες τις φάσεις εκπόνησης μιας κανονιστικής ρύθμισης, αυτή θα πρέπει να ελέγχεται, στη βάση του ακόλουθου απλού ερωτηματολογίου:

- Έχει ακολουθηθεί πριν από τη ρύθμιση διαδικασία κοινωνικού διαλόγου;
- Έχουν ενημερωθεί οι κοινωνικοί εταίροι;
- Μέσα από ποια διαδικασία;
- Πόσος χρόνος έχει διατεθεί για κοινωνική διαβούλευση;
- Έχουν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις τους στην τελική διαμόρφωση της ρύθμισης;
- Κατά πόσον έχει διασφαλισθεί η διαφάνεια;
- Έχει ακολουθηθεί πολιτική ενημέρωσης των ενδιαφερομένων ομάδων και των χρηστών της ρύθμισης;
- Έχει κυκλοφορήσει το προσχέδιο της ρύθμισης στο Διαδίκτυο;
- Έχουν γίνει ανακοινώσεις στα ΜΜΕ με σκοπό την ενημέρωση του κοινού;

Επισημαίνεται ότι οι διαδικασίες **καλής νομοθέτησης** περιλαμβάνουν:

α. Τον προσδιορισμό του θέματος, για το οποίο γίνεται ρύθμιση, ποια δηλαδή προβλήματα πρόκειται να λύσει ή να αντιμετωπίσει η πρόταση ρύθμισης,

β. Την αξιολόγηση των συνεπειών των ρυθμίσεων, και κυρίως των οικονομικών, των κοινωνικών, καθώς και των συνεπειών στο περιβάλλον. Ιδίως αξιολογείται το όφελος, το κόστος και οι τυχόν κίνδυνοι που προκαλούνται από την επιδιωκόμενη ρύθμιση. Ειδικότερα, για τις οικονομικές συνέπειες, ενδείκνυται να γίνεται ανάλυση του αντικτύπου που κάθε ρύθμιση αναμένεται να

έχει στην ανταγωνιστικότητα, στις αγορές, στο εμπόριο, στις υπηρεσίες, στις επενδύσεις, στο άμεσο και έμμεσο κόστος, καθώς και στις διοικητικές απαιτήσεις και τα διοικητικά βάρη που βαρύνουν τις επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες, τις συνέπειες στους καταναλωτές, σε κλάδους της οικονομίας, στις δημόσιες υπηρεσίες και, πάντως, κυρίως στους εργαζόμενους. Ενδεικτικά, για τις κοινωνικές συνέπειες, πρέπει να δίνεται έμφαση στα προσδοκώμενα αποτελέσματα στην απασχόληση και στην αγορά εργασίας, στην ποιότητα των θέσεων εργασίας, στα δικαιώματα των καταναλωτών, στη δημόσια υγεία και ασφάλεια, στο περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη κ.α.

γ. Τη στάθμιση εναλλακτικών επιλογών και τη συγκριτική εμπειρία, κατά την περιγραφή της οποίας θα αιτιολογείται ο λόγος για τον οποίο η προτεινόμενη ρύθμιση έχει προκριθεί έναντι άλλων ενδεχόμενων επιλογών.

δ. Την κατά το δυνατόν ευρύτερη κοινωνική συναίνεση και συμμετοχή.

Τέλος, βασικοί **στόχοι** μιας νέας ρύθμισης πρέπει να είναι τα παρακάτω:

- Κάθε ρύθμιση θα πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με την **κοινωνική αναγκαιότητα** που την επιτάσσει.
- Κάθε ρύθμιση θα πρέπει να αξιολογείται ως προς την **επίπτωσή** της στην οικονομία και την αγορά. Πρέπει να είναι, εκ των προτέρων, γνωστό εάν από τη ρύθμιση θα βοηθηθεί η αγορά, που σημαίνει ότι πρέπει μέσω της εφαρμογής της να αναλαμβάνονται μικρότεροι κίνδυνοι, μικρότερα κόστη, και να προκύπτουν μεγαλύτερα οφέλη για την αγορά. Αυτό σημαίνει, ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών εμποδίων στην επιχειρηματική δραστηριότητα, και εξαφάνιση / περιορισμό των αντικινήτρων.
- Καμία ρύθμιση δεν πρέπει να προωθείται χωρίς προηγούμενη ευρύτατη πολιτική και κοινωνική **διαβούλευση**. Οι κανονιστικές ρυθμίσεις πρέπει να αποτελούν προϊόν συλλογικής ευθύνης.
- Η **ανάλυση και καταγραφή των επιπτώσεων της ρύθμισης**.

Ο Σύμβουλος, λαμβάνοντας υπόψη τα άνωθεν, προβαίνει σε προτάσεις που άπτονται ανά μελέτη και θεματική:

- Στο Θεσμικό Πλαίσιο
- Στο Θεσμικό Χαρακτήρα της ΕΕΧ
- Σε διοικητικές παρεμβάσεις και ανάπτυξη υπηρεσιών από την ΕΕΧ

3 Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.1

Το Π1.1 αφορά τη σύνταξη προτάσεων σχετικά με τη συμμετοχή ιδιωτικών εργαστηρίων, εμπειρογνομόνων αλλά και της ΕΕΧ σε παρεμβάσεις και δράσεις στον τουριστικό τομέα που αναδεικνύουν: α) την δέσμευση του στους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης ειδικότερα στον ανασχεδιασμό διεργασιών ώστε να μειώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα (ενεργειακή διαχείριση, διαχείριση αποβλήτων, απορριμμάτων, απολυμάνσεις, σχέση με υδάτινα οικοσυστήματα, αειφορία) β) δράσεις που αφορούν στον ιατρικό τουρισμό -ύπαρξη υποδομών διαγνωστικών εργαστηρίων, κατάλληλων περιβαλλοντικών συνθηκών γ) συμβίωση με άλλες αναπτυξιακές δραστηριότητες- ΑΠΕ, αγροτική εκμετάλλευση, ναυπηγοεπισκευαστικές δραστηριότητες κ.λπ.

Ακολούθως παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο και προτάσεις βελτίωσης για τους τομείς που άπτεται το Π1.1.

3.1 Ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας Ξενοδοχειακών Μονάδων

Η περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ άρχισε να δημιουργείται στη δεκαετία του 1970. Μέχρι σήμερα σε αυτό το πεδίο είναι σε ισχύ πολλές εκατοντάδες οδηγίες, κανονισμοί και αποφάσεις. Παρ' όλα αυτά, η αποτελεσματικότητα της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή της σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Ωστόσο, παραμένει σοβαρό ζήτημα η ανεπαρκής εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας. Μείζον θέμα είναι η εποπτεία του επιπέδου εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ, αλλά και της κατάστασης του περιβάλλοντος. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, το 1997, ανήγαγε την έννοια της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης σε συνταγματική αρχή της ΕΕ.

Αναδεικνύεται πλέον ως το μόνο βιώσιμο κοινωνικό - οικονομικό μοντέλο και είναι ζωτικής σημασίας για την μακροπρόθεσμη επιτυχία της εσωτερικής αγοράς . Η οδηγία 2008/99/ΕΚ ασχολείται με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου και απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέψουν αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά ποινικά μέτρα για τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά αδικήματα.

Τέτοιου είδους αδικήματα είναι η παράνομη εκπομπή ή απόρριψη ουσιών στον αέρα, στο νερό ή στο έδαφος, η παράνομη μεταφορά ή πόντιση αποβλήτων, η παράνομη εμπορία αγρίων ειδών και η παράνομη εμπορία ουσιών που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος. Με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, η οποία εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2007 και τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2009, ενισχύεται αρκετά η εξωτερική αρμοδιότητα της ΕΕ στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Για να ισοσκελισθεί η μεγάλη ανισότητα μεταξύ των κρατών μελών στο βαθμό εφαρμογής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν και δημοσίευσαν **το 2010 τη σύσταση 2001/331/ΕΚ**, η οποία ορίζει (μη δεσμευτικά) ελάχιστα πρότυπα για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις.

Εν κατακλείδι, όσον αφορά τις επιπτώσεις τουρισμού στο περιβάλλον αναδεικνύονται δύο σημαντικά θέματα: α) η δυναμική του τουρισμού η οποία αλλάζει εντελώς τα οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των περιοχών όπου αναπτύσσεται και β) η σημασία ελέγχου και διαδικασιών της τουριστικής ανάπτυξης.

Το Υπουργείο Υγείας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και για λόγους προστασίας και διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας επισημαίνει:

- i. αναφορικά με την ποιότητα υδάτων νερού κολυμβητικών δεξαμενών, την ανάγκη υγειονομικών ελέγχων στις εγκαταστάσεις των κολυμβητικών δεξαμενών για την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας τους, με σκοπό τόσο την προστασία και διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας αλλά και την ασφάλεια των λουομένων.

Σε κάθε περίπτωση:

- Η ποιότητα του νερού των κολυμβητικών δεξαμενών να είναι σύμφωνη με το άρθρο 15 της Γ1/443/73 Υγειονομική Διάταξη (ΦΕΚ 87/Β/73) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα,
  - Η μέτρηση του υπολείμματος χλωρίου στο νερό των κολυμβητικών δεξαμενών θα γίνεται χρωματογραφικά με τη μέθοδο DPD (Διαιθυλοπαρα-φαινυλοδιαμίνη) και θα κυμαίνεται μεταξύ 0,4 και 0,7 mg/l .
  - Η διάθεση των υγρών αποβλήτων θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές και περιβαλλοντικές διατάξεις
- ii. Αναφορικά με την ποιότητα υδάτων κολύμβησης, την ανάγκη λήψης μέτρων για τη διασφάλιση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την προστασία της υγείας των λουομένων:
    - Την ανάγκη συστηματικής παρακολούθησης των ακτών κολύμβησης και χαρακτηρισμού των ακατάλληλων περιοχών για διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας σύμφωνα με την αρ. Η.Π. 8600/416/Ε103/2009 ΚΥΑ με θέμα «Ποιότητα και μέτρα διαχείρισης των υδάτων κολύμβησης, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/7/ΕΚ “σχετικά με την διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης
    - Τον προγραμματισμό συστηματικών δειγματοληπτικών ελέγχων ποιότητας υδάτων κολύμβησης από τα σημεία που έχουν αρμοδίως καθορισθεί, με τελικό στόχο την έκδοση Αποφάσεων των Περιφερειάρχων περί χαρακτηρισμού της καταλληλότητας ή μη των

ακτών κολύμβησης αρμοδιότητας σας, σε συσχετισμό και με τις επικρατούσες τοπικές συνθήκες.

iii. Αναφορικά με την παρακολούθηση ποιότητας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης εντός του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης νοσοκομείων, κλινικών, κέντρων υγείας, οίκων ευγηρίας, τουριστικών εγκαταστάσεων, ξενοδοχείων, φυλακών και στρατοπέδων, σε συμφωνία με σκοπό την ανάγκη προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος και λαμβάνοντας υπόψη:

- την Γ1(δ)/ΓΠ οικ.67322/6.9.2017 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, (ΦΕΚ 3282/Β/2017 «Ποιότητα νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 3ης Νοεμβρίου 1998 όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/1787 (L260, 7.10.2015)
- την Δ1δ/ ΓΠ οικ.16518/27.2.2018 Εγκύκλιος με θέμα: «Παρακολούθηση ποιότητας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης»

Η νόσος των Λεγεωνάριων που σχετίζεται με τα ταξίδια βρίσκεται υπό επιδημιολογική επιτήρηση από το *EWGLI* (European Working Group of Legionella Infections) που είναι η ευρωπαϊκή ομάδα εργασίας για τη νόσο των Λεγεωνάριων.

- Σε αυτό το δίκτυο αναφέρονται τα κρούσματα της νόσου των Λεγεωναρίων τα οποία συμβαίνουν στις χώρες μέλη και σχετίζονται με ταξίδια.

Συμφώνα με την Αριθ. πρωτ. ΔΥΓ2/οικ.70777/ 12-7-12 με ΘΕΜΑ: ‘‘Πρόληψη νόσου των λεγεωναρίων’’.

Απαιτείται:

- η συστηματική λήψη των κατάλληλων μέτρων για τη σωστή λειτουργία των υδραυλικών και κλιματιστικών εγκαταστάσεων (ξενοδοχείων, νοσοκομείων, ιαματικών λουτρών, αθλητικών εγκαταστάσεων, χώρων παραμονής του κοινού, μέσω μεταφοράς, κρουαζιερόπλοιων κ.λ.π)
- η αποφυγή δημιουργίας εστιών μόλυνσης στα σημεία των δικτύων όπου παρατηρείται συχνή αυξομείωση της θερμοκρασίας και εμφανίζονται εναποθέσεις αλάτων και ξένων ουσιών γενικότερα.
- Καλός σχεδιασμός του συστήματος για αποφυγή δημιουργίας συνθηκών που ευνοούν την ανάπτυξη του μικροοργανισμού
- Καλή γνώση του συστήματος

- Καλή συντήρηση
- Ανάλυση επικινδυνότητας
- Εφαρμογή προληπτικού προγράμματος με βάση την ανάλυση επικινδυνότητας και εργαστηριακή παρακολούθηση.

Οι βασικοί νόμοι σε εθνικό επίπεδο που διέπουν τη διαχείριση αποβλήτων είναι ο Ν.2939/2001, όπως ισχύει σήμερα μετά την τροποποίησή του με το Ν. 4496/2017 και ο Ν.4042/2012, όπως αυτός ισχύει σήμερα.

Ουσιαστικά οι νόμοι αυτοί, έχουν ενσωματώσει τις κοινοτικές οδηγίες που ίσχυαν πριν τη θέσπιση των οδηγιών 851 και 852.

Το άνωθεν νομοθετικό πλαίσιο, πρόκειται να αναθεωρηθεί με το νέο σχέδιο νόμου για την ανακύκλωση, που επεξεργάζεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μέσα από το οποίο θα υπάρξει η ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία των κοινοτικών οδηγιών.

Πέρα από την ενσωμάτωση των οδηγιών 2018/851 και 20218/852, υπάρχουν και εθνικά μέτρα για την επίτευξη των στόχων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των οδηγιών, τα βασικότερα των οποίων παραθέτουμε στη συνέχεια με την επιφύλαξη ότι πρόκειται και σχέδιο νόμου και όχι για νόμο που έχει την έγκριση του Κοινοβουλίου:

- 1) Εισάγεται και στην Εθνική νομοθεσία η ιεράρχηση των αποβλήτων σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες (άρθρο 4).
- 2) Θεσπίζεται η εφαρμογή του «πληρώνω όσο πετάω» (άρθρο 5).
- 3) Ενισχύονται τα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού (άρθρα 8 και 9) σε νέες δραστηριότητες, όπως στρώματα, έπιπλα, παιχνίδια, αθλητικό υλικό κλπ.
- 4) Προβλέπεται μέχρι 31/12/2023 πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (άρθρο 10).
- 5) Προβλέπεται η δημιουργία κέντρων επαναχρησιμοποίησης υλικών για τους δήμους άνω των 20.000 κατοίκων μέχρι το 2023 (άρθρο 11).
- 6) Προβλέπεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος να προχωρεί σε δράσεις για την πρόληψη τροφίμων (άρθρα 12 και 13). Μεταξύ άλλων προβλέπεται για ξενοδοχεία άνω των 200 κλινών να εισάγουν σε ετήσια βάση τα παραγόμενα απόβλητα τροφίμων, σε ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΥΠΕΝ.
- 7) Προβλέπονται μέτρα για την αναβάθμιση των ΚΔΑΥ (άρθρο 20).
- 8) Προβλέπονται διευκολύνσεις για τη δημιουργία πράσινων σημείων (άρθρο 26).

9) Απαγορεύεται η καταστροφή και η ταφή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών προϊόντων, προϊόντων καθαρισμού υγιεινής, υποδημάτων, βιβλίων και οικιακών συσκευών (άρθρο 29).

Προκρίνεται η δωρεά γι' αυτά. 10) Προβλέπεται η επιβολή του τέλους ταφής το οποίο θα κλιμακώνεται μέχρι του ποσού των 35 ευρώ ο τόπος που θάβεται. (άρθρο 32).

Στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) που θεσμοθετήθηκε το 2020, υπάρχει ειδικό κεφάλαιο για τον τουρισμό, κάτι το οποίο δεν υπήρχε μέχρι σήμερα. Αυτό έχει τη σημασία του, γιατί αναγνωρίζεται και μάλιστα ποσοτικοποιείται, η συμβολή των τουριστικών ροών στη διαχείριση των αποβλήτων.

Σύμφωνα με το ΕΣΔΑ, ο κλάδος του τουρισμού έχει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν τη διακριτή αντιμετώπιση της διαχείρισης των αποβλήτων με στόχο την αποτροπή της δημιουργίας τους, την αύξηση της αξιοποίησής τους και τη συνακόλουθη μείωση των επιπτώσεών τους.

3.2 Κατάλογος Νομοθετικών Απαιτήσεων για την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης στις ξενοδοχειακές μονάδες

Η εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης στις ξενοδοχειακές μονάδες προκύπτει (όπως αναλύεται στο Π1.1.) από:

- τον προσδιορισμό των απαιτούμενων περιβαλλοντικών παραμέτρων,
- την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων και
- τον καθορισμό των περιβαλλοντικών σκοπών και στόχων

Οι περιβαλλοντικές παράμετροι ιεραρχούνται ανάλογα με τη σημαντικότητά τους, λαμβάνοντας υπόψη την εκάστοτε **νομοθετική απαίτηση**, όπου νομοθετική απαίτηση είναι η ύπαρξη ή όχι ειδικής σχετικής ελληνικής ή κοινοτικής νομοθεσίας, κανονισμού ή οδηγίας που υποχρεούται να τηρεί μια εταιρεία. **Επισημαίνεται ότι:** Για την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της εταιρίας με βάση τις νομοθετικές ρυθμίσεις και διατάξεις χρησιμοποιείται η νομοθετική βάση που έχει καταρτιστεί σύμφωνα με την Διαδικασία Προσδιορισμού και Παρακολούθησης Νομοθετικών και άλλων Απαιτήσεων ΠΔ 04.1.

Το θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων και πρέπει να τηρείται για την εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης, αποτυπώνεται ως ακολούθως:

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ		
1.	<p>Υ.Α. Οικ.: 1649/45/2014 (ΦΕΚ 45/Β` 14.1.2014)</p> <p>Σε αντικατάσταση της ΚΥΑ 37111/2021/2003</p>	<p>Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Ν.1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 3 του Ν.3010/2002</p>	1. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	<p>Συμμόρφωση. Η μονάδα διαθέτει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.</p>		
2.	<p>Υ.Α. Η.Π. 37111/2021/03, (1391/Β/29.9.03) σε αντικατάσταση της ΚΥΑ 75308/5512/90 (ΦΕΚ691Β/2-11-90)</p>	<p>Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης των πολιτών και φορέων εκπροσώπησης τους για το περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 5 του Ν.1650/86</p>				
3.	<p>ΚΥΑ 69269/5387 , με την Υ.Α. Η.Π.15393/2332/2002 - ΦΕΚ 1022/Β/5.8.2002 καταργήθηκαν τα άρθρα 4 και 5 της παρούσης.</p>	<p>Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (ΕΜΠ) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν.1650/1986. (Άρθρο 4, ομάδα II- "11", άρθρο 10)</p>				
4.	<p>Ν. 3010/ 25-04-2002</p>	<p>Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ, διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις</p>				

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
			Α	
5.	ΚΥΑ 1661/94 (ΦΕΚ 786B/20-10-1994)	Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων της υπ' αριθμ. 69269/5387 Κοινής Απόφασης Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Τουρισμού. (Εφαρμογή σε ξενοδοχειακή μονάδα)		
6.	Οδηγία 85/337/ΕΟΚ και οι τροποποιήσεις της από τις οδηγίες 97/11/ΕΚ και 2003/35/ΕΚ)	Οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1985 για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. (άρθρο 4 / παράρτημα II, παραγρ.11α)		
7.	Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011 (αντικαθιστά την Οδηγία 97/11/ΕΚ)	Για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (άρθρο4 παράγραφος 2/,παράρτημα II, 12)		
8.	ΚΥΑ Ε1β.221/65 (ΦΕΚ138B/24-2-65)	Περί διαθέσεως λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων. (άρθρο 1, παρ.4β) Η Ε1β/221/65 Υγειονομική Διάταξη, όπως έχει τροποποιηθεί, και μετά την έκδοση των νόμων 4014/2011 και 4042/2012, εξακολουθεί να ισχύει και να εφαρμόζεται κατά το μέρος της που αφορά στα αστικά λύματα τα οποία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο (δ) σχετ.,	2. Επεξεργασία Λυμάτων	Συμμόρφωση. Τήρηση όρων ΕΠΟ σχετικά με την Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Ν.4042/2012 και δεν περιλαμβάνονται στον Ευρωπαϊκό Κατάλογο των αποβλήτων		
9.	Υ.Α. 50910/2727/2003, (ΦΕΚ 1909/Β/22.12.2003) Σε αντικατάσταση της ΚΥΑ 69728/824 (17-05-1996)	Η.Π. (ΦΕΚ Σε «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων. – Εθνικός και περιφερειακός σχεδιασμός διαχείρισης»	3. Στερεά απόβλητα	Συμμόρφωση. Τα στερεά απόβλητα παραδίδονται σε αδειούχους διαχειριστές.
10.	Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α` 7.5.2020) Εσχυρισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις	Σε αντικατάσταση της ΥΑ 50910/2727/2003 Μέτρα και όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης.(Εφαρμογή σε ξενοδοχειακή μονάδα)		
11.	Οδηγία 2006/12/ΕΚ	Περί των στερεών αποβλήτων		
12.	Απόφαση 96/350/ΕΚ	Απόφαση της Επιτροπής της 24ης Μαΐου 1996 για την προσαρμογή των παραρτημάτων ΙΙΑ και ΙΙΒ της οδ.75/442/ΕΟΚ για τα απόβλητα.		
13.	Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	Για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών		

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
14.	Απόφαση 2000/532/ΕΚ	Απόφαση της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, για αντικατάσταση της απόφασης 94/3/ΕΚ για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο α) της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 94/904/ΕΚ του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικίνδυνα απόβλητα			
15.	Υ.Α. Η.Π. 13588/725/2006, (ΦΕΚ 383/Β/28.3.2006)	Μέτρα όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ «για τα επικίνδυνα απόβλητα» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991. Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 19396/1546/1997 κοινή υπουργική απόφαση «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων» (604 Β)	4. Τοξικά και Επικίνδυνα Απόβλητα	Συμμόρφωση. Δεν γίνεται διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από το ξενοδοχείο.	
16.	Οδηγία 2008/98/ΕΚ	Για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών			
17.	Απόφαση 2000/532/ΕΚ	Απόφαση της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2000, για αντικατάσταση της απόφασης 94/3/ΕΚ για τη θέσπιση καταλόγου αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο α) της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της			

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		απόφασης 94/904/ΕΚ του Συμβουλίου για την κατάρτιση καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 4 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τα επικίνδυνα απόβλητα		
18.	Οδηγία 89/542/ΕΟΚ	Σύσταση της Επιτροπής της 13ης Σεπτεμβρίου 1989 όσον αφορά την επισήμανση των απορρυπαντικών και των προϊόντων καθαρισμού. (άρθρο 1, 2)		
19.	ΚΥΑ ΟΙ.98012/2001/96	Καθορισμός μέτρων και όρων για τη διαχείριση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων (Εφαρμογή σε ξενοδοχ. μονάδα)	5. Ορυκτέλαια	Συμμόρφωση. Τα λάδια παραδίδονται σε αδειοδοτημένα συνεργεία προς ανακύκλωση.
20.	Άρθρο 101§4: άρθρο 73§β, Ν. 4819/2021)	Κατάργηση π.δ. Π.Δ. 82/2004, (ΦΕΚ 64/Α/2.3.2004), μετά την έκδοση των κοινών αποφάσεων του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών για τα Οχήματα στο Τέλος του Κύκλου Ζωής τους (ΟΤΚΖ), τα απόβλητα έλαια και τα μεταχειρισμένα ελαστικά οχημάτων, σύμφωνα με το άρθρο 101§4: άρθρο 73§β, Ν. 4819/2021)		Συμμόρφωση. Οι χρησιμοποιημένες μπαταρίες συλλέγονται σε ειδικό κάδο και διατίθενται προς ανακύκλωση από την
21.	Π.Δ. 115/04, (80/Α/5.3.04)	Αντικατάσταση της 73537/1438/95 Κ.Υ.Α «διαχείριση των ηλεκτρικών σπηλών και συσσωρευτών που περιέχουν ορισμένες επικίνδυνες ουσίες» (Β/781) και 19817/00 Κ.Υ.Α	6. Μπαταρίες	Συμμόρφωση. Οι χρησιμοποιημένες μπαταρίες συλλέγονται σε ειδικό κάδο και διατίθενται προς ανακύκλωση από την

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		«τροποποίηση της 73537/95 Κ.Υ.Α κ.λπ.» (Β/963) «μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των χρησιμοποιημένων Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών		συνεργαζόμενη επιχείρηση ΑΦΗΣ.
22.	Οδηγία 2006/66/ΕΚ	Οδηγία 2006/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006 , σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και με την κατάργηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ		
23.	Ν. 4843/2021 (ΦΕΚ 193/Α' 20.10.2021)	Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 «σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση», προσαρμογή στον Κανονισμό 2018/1999/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα και στον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό 2019/826/ΕΕ της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2019, «για την τροποποίηση των Παραρτημάτων VIII και IX της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και	7. Υλικά συσκευασίας	Συμμόρφωση. Τα υλικά συσκευασίας συλλέγονται και παραδίδονται σε αδειούχους διαχειριστές ή στον Δήμο Χερσονήσου.

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		του Συμβουλίου σχετικά με το περιεχόμενο των περιεκτικών αξιολογήσεων του δυναμικού αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης» και συναφείς ρυθμίσεις για την ενεργειακή απόδοση στον κτιριακό τομέα, καθώς και την ενίσχυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και άλλες επείγουσες διατάξεις.		
24.	Οδηγία 94/62/ΕΚ	Οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1994 για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας.		
25.	Υ.Α. Αριθ. πρωτ. οικ.: 189533/2011, 2654/Β/9.11.2011) (ΦΕΚ	Ρύθμιση θεμάτων σχετικών με τη λειτουργία των σταθερών εστιών καύσης για τη θέρμανση κτιρίων και νερού		Συμμόρφωση. Δεν χρησιμοποιούνται λέβητες ζεστού νερού. Έχουν εγκατασταθεί αντλίες θερμότητας για τον σκοπό αυτό.
26.	ΚΥΑ 11294/93 (ΦΕΚ 264Β/15-4-93)	Όροι λειτουργίας και επιτρεπόμενα όρια εκπομπών αερίων αποβλήτων από βιομηχανικούς λέβητες ατμογεννήτριες, ελαιόθερμα και αερόθερμα που λειτουργούν με καύσιμο μαζούτ, ντήζελ ή αέριο. (άρθρο 3,4)	8.Ατμοσφαιρική ρύπανση	
27.	Οδηγία 92/42/ΕΟΚ	Οδηγία 92/42/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 σχετικά με τις απαιτήσεις απόδοσης για τους νέους λέβητες ζεστού νερού που		

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		τροφοδοτούνται με υγρά ή αέρια καύσιμα.		
28.	Ν. 1739/87 (ΦΕΚ 201Α/20-11-87)	Διαχείριση των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις	9. Νερά - Ποιότητα Νερών	Συμμόρφωση. Μηνιαία Παρακολούθηση της ποιότητας των νερών των υδάτων.
29.	Γ1(δ)/ΓΠοικ.67322/6.9.2017 Υγειονομική Διάταξη-Κ.Υ.Α (ΦΕΚ 3282/Β/19.9.2017)	Ποιότητα νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 3ης Νοεμβρίου 1998 όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/1787 (L260, 7.10.2015)		Συμμόρφωση. Μηνιαία Παρακολούθηση της ποιότητας του πόσιμου νερού.
30.	Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184	σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (αναδιατύπωση) (Εφαρμογή σε ξενοδοχ. μονάδα)		Συμμόρφωση. Μηνιαία Παρακολούθηση της ποιότητας του πόσιμου νερού.
31.	Οδηγία 76/160/ΕΚ	Οδηγία 76/160/ΕΚ του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 1975 περί της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης, με τις αντίστοιχες τροποποιήσεις Οδηγία 91/692/ΕΟΚ και Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1137/2008.		Συμμόρφωση. Μηνιαία Παρακολούθηση της ποιότητας των νερών των υδάτων.
32.	Υ.Α. ΔΥΓ2/80825/05/2006, (ΦΕΚ 120/Β/2.2.2006)	Τροποποίηση της υπ αριθ Γ1/443/73 (87/Β) Υγ. Διάταξης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ αριθ Γ4/1150/76 (937/Β) όμοια περί λειτουργίας κολυμβητικών δεξαμενών (Υγειονομική Διάταξη)		Συμμόρφωση. Μηνιαία Παρακολούθηση της ποιότητας των νερών των κολυμβητικών δεξαμενών.

Α/Α	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		<p>αναφέρεται στην Υγειονομική διάταξη με αρ.Γ1/443/73 (ΦΕΚ 87/τ.β./24-1-73) (όπως τροποποιήθηκε με την αριθ.Γ4/1150/78(ΦΕΚ 937/τ.β./78)) Περί κολυμβητικών δεξαμενών μετά οδηγίων κατασκευής και λειτουργίας αυτών.(Εφαρμογή σε ξενοδοχ. μονάδα)</p>		
33.	<p>Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/66006/2360 /2023 (ΦΕΚ 3985/Β` 22.6.2023) Έγκριση Κτιριοδομικού Κανονισμού (Άρθρο 38ξα)</p>	<p>Κτιριοδομικός Κανονισμός (Άρθρο 12 περί ηχομόνωσης και ηχοπροστασίας</p>	10. Θόρυβος	<p>Συμμόρφωση. Οι τιμές στην Μελέτη Περιβαλλοντικού Θορύβου είναι εντός ορίων.</p>
34.	<p>Γαλάζια Σημαία</p>	<p>ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΣΗΜΑΙΑΣ</p>	11. Γαλάζια Σημαία	<p>Συμμόρφωση. Η ακτή του ξενοδοχείου είναι ενταγμένη στο πρόγραμμα Γαλάζια Σημαία.</p>
35.	<p>94/62/ΕΚ</p>	<p>Ανακύκλωση οργανικών αποβλήτων</p>		<p>Συμμόρφωση. Η ξενοδοχειακή μονάδα συνεργάζεται με εταιρεία περισυλλογής</p>
36.	<p>Νόμος 1652/1986</p>	<p>Σύμβαση της χρονομερισματικής μίσθωσης και ρύθμιση συναφών θεμάτων (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν. 5039/2023 Μέτρα στήριξης των συγγενών των θυμάτων και των πληγέντων του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών της 28ης Φεβρουαρίου 2023, συνταξιοδοτική διάταξη, ρυθμίσεις για την ενίσχυση της</p>		<p>Συμμόρφωση. Η ξενοδοχειακή μονάδα τηρεί τις προδιαγραφές για τη διατήρηση της υγιεινής και της απολύμανσης στα δωμάτια, τους κοινόχρηστους χώρους κ.λπ., προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια</p>

A/A	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
		ασφάλειας των συγκοινωνιών, διατάξεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης).	A	και η προστασία των πελατών τους

3.3 Νομοθετικό Πλαίσιο για εφαρμογή δειγματοληψίας

Κάθε τρεις μήνες πρέπει να διενεργείται δειγματοληπτικός έλεγχος νερού για λεγεωνέλλα στο δίκτυο διανομής του κτηρίου, σύμφωνα με την

α) Υγειονομική διάταξη – Κ.Υ.Α (ΦΕΚ 3282/Β/19.9.2017) και

β) Εγκύκλιο Δ1δ/ Γ.Π. οικ.1474/9-1-2019 «Παρακολούθηση ποιότητας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης εντός του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης νοσοκομείων, κλινικών, κέντρων υγείας, οίκων ευγηρίας, τουριστικών εγκαταστάσεων, ξενοδοχείων, φυλακών και στρατοπέδων». Σε κάθε περίπτωση, ο έλεγχος νερού για λεγεωνέλλα προσαρμόζεται στο εκάστοτε κανονιστικό πλαίσιο.

3.4 Νομοθετικές απαιτήσεις ποιοτικού ελέγχου για τα ξενοδοχεία και τα τουριστικά καταλύματα

Για το **Νερό** την ευθύνη του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης σε κάθε τουριστική εγκατάσταση την έχει ο ιδιοκτήτης του. Η υποχρέωση παροχής ασφαλούς πόσιμου νερού και η τήρηση των νομοθετικών απαιτήσεων, πρέπει να τεκμηριώνεται με συστηματικό έλεγχο και παρακολούθηση από δειγματοληψίες σε διάφορα σημεία του εσωτερικού δικτύου. Θα πρέπει λοιπόν να τηρούνται όλες οι απαιτήσεις για Χημικές & Μικροβιολογικές παραμέτρους σύμφωνα με την **Κ.Υ.Α. Αριθμ. Γ1(δ)/ ΓΠ οικ. 67322/ 6-9-2017**.

Συγκεκριμένα:

- για τη **Legionella**, επιβάλλεται η εκτίμηση κινδύνου και ανάλυση της διακινδύνευσης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της **Κ.Υ.Α. Αριθμ. Γ1(δ)/ ΓΠ οικ. 67322/ 6-9-2017, της Τεχνικής Οδηγίας της EWGLI, 2021, Ver. 1.1.**
- για τις **κολυμβητικές δεξαμενές (πισίνες)** ο συστηματικός και τεκμηριωμένος χημικός και μικροβιολογικός έλεγχος του νερού που χρησιμοποιείται στις πισίνες προδιαγράφεται από την **Υ.Α. Αριθμ. Γ1/443/1973.**
- για τα **Τρόφιμα** η διασφάλιση της παροχής ασφαλών τροφίμων και φυσικά η τεκμηρίωση με χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις σε διάφορα στάδια

προδιαγράφονται συχνά σε Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με το ISO 22000, αλλά και τις οδηγίες του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ).

- για τα **νερά επαναχρησιμοποίησης**, το σύνολο των απαιτήσεων για Χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις προδιαγράφονται είτε από την **Υ.Α. οικ. 145116/2011** (ή την εκάστοτε ισχύουσα απόφαση περιβαλλοντικών όρων).

Η ελληνική νομοθεσία, στο κομμάτι που αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος κατά την τουριστική δραστηριότητα, εναρμονίζεται με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τους διεθνείς κανονισμούς.

Επισημαίνεται ότι: το Υπουργείο Υγείας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και για λόγους προστασίας και διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας αλλά και της υγείας των λουομένων στις κολυμβητικές δεξαμενές, εφιστά την προσοχή στους υπεύθυνους φορείς λειτουργίας των κολυμβητικών δεξαμενών σε ότι αφορά:

- Την αυστηρή τήρηση όλων των όρων υγιεινής των χώρων των κολυμβητικών δεξαμενών, όπως αυτοί αναφέρονται στην σχετική ισχύουσα υγειονομική νομοθεσία
- Την αυστηρή διασφάλιση της ποιότητας του νερού των κολυμβητικών δεξαμενών, η οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνη με την σχετική ισχύουσα υγειονομική νομοθεσία και η οποία θα βεβαιώνεται με τις απαιτούμενες δειγματοληψίες,
- Την απολύμανση του νερού σε αυτές, η οποία είναι υποχρεωτική σε όλες τις περιπτώσεις λειτουργίας κολυμβητικών δεξαμενών ως ρητά επιβάλλεται από την σχετική ισχύουσα υγειονομική νομοθεσία.
- τη μέτρηση του υπολείμματος χλωρίου

Η σημαντικότητα του περιβάλλοντος γίνεται σαφής και στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς στο άρθρο 2 της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης τονίζεται: «*Η Ένωση θέτει ως στόχους: Να προωθήσει την οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να επιτύχει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη ...*».

Στο άρθρο 6 της Συνθήκης αναφέρεται ότι: «*οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων {...} ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη*». Κατόπιν, στο άρθρο 174 καθίσταται, μεταξύ άλλων, σαφές ότι: «*Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλλει στην επιδίωξη των εξής στόχων:*

- τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος
- την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,

- την προώθηση σε διεθνές επίπεδο μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

3.5 Εμπλεκόμενα μέρη στην εφαρμογή των δειγματοληψιών

Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας λειτουργεί η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Μ.Ε.Θ η οποία έχει ως αποστολή την προάσπιση της δημόσιας υγείας του πληθυσμού και αποτελεί συναρμόδια Αρχή ελέγχου για την προστασία του περιβάλλοντος σε ότι αφορά τις αρμοδιότητες που ανατίθενται από το Νόμο στην Υγειονομική Υπηρεσία.

Ο ρόλος τους είναι η διαφύλαξη και βελτίωση της υγείας και της ευεξίας του πληθυσμού, η προστασία της δημόσιας υγείας με τη διενέργεια υγειονομικών ελέγχων για την εφαρμογή της υγειονομικής νομοθεσίας, η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων όπου προβλέπεται, η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής, η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της υγειονομικής νομοθεσίας, η έκδοση γνωματεύσεων για τη χορήγηση αδειών των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και η εξασφάλιση της υγιεινής του περιβάλλοντος σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών διενεργούνται δειγματοληψίες με σκοπό την παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (πόσιμου νερού δικτύων ύδρευσης, εμφιαλωμένων νερών από το εμπόριο και τα εμφιαλωτήρια), των υδάτων αναψυχής (νερών ακτών κολύμβησης, κολυμβητικών δεξαμενών, ιαματικών πηγών), επιφανειακών υδάτων καθώς και της ποιότητας των υδάτων που συνδέονται με την εμφάνιση της νόσου των Λεγεωνάριων (νερό από δίκτυα ύδρευσης, συστήματα κλιματισμού μεγάλων κτηρίων).

Για τη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας, η ανάγκη συστηματικής παρακολούθησης των ακτών κολύμβησης, των κολυμβητικών δεξαμενών, των συστημάτων ύδρευσης και κλιματισμού κτιριακών συγκροτημάτων είναι ιδιαίτερα αυξημένη κατά τους θερινούς μήνες.

Για την παρακολούθηση της ποιότητας επιβάλλεται να διενεργούνται ταυτόχρονα συνδυαστικές δειγματοληψίες σε διαφορετικά είδη δειγμάτων, τα οποία θα πρέπει να αποστέλλονται άμεσα για έλεγχο ποιότητας, διαφορετικών παραμέτρων (χημικών και μικροβιολογικών παραμέτρων) σε διαπιστευμένο εργαστήριο.

Οι συνδυαστικές δειγματοληψίες αφορούν: σε θαλασσινά νερά αλλά και σε νερό από δίκτυο ύδρευσης, σε θαλασσινό νερό έμπροσθεν ξενοδοχείου και ταυτόχρονη δειγματοληψία για την ανίχνευση του βακτηριδίου της legionella από συστήματα κλιματισμού και συστημάτων ύδρευσης κτιριακών συγκροτημάτων και νερού κολυμβητικών δεξαμενών, θαλασσινό νερό με ταυτόχρονη δειγματοληψία νερού από κολυμβητική δεξαμενή κ.ο.κ.

Το πρόγραμμα δειγματοληπτικών ελέγχων πρέπει να διενεργείται με σκοπό την προστασία της υγείας των κολυμβητών και της Δημόσιας Υγείας γενικότερα και θα πρέπει να ενταχθεί στους ευρύτερους σχεδιασμούς , ώστε να υπάρχουν εγκαίρως αξιόπιστα αποτελέσματα, επί ικανού αριθμού δειγμάτων σε συνδυασμό με παράλληλες ενέργειες που τυχόν γίνονται από άλλους φορείς.

Οι μέθοδοι ανάλυσης που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της παρακολούθησης και της απόδειξης της συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία επικυρώνονται και τεκμηριώνονται **σύμφωνα με το πρότυπο EN ISO/IEC 17025 ή άλλα ισοδύναμα πρότυπα που είναι αποδεκτά σε διεθνές επίπεδο.**

Για το σκοπό αυτό τα εργαστήρια πρέπει να είναι διαπιστευμένα από το ΕΣΥΔ ή άλλο φορέα που συμμετέχει στη Συμφωνία Αμοιβαίας Αναγνώρισης της Ευρωπαϊκής Διαπίστευσης για τις δοκιμές (EA-MLA testing), ώστε να μην μπορεί να αμφισβητηθούν τα αποτελέσματα σε οποιαδήποτε ένδικο διαμάχη. Η διαπίστευση πρέπει να είναι σε ισχύ και να ανανεώνεται

Το πεδίο εφαρμογής της διαπίστευσης των Εργαστηρίων πρέπει να καλύπτει το σύνολο των δειγματοληψιών και μετρήσεων όλων των ζητούμενων παραμέτρων των ενοτήτων.

Οι μέθοδοι ανάλυσης των δειγμάτων καθώς και η έκφραση των αποτελεσμάτων θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να ακολουθούν τα διεθνή ή εθνικά πρότυπα και των σε ισχύ αναθεωρήσεων τους καθώς και την ισχύουσα νομοθεσία.

Ειδικότερα, για τις μικροβιολογικές παραμέτρους, οι μέθοδοι ανάλυσης για το πόσιμο νερό θα **είναι οι οριζόμενοι από την υγειονομική νομοθεσία (ΚΥΑ Γ1(δ)/ΓΠ οικ.67322/2017(ΦΕΚ3282β’/19-9-2017).**

Σε κάθε δείγμα πρέπει να εξετάζονται οι οριζόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία παράμετροι, ανάλογα με το είδος του δείγματος.

Η αλληλεπίδραση αυτή και συνεργασία θα συμβάλει στην ανάπτυξη ενός συνολικού στρατηγικού σχεδίου ή επιχειρηματικού μοντέλου για τη βελτίωση του τουριστικού προορισμού. Ένα κοινό στρατηγικό σχέδιο που καθοδηγείται από τοπικούς ιδιωτικούς οργανισμούς και δημόσιους φορείς παρέχει περισσότερες ευκαιρίες για την εφαρμογή στρατηγικών αναδιάρθρωσης και επιτρέπει σε μικρούς φορείς με λιγότερους πόρους να αποτελέσουν μέρος της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για τη βελτίωση της εικόνας ενός τουριστικού προορισμού.

3.5.1 Η σημασία της αναγνώρισης 3^{ου} μέρους με τη διαπίστευση ενός εργαστηρίου για την εφαρμογή των δειγματοληψιών

Η αναγνώριση 3ου μέρους που προσφέρεται με τη διαπίστευση ενός εργαστηρίου σημαίνει ότι ένα ανεξάρτητο και αξιόπιστο εργαστήριο επιβεβαιώνει την ακρίβεια και την αξιοπιστία των

μετρήσεων και των δειγμάτων που λαμβάνονται από τα ξενοδοχεία. Αυτό επιτρέπει στα ξενοδοχεία να διασφαλίσουν ότι οι μετρήσεις τους είναι ακριβείς και αξιόπιστες και ότι τα δείγματα τους πληρούν τα πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας.

Η αναγνώριση του 3ου μέρους διαπίστευσης είναι συνήθως απαραίτητη για τη διασυνοριακή αποδοχή των μετρήσεων κλινικών εργαστηρίων στη δειγματοληψία υγιεινής των ξενοδοχείων. Αυτό σημαίνει ότι οι μετρήσεις που πραγματοποιούνται από ένα αναγνωρισμένο εργαστήριο μπορούν να αποδεχτούν από τις αρχές υγείας και ασφαλείας σε διάφορες χώρες, βοηθώντας έτσι στη διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου και του τουρισμού:

1. Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών στα ξενοδοχεία: Η αναγνώριση της διασυνοριακής αποδοχής μετρήσεων κλινικών εργαστηρίων στη δειγματοληψία υγιεινής των ξενοδοχείων διασφαλίζει ότι τα ξενοδοχεία πληρούν τα υψηλά πρότυπα υγιεινής και ασφαλείας, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν.
2. Αύξηση της εμπιστοσύνης των τουριστών
3. Προώθηση της υγιεινής και της ασφάλειας στον τομέα του τουρισμού

Είναι σημαντικό λοιπόν οι υπηρεσίες μετρήσεων αλλά και εμπειρογνωμοσύνης που προσφέρονται από εργαστήρια στα ξενοδοχεία να καλύπτονται από το καθεστώς διαπίστευσης. Είναι περιττό να αναφερθεί εδώ ότι εκτός από συνεργασίες και υπηρεσίες από διαπιστευμένα εργαστήρια, που παρέχουν διαπιστευμένες εκθέσεις αποτελεσμάτων, τα ξενοδοχεία πρέπει να αναζητούν υπηρεσίες πιστοποίησης για το σύστημα διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων, το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, ενεργειακής διαχείρισης, διαχείρισης ποιότητας υπηρεσιών, από ομοίως διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης.

3.6 Ο ρόλος της ΕΕΧ σε συνδυασμό με το ρόλο των ξενοδοχειακών επιμελητηρίων

Η Ένωση Ελλήνων Χημικών (ΕΕΧ) είναι μια επαγγελματική οργάνωση που ασχολείται με την προώθηση της χημείας και της επιστήμης γενικότερα στην Ελλάδα. Έτσι, μπορεί να συμβάλλει στην εκπαίδευση και κατάρτιση νέων χημικών, που θα μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων υγιεινής και ασφάλειας στον τουρισμό.

Η Ένωση Ελλήνων Χημικών αποτελεί το εθνικό μέλος της EURACHEM, της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ποιότητα των αποτελεσμάτων των μετρήσεων στα τρόφιμα στο περιβάλλον, στα υλικά και φροντίζει για την εναρμόνιση και διάδοση των σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών, διαμέσου και των αντίστοιχων Επιστημονικών Τμημάτων, με προεξάρχον το Επιστημονικό Τμήμα Αναλυτικής Χημείας.

Η ΕΕΧ έχει εκ του **νόμου 1804/1988** περιφερειακή δομή που περιλαμβάνει εκπροσώπηση και παρουσία σε όλες τις βασικές περιφέρειες της χώρας με αυτόνομες διοικητικές δομές

(Περιφερειακά Τμήματα) που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε συνεργασία με τα άλλα κατά τόπους επιμελητήρια και Περιφερειακές Διοικητικές Αρχές .

Οι ενέργειες που έχει κάνει τα τελευταία χρόνια η ΕΕΧ στο πλαίσιο της βελτίωσης της αναπτυξιακής υποδομής της χώρας, με επικέντρωση σε περιφερειακές δράσεις, αφορούν αφενός στην άπαξ κατάρτιση 1.200 εργαζομένων σε όλων των ειδών τις επιχειρήσεις σε θέματα που αφορούν στην ασφάλεια Τροφίμων και στην ικανοποίηση των αναγκών που απορρέουν για μια επιχείρηση σχετικά με τη συμμόρφωση της με την περιβαλλοντική νομοθεσία: Σχέδιο Δράσης της ΕΕΧ για την Κατάρτιση και Πιστοποίηση Επιστημονικών / Τεχνικών Στελεχών στη Βιομηχανία Τροφίμων και την Περιβαλλοντική Διαχείριση» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5003030, αφετέρου στην ανάπτυξη μέσω αυτού του σχεδίου δύο σχημάτων πιστοποίησης προσωπικού στα ίδια αυτά αντικείμενα, προκειμένου να διαθέτει στο διηνεκές αλλά και να επικαιροποιεί την αναγνώριση που χρειάζονται τέτοιες καταρτίσεις σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης η ΕΕΧ ενδυνάμωσε τις σχέσεις με τις περιφερειακές δομές.

Η Ένωση Ελλήνων Χημικών (ΕΕΧ) μπορεί να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στη συνεργασία με τα ιδιωτικά εργαστήρια και τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που αναφέρονται στον νόμο. Μερικές από τις προτάσεις που μπορεί να κάνει η Ένωση Ελλήνων Χημικών είναι:

1. Να παρέχει εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση στους εργαζόμενους στα ιδιωτικά εργαστήρια, προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα και η αξιοπιστία των μετρήσεων τους.
2. Να προωθήσει την έρευνα και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών για τη δειγματοληψία υγιεινής στα ξενοδοχεία και στον τουριστικό τομέα γενικότερα, προκειμένου να βελτιωθεί η ασφάλεια και η υγιεινή των τουριστών.
3. Να συνεργαστεί με τα ιδιωτικά εργαστήρια δειγματοληψίας για την ανάπτυξη και την εφαρμογή προτύπων υγιεινής και ασφάλειας, προκειμένου να διασφαλίσει η ποιότητα και η αξιοπιστία των μετρήσεων και των δειγματοληψιών.

Επιπλέον, η Ένωση Ελλήνων Χημικών μπορεί να προωθήσει την εκπαίδευση και την επαγγελματική ανάπτυξη των εργαζομένων στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή των προτύπων υγιεινής και ασφάλειας.

Μια επιπλέον δράση είναι η ανάπτυξη σχημάτων - δικτύων και υπηρεσιών ιατρικού τουρισμού και επισήμανση της σημασίας των μικρών διαγνωστικών κέντρων σε τουριστικές περιοχές. Τα διαγνωστικά εργαστήρια είναι τομέας απασχόλησης των χημικών, κλινικών χημικών και βιοχημικών και η ΕΕΧ είναι σε πλήρη διασύνδεση ως Επιμελητήριο, με την αντίστοιχη επιστημονική εταιρεία, την Ελληνική Εταιρεία Κλινικής Χημείας-Κλινικής Βιοχημείας.

Η υποστήριξη των δραστηριοτήτων ιατρικού τουρισμού από τα περιφερειακά διαγνωστικά εργαστήρια, στις τουριστικές περιοχές και η διασφάλιση της αναγνώριση των μετρήσεων τους

είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την προστασία της υγείας των τουριστών και προσδίδει προστιθέμενη αξία.

3.7 Προτάσεις ενεργής συμμετοχής της ΕΕΧ για τη συμμετοχή των ιδιωτικών εργαστηρίων στις διαδικασίες αξιολόγησης της υγιεινής των εγκαταστάσεων ξενοδοχειακών μονάδων με στόχο την προώθηση του τουρισμού

Η Ένωση Ελλήνων Χημικών (ΕΕΧ) δεν έχει τόσο ανεπτυγμένο ρόλο σε αυτό καθώς αποτελεί επιμελητήριο φυσικών προσώπων και όχι νομικών προσώπων που είναι τα εργαστήρια, ωστόσο η δημιουργία και η τήρηση ενός μητρώου διαθέσιμων εργαστηριακών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, ανοιχτού στους οικονομικούς φορείς, μπορεί να ενισχύσει τη διαφάνεια και τη δικτύωση στην παροχή σύνθετων υπηρεσιών.

Η ΕΕΧ και τα αντίστοιχα Επιστημονικά Τμήματα μπορούν να υποστηρίξουν τις δραστηριότητες των εργαστηρίων για την ανάλυση των δειγμάτων νερού, τροφίμων και άλλων υλικών που αφορούν την υγιεινή των εγκαταστάσεων ξενοδοχείων, προτείνοντας βέλτιστες πρακτικές και τεχνολογίες για τη διατήρηση της υγιεινής στα ξενοδοχεία. Μια πρόταση για συμμετοχή θα μπορούσε να είναι η διενέργεια εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε ξενοδοχειακό προσωπικό για τη διατήρηση της υγιεινής στον χώρο εργασίας τους.

Επιπλέον, οι χημικοί μπορούν να διενεργήσουν αξιολόγηση της ποιότητας του αέρα μέσα στα δωμάτια των ξενοδοχείων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγιεινή των επισκεπτών και του προσωπικού. Επιπλέον, οι χημικοί μπορούν να προτείνουν τη χρήση ασφαλών και φιλικών προς το περιβάλλον καθαριστικών και απολυμαντικών προϊόντων, καθώς και την εφαρμογή αποτελεσματικών μεθόδων απορρίμματος και ανακύκλωσης.

Μια πρόταση για συμμετοχή της Ένωσης Ελλήνων Χημικών σε παρεμβάσεις και δράσεις στον τουριστικό τομέα για την αξιολόγηση υγιεινής εγκαταστάσεων ξενοδοχείων θα μπορούσε να είναι η συμμετοχή της ΕΕΧ ως ενδιαφερόμενου μέρους στην ανάπτυξη ενός εθελοντικού σχήματος πιστοποίησης των ξενοδοχείων για τη διενέργεια επιθεωρήσεων και αξιολογήσεων της υγιεινής των εγκαταστάσεων. Με αυτόν τον τρόπο, η Ένωση Ελλήνων Χημικών θα μπορούσε να βοηθήσει στη διασφάλιση της υγιεινής και της ασφάλειας των επισκεπτών και του προσωπικού στα ξενοδοχεία, ενώ τα ξενοδοχεία θα μπορούσαν να βελτιώσουν την υγιεινή και την ασφάλεια των εγκαταστάσεών τους, επιδεικνύοντας ένα σχετικό πιστοποιητικό.

Επιπλέον, μια άλλη πρόταση για συμμετοχή της Ένωσης Ελλήνων Χημικών θα μπορούσε να είναι η διενέργεια εκπαιδευτικών σεμιναρίων για το προσωπικό των ξενοδοχείων σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας. Η ενημέρωση του προσωπικού για τις βέλτιστες πρακτικές θα μπορούσε να βοηθήσει στην πρόληψη της εξάπλωσης ασθενειών και την εξασφάλιση της υγιεινής των επισκεπτών και του προσωπικού.

Τέλος, μια πρόταση για συμμετοχή της Ένωσης Ελλήνων Χημικών θα μπορούσε να είναι, στο πλαίσιο της ήδη προϋπάρχουσας εμπειρίας (βλέπε παρακάτω) η ανάπτυξη σχημάτων πιστοποίησης προσωπικού, τόσο για τη ιδιότητα του συμβούλου εμπειρογνώμονα των τουριστικών επιχειρήσεων ως μέλους του προσωπικού των εργαστηρίων αλλά και για το

αρμόδιο προσωπικό των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, πιστοποίηση που θα αφορά την εστίαση, την υγιεινή και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Συνοπτικά μπορούν να παρατεθούν οι ακόλουθες προτάσεις βελτιώσεις:

1. Δημιουργία ενός συστήματος πιστοποίησης για **ιδιωτικά εργαστήρια που θα παρέχουν υπηρεσίες αξιολόγησης της υγιεινής των ξενοδοχειακών μονάδων. Αυτό το σύστημα πιστοποίησης θα διασφαλίζει ότι τα εργαστήρια πληρούν τα απαραίτητα πρότυπα για να παρέχουν αξιόπιστες υπηρεσίες αξιολόγησης. Υποχρεωτική συμμετοχή των ιδιωτικών εργαστηρίων στις διαδικασίες αξιολόγησης της υγιεινής των εγκαταστάσεων ξενοδοχειακών μονάδων. Αυτό θα διασφαλίσει ότι οι αξιολογήσεις είναι αντικειμενικές και αξιόπιστες και ότι οι ξενοδοχειακές μονάδες πληρούν τα απαραίτητα πρότυπα υγιεινής.**
2. Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ιδιωτικών εργαστηρίων και των ξενοδοχειακών μονάδων. Αυτό θα ενισχύσει την επικοινωνία και την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των δύο πλευρών και θα διασφαλίσει ότι οι αξιολογήσεις πραγματοποιούνται με ακρίβεια και αξιοπιστία.
3. Ενίσχυση της επιθεώρησης και του ελέγχου των ξενοδοχειακών μονάδων από τις αρμόδιες αρχές. Αυτό θα διασφαλίσει ότι οι μονάδες πληρούν τα πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στις ξενοδοχειακές μονάδες.
4. Εκπαίδευση του προσωπικού των ξενοδοχειακών μονάδων σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές υγιεινής και ασφάλειας. Αυτό θα διασφαλίσει ότι το προσωπικό είναι ενημερωμένο και εκπαιδευμένο για τις απαραίτητες πρακτικές υγιεινής και ασφάλειας και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στις ξενοδοχειακές μονάδες.
5. Επιβολή κυρώσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες που δεν πληρούν τα πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας. Αυτό θα διασφαλίσει ότι οι μονάδες θα λαμβάνουν σοβαρά τα μέτρα που απαιτούνται για τη βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας των επισκεπτών τους και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στις ξενοδοχειακές μονάδες.
6. Προώθηση της διαφάνειας και της ανοικτής επικοινωνίας μεταξύ των ξενοδοχειακών μονάδων και των τουριστών σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για τη βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας. Αυτό θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στις ξενοδοχειακές μονάδες και θα τους επιτρέψει να πάρουν ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με τη διαμονή τους.
7. Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ξενοδοχειακών μονάδων και των τοπικών αρχών για τη βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας στην περιοχή. Αυτό θα διασφαλίσει ότι όλες

οι μονάδες συνεργάζονται για την ασφάλεια και την υγιεινή των επισκεπτών τους και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στην περιοχή.

8. Προώθηση της χρήσης τεχνολογικών εργαλείων για τη βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας στις ξενοδοχειακές μονάδες, όπως η χρήση αισθητήρων για τη μέτρηση της ποιότητας του αέρα και του νερού και η χρήση λογισμικού για την καταγραφή και τον έλεγχο των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας. Αυτό θα αυξήσει την ακρίβεια και την αξιοπιστία των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας στις μονάδες.
9. Προώθηση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των ξενοδοχειακών μονάδων και των ταξιδιωτικών πρακτόρων για την προώθηση της υγιεινής και ασφάλειας στον τουριστικό τομέα. Αυτό θα διασφαλίσει ότι οι ταξιδιωτικοί πράκτορες είναι ενημερωμένοι για τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας που λαμβάνονται στις μονάδες και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στον τουριστικό τομέα.
10. Ενθάρρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις ξενοδοχειακές μονάδες. Αυτό θα μειώσει την κατανάλωση ενέργειας και θα μειώσει το ανθρώπινο αποτύπωμα στο περιβάλλον.
11. Προώθηση της χρήσης ανακυκλώσιμων υλικών στις ξενοδοχειακές μονάδες. Αυτό θα μειώσει την ποσότητα των αποβλήτων που παράγονται από τις μονάδες.
12. Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ξενοδοχειακών μονάδων και των εθνικών αρχών υγείας για την ανταλλαγή πληροφοριών και την υποστήριξη της υγείας των επισκεπτών. Αυτό θα ενισχύσει την αντιμετώπιση των επιδημιών και των άλλων κινδύνων υγείας στις μονάδες και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στον τουριστικό τομέα.
13. Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ξενοδοχειακών μονάδων και των περιβαλλοντικών οργανώσεων για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Αυτό θα διασφαλίσει ότι οι μονάδες λαμβάνουν υπόψη τους τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους στο περιβάλλον και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των τουριστών στον τουριστικό τομέα.

4 Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.2

4.1 Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης

Οι Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης εντάσσονται στους έμμεσους - επιρριπτόμενους φόρους και επιβάλλονται σε επιλεγμένα προϊόντα σε αντίθεση με το ΦΠΑ που επιβάλλεται σε όλα σχεδόν τα προϊόντα και υπηρεσίες. Οι έμμεσοι αυτοί φόροι προβλέπονται από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εναρμονίστηκαν σε κοινοτικό επίπεδο από 1.1.1993 με την ολοκλήρωση

της εσωτερικής αγοράς και την κατάργηση των ενδοκοινοτικών συνόρων. Στο πλαίσιο αυτό θεσπίστηκαν εναρμονισμένοι μηχανισμοί για την επιβολή του φόρου, κοινοί κανόνες για την παραγωγή, κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των αγαθών που υπόκεινται σε ΕΦΚ αλλά και ελάχιστοι συντελεστές φορολογίας.

Ο νόμος της ΕΕ καθορίζει κοινούς όρους που ισχύουν για όλα τα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους. Αυτοί οι κοινοί όροι περιλαμβάνουν το πλαίσιο για το Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου των Ειδικών Φόρων (Excise Monitoring and Control System - EMCS).

Παρακάτω παρουσιάζονται τα βασικά νομικά κείμενα που αφορούν τον Ειδικό φόρο Κατανάλωσης σε ότι αφορά την Ευρωπαϊκή του διάσταση:

- ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) **2020/262 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ** της 19ης Δεκεμβρίου 2019 για τη θέσπιση του γενικού καθεστώτος των ειδικών φόρων κατανάλωσης (αναδιατύπωση)¹.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. **389/2012** του Συμβουλίου, της 2ας Μαΐου 2012, για την διοικητική συνεργασία στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2073/2004². Η πράξη αυτή έχει τροποποιηθεί, με τρέχουσα ενοποιημένη έκδοση την **13/02/2023**³.
- Απόφαση (ΕΕ) **2020/263** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2020 για την εισαγωγή της πληροφορικής στη διακίνηση και στους ελέγχους των αγαθών που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (αναδιατύπωση)⁴.

Επισημαίνεται ότι:

- οι συντελεστές του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης που ισχύουν στην ΕΕ μπορούν να αναζητηθούν στη **Βάση δεδομένων φόρων στην Ευρώπη (Taxes in Europe database - TEDB)**⁵.
- τον Ιούλιο του 2021, ως αναπόσπαστο μέρος του πακέτου «**FitFor55**», η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση αναθεώρησης της Οδηγίας⁶, προκειμένου να διασφαλιστεί

¹ Council Directive (EU) 2020/262 laying down the general arrangements for excise duty (recast). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L0262&from=EN>.

² Council Regulation (EU) No 389/2012 on administrative cooperation in the field of excise duties as regards the content of electronic registers (subsequently amended by Council Regulations 2020/263, 2021/774 and 2023/246). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=celex:32012R0389>.

³ Βλέπε: Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ενοποιημένο κείμενο: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 389/2012 του Συμβουλίου, της 2ας Μαΐου 2012, για την διοικητική συνεργασία στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2073/2004. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A02012R0389-20230213>.

⁴ Decision (EU) 2020/263 on computerising the movement and surveillance of excise goods (recast). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32020D0263>.

⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/index.html.

⁶ EU Green Deal – Revision of the Energy Taxation Directive. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12227-EU-Green-Deal-Revision-of-the-Energy-Taxation-Directive_en.

μεγαλύτερη συνοχή με άλλες πολιτικές της ΕΕ καθώς και στη συμβολή στην επίτευξη των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα (π.χ. Πράσινη Συμφωνία).

4.1.1 Οι Ευρωπαϊκοί Κοινοί Κανόνες

Οι κοινοί όροι που ισχύουν για όλα τα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ καθορίζονται στην Οδηγία του Συμβουλίου (ΕΕ) **2020/262**⁷, η οποία αντικαθιστά την Οδηγία του Συμβουλίου **2008/118/ΕΚ**⁸ από τις 13 Φεβρουαρίου 2023.

Η Οδηγία 2020/262 περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων για την επιτάχυνση και απλοποίηση των διαδικασιών που αφορούν την εξαγωγή και εισαγωγή ειδικών φορολογούμενων προϊόντων, την επιχειρησιακή αλληλεπίδραση μεταξύ επιχειρήσεων και εξαιρετικών καταστάσεων. Η νέα Οδηγία ψηφιοποιεί την εποπτεία της κίνησης εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών όπου έχει ήδη επιβληθεί ειδικός φόρος στο κράτος μέλος αποστολής (duty paid). Αυτές οι κινήσεις θα πραγματοποιούνται μέσω της ανταλλαγής ηλεκτρονικών μηνυμάτων μέσω του υπολογιστικού συστήματος με την ονομασία **Excise Movement Control System (EMCS)** από τις 13 Φεβρουαρίου 2023. Οι υπόλοιπες διατάξεις όσον αφορά την ευθυγράμμιση με τις διαδικασίες τελωνείου θα τεθούν σε ισχύ τον Φεβρουάριο του 2024.

Στόχος της νέας Οδηγίας είναι η βελτίωση της ελευθερίας κίνησης για ειδικά φορολογούμενα προϊόντα που έχουν απελευθερωθεί για κατανάλωση στην ενιαία αγορά, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι τα κράτη μέλη εισπράττουν τον σωστό φόρο. Ένας άλλος στόχος είναι η ευθυγράμμιση των διαδικασιών για τους ειδικούς φόρους και τους τελωνειακούς κανόνες της ΕΕ.

Αυτοί οι οριζόντιοι κανόνες περιλαμβάνουν, για παράδειγμα:

- Τις κατηγορίες προϊόντων στις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να επιβάλλουν ΕΦΚ.
- Τις αρχές σχετικά με το πού συσσωρεύεται ο ΕΦΚ.
- Τους κανόνες για την παραγωγή, αποθήκευση και κίνηση των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ.
- Τους τύπους εξουσιοδοτημένων φορέων του ΕΦΚ.

⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2020/262 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2019 για τη θέσπιση του γενικού καθεστώτος των ειδικών φόρων κατανάλωσης (αναδιατύπωση). Βλέπε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32020L0262>.

⁸ Οδηγία 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1456138665149&uri=CELEX:02008L0118-20140101>.

Παραγωγή και αποθήκευση προϊόντων που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης – Φορολογικές Αποθήκες

Οι εγκεκριμένες εγκαταστάσεις που έχουν την άδεια να παράγουν, να λαμβάνουν, να αποθηκεύουν και να αποστέλλουν τα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρος υπό αναστολή τελών ονομάζονται **Φορολογικές Αποθήκες**. Οι Φορολογικές Αποθήκες θα πρέπει να έχουν εγκριθεί από τις εθνικές αρχές, σύμφωνα με τις συγκεκριμένες Αρχές της ΕΕ. Αυτές οι αρχές περιγράφονται στη Σύσταση 2000/789/ΕΚ⁹. Οι εγκρίσεις μπορούν να ελεγχθούν μέσω της **βάσης δεδομένων SEED**, της οποίας η λειτουργία καθορίζεται στον Κανονισμό Εφαρμογής (ΕΕ) αρ. 612/2013 της Επιτροπής¹⁰.

Καταβολή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης

Για **εμπορικές συναλλαγές**, γενικά, ο ειδικός φόρος καταβάλλεται στο κράτος μέλος κατανάλωσης. Προκειμένου να διευκολυνθεί αυτό, τα εμπορεύματα που υπόκεινται σε ΕΦΚ μπορούν να μεταφερθούν από ένα κράτος μέλος σε άλλο υπό αναστολή τελών μέχρι να φτάσουν στον τελικό τους προορισμό. Εάν οι εμπορικές παραδόσεις έχουν ήδη απελευθερωθεί για κατανάλωση (και, συνεπώς, έχει καταβληθεί ο φόρος) σε ένα κράτος μέλος και στη συνέχεια μεταφέρονται σε άλλο κράτος μέλος ως τελικός προορισμός, έχει θεσπιστεί ένα σύστημα αποζημίωσης για να αποφευχθεί η διπλή φορολόγηση.

Για τους **ιδιώτες** που αγοράζουν τα προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ για προσωπική τους χρήση, ο φόρος καταβάλλεται στο κράτος μέλος προέλευσης, δηλαδή εκεί όπου αγοράζουν τα είδη¹¹.

Για **απομακρυσμένες πωλήσεις** (πώληση σε ιδιώτη σε άλλο κράτος μέλος), εφαρμόζεται η αρχή της φορολόγησης στο κράτος μέλος προορισμού. Συνεπώς, τα προϊόντα που έχουν ήδη απελευθερωθεί για κατανάλωση και μεταφέρονται σε άλλο κράτος μέλος θα υπόκεινται σε ειδικό φόρο στο κράτος μέλος προορισμού. Ο υποκείμενος για την καταβολή των ΕΦΚ είναι ο πωλητής. Για να αποφευχθεί η διπλή φορολόγηση, η Οδηγία 2020/262 προβλέπει ένα σύστημα αποζημίωσης του ειδικού φόρου που καταβλήθηκε στο πρώτο κράτος μέλος, με την προϋπόθεση να τηρούνται ορισμένες προϋποθέσεις που ορίζονται από το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

---

⁹ 2000/789/ΕΚ: Σύσταση της Επιτροπής, της 29ης Νοεμβρίου 2000, για τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις άδειες που χορηγούνται σε αποθηκευτές, δυνάμει της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όσον αφορά τη διακίνηση προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 3355]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000H0789&from=en>.

¹⁰ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 612/2013 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2013 για τη λειτουργία του μητρώου οικονομικών φορέων και φορολογικών αποθηκών, των σχετικών στατιστικών δεδομένων και την κοινοποίηση στοιχείων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 389/2012 του Συμβουλίου για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1456139753711&uri=CELEX%3A02013R0612-20150301>.

¹¹ Για περισσότερα στοιχεία βλέπε: Μεταφορά αλκοόλ και καπνού κατά τα ταξίδια μεταξύ χωρών της ΕΕ. https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_el.htm.

Κίνηση των ειδικών προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών

Εναλλακτικά, ένας εξουσιοδοτημένος καταχωρητής αποθηκών (ή ένας εγγεγραμμένος αποστολέας) μπορεί να μεταφέρει ειδικά προϊόντα - υπό αναστολή τελών – από μια Φορολογικά Αποθήκη (ή τον τόπο εισαγωγής στην ΕΕ) προς:

- Μια άλλη Φορολογική Αποθήκη.
- Ένα (προσωρινό) εγγεγραμμένο παραλήπτη.
- Έναν τόπο εξαγωγής από την ΕΕ (βλέπε άρθρο 16(1)(α)(iii) και (v) της Οδηγίας 2020/262).
- Έναν απαλλαγμένο παραλήπτη - (βλέπε άρθρο 16(1)(α)(iv) της Οδηγίας 2020/262).

Από τις 13 Φεβρουαρίου 2023, η κίνηση ειδικών προϊόντων για τα οποία έχει ήδη καταβληθεί φόρος (έχουν απελευθερωθεί για κατανάλωση) στο κράτος μέλος αποστολής - υπό την κατηγορία «τέλη καταβληθέντων» - πρέπει να πραγματοποιείται από έναν πιστοποιημένο αποστολέα σε έναν πιστοποιημένο παραλήπτη.

4.1.2 Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στο Αλκοόλ

Οι ειδικό φόροι επί των αλκοολούχων ποτών ρυθμίζονται μέσω δύο κύριων νομοθετικών πράξεων της ΕΕ.

Α. Η **Οδηγία 92/83/ΕΟΚ**¹² περί των ειδικών φόρων παρουσιάζει:

- Τις δομές των ειδικών φόρων κατανάλωσης επί του αλκοόλ και των αλκοολούχων ποτών.
- Τις κατηγορίες αλκοολούχων ποτών που υπόκεινται σε ΕΦΚ.
- Τη βάση με βάση την οποία υπολογίζεται ο ΕΦΚ.

Περιλαμβάνει επίσης ειδικές διατάξεις, όπως μειωμένες συντελεστές για μικρές ζυθοποιίες και μικρά αποστακτήρα, ορισμένα προϊόντα και γεωγραφικές περιοχές.

Στις 29 Ιουλίου 2020, το Συμβούλιο ενέκρινε μια σειρά νέων κανόνων (**Οδηγία του Συμβουλίου 2020/1151**¹³) που τροποποιούν την Οδηγία 92/83/ΕΟΚ για την εναρμόνιση των δομών των ειδικών φόρων επί του αλκοόλ και των αλκοολούχων ποτών, οι οποίοι ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2022.

---

¹² Οδηγία 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1992 για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0083&from=ES>.

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2020/1151 του Συμβουλίου της 29ης Ιουλίου 2020 σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 92/83/ΕΟΚ για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L1151&from=EN>.

Β. Η **Οδηγία 92/84/ΕΟΚ**¹⁴ καθορίζει ελάχιστους συντελεστές που πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε κατηγορία αλκοολούχου ποτού, καθώς και μειωμένους συντελεστές για ορισμένες περιοχές της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Πορτογαλίας.

Η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει μόνο ελάχιστους εναρμονισμένους συντελεστές. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν την ελευθερία να εφαρμόζουν ειδικούς φόρους επί του αλκοόλ πάνω από αυτά τα ελάχιστα, ανάλογα με τις εθνικές τους ανάγκες.

Να σημειωθεί ότι η οδηγία βρίσκεται σε φάση αξιολόγησης, η οποία θα εξετάσει εάν οι συντελεστές ειδικού φόρου επί του αλκοόλ και των αλκοολούχων ποτών έχουν συμβάλει στην ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε Δημόσια Διαβούλευση (από 11/4/2022 έως 4/7/2022).

Σε ότι αφορά τους ανεξάρτητους μικρούς παραγωγούς παρακάτω παρουσιάζεται το σχετικό θεσμικό πλαίσιο:

- Εκτελεστικός Κανονισμός της Επιτροπής (ΕΕ) **2021/2266**¹⁵ που θεσπίζει κανόνες για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά την πιστοποίηση και την αυτοπιστοποίηση ανεξάρτητων μικρών παραγωγών αλκοολούχων ποτών για φορολογικούς σκοπούς.
- Ερμηνευτικές Σημειώσεις εκδίδονται από τη Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνείων της Επιτροπής και αφορούν το κατώτατο όριο ετήσιας παραγωγής που ισχύει για ανεξάρτητους μικρούς παραγωγούς αλκοολούχων ποτών. Αυτό το έγγραφο παρέχει πρακτικές και ανεπίσημες κατευθυντήριες γραμμές και δεν έχει νομική δεσμευτικότητα.

Σε ότι αφορά τα παραδοσιακά και τοπικά προϊόντα παρακάτω παρουσιάζεται το σχετικό θεσμικό πλαίσιο:

- Απόφαση του Συμβουλίου (ΕΕ) **2020/1791** της 16ης Νοεμβρίου 2020¹⁶ εξουσιοδοτεί τη Γαλλία μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2027 να εφαρμόζει μειωμένο συντελεστή ορισμένων

---

¹⁴ Οδηγία 92/84/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1992 για την προσέγγιση των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης για τα αλκοολούχα ποτά και την αλκοόλη. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A31992L0084>.

¹⁵ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/2266 της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2021 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής της οδηγίας 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά την πιστοποίηση και την αυτοπιστοποίηση ανεξάρτητων μικρών παραγωγών αλκοολούχων ποτών για σκοπούς ειδικών φόρων κατανάλωσης. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2266&qid=1640014095392>.

¹⁶ Απόφαση (ΕΕ) 2020/1791 του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2020 με την οποία επιτρέπεται στη Γαλλία να εφαρμόσει μειωμένο συντελεστή για ορισμένους έμμεσους φόρους στο «παραδοσιακό» ρούμι που παράγεται στη Γουαδελούπη, τη Γαλλική Γουιάνα, τη Μαρτινίκα και τη Ρεϊνιόν. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2020/1791/oj>.

έμμεσων φόρων στο "παραδοσιακό" ρούμι που παράγεται στη Γουαδελούπη, τη Γαλλική Γουιάνα, τη Μαρτινίκη και τη Ρεϊνιόν.

- Απόφαση του Συμβουλίου (ΕΕ) **2020/1790** της 16ης Νοεμβρίου 2020¹⁷ εξουσιοδοτεί την Πορτογαλία μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2027 να εφαρμόζει μειωμένο συντελεστή φόρου κατανάλωσης σε ορισμένα αλκοολούχα προϊόντα που παράγονται στις αυτόνομες περιφέρειες της Μαδέρας και των Αζορών.

4.1.3 Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στα Καπνά

4.1.3.1 Τσιγάρα

Η οδηγία **2011/64/EU**¹⁸ απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιβάλλουν έναν ελάχιστο συντελεστή ειδικών φόρων κατανάλωσης στα τσιγάρα. Αυτό το ελάχιστο ποσοστό πρέπει να αποτελείται από:

- Ένα συγκεκριμένο στοιχείο μεταξύ 7,5% και 76,5% της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης (ΤΤΒ) - εκφρασμένο ως σταθερό ποσό ανά 1000 τσιγάρα.
- Ένα στοιχείο ad valorem - εκφρασμένο ως ποσοστό της μέγιστης τιμής λιανικής πώλησης.

Επιπλέον, ο συνολικός συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης πρέπει να είναι:

- Τουλάχιστον 90 ευρώ ανά 1000 τσιγάρα.
- Τουλάχιστον 60% της σταθμισμένης μέσης τιμής λιανικής πώλησης.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν ειδικό φόρο κατανάλωσης 115 ευρώ ή περισσότερο, δεν χρειάζεται να συμμορφώνονται με το παραπάνω κριτήριο του 60%.

Η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει μόνο εναρμονισμένους ελάχιστους συντελεστές. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης πάνω από αυτά τα ελάχιστα, σύμφωνα με τις δικές τους εθνικές ανάγκες. Επιπρόσθετα, υπάρχουν ειδικές διατάξεις που επιτρέπουν στην Πορτογαλία να εφαρμόζει μειωμένο συντελεστή έως και 50% χαμηλότερο από τον απαιτούμενο συνολικό ελάχιστο ειδικό φόρο κατανάλωσης στα τσιγάρα που καταναλώνονται στις πιο απομακρυσμένες περιοχές των Αζορών και της Μαδέρας.

---

¹⁷ Απόφαση (ΕΕ) 2020/1790 του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2020 με την οποία επιτρέπεται στην Πορτογαλία η εφαρμογή μειωμένου συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης για ορισμένα αλκοολούχα προϊόντα που παράγονται στις αυτόνομες περιφέρειες της Μαδέρας και των Αζορών. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2020/1790/oj>.

¹⁸ Council Directive 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied to manufactured tobacco (codification). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:176:0024:0036:EN:PDF>.

4.1.3.2 Λοιπά Προϊόντα Καπνού

Η οδηγία **2011/64/EU** καθορίζει επίσης ελάχιστους συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης για τα βιομηχανοποιημένα καπνά εκτός των τσιγάρων. Η δομή για τη φορολόγηση των «λοιπών προϊόντων καπνού» είναι ελαφρώς διαφορετική από ό,τι για τα τσιγάρα. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν μεταξύ της εφαρμογής ενός συγκεκριμένου στοιχείου ή ενός στοιχείου κατ' αξία ή, εάν το επιθυμούν, μπορούν να εφαρμόσουν ένα μείγμα από τα δύο.

Οι ελάχιστοι συντελεστές καθορίζονται για τρεις διακριτές κατηγορίες «άλλα προϊόντα καπνού»:

- Ψιλοκομμένος καπνός καπνίσματος (Ελάχιστο ποσοστό: 50% της σταθμισμένης μέσης τιμής λιανικής πώλησης ή 60 ευρώ ανά κιλό).
- Πούρα και πούρα (Ελάχιστο ποσοστό: 5% της τιμής λιανικής πώλησης ή 12 ευρώ ανά 1000 είδη ή ανά κιλό).
- Άλλα καπνά για κάπνισμα.

Να σημειωθεί ότι οι κανόνες της ΕΕ βρίσκονται επί του παρόντος υπό αναθεώρηση¹⁹.

4.1.4 Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στην ενέργεια – καύσιμα

Οι ισχύοντες κανόνες της ΕΕ για τη φορολόγηση των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας ορίζονται στην Οδηγία για τη φορολογία της ενέργειας (Energy Tax Directive) 2003/96/ΕΚ²⁰. Επιπρόσθετα, η οδηγία 95/60/ΕΚ²¹ του Συμβουλίου, αναφέρεται στη φορολογική σήμανση των πετρελαίου εσωτερικής καύσης και της κηροζίνης για τον προσδιορισμό του πετρελαίου εσωτερικής καύσης και της κηροζίνης που υπόκεινται σε μειωμένο συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης.

Γενικότερα, η νομοθεσία της ΕΕ για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για τα ενεργειακά προϊόντα καλύπτει:

- Στους συντελεστές και τη δομή των ειδικών φόρων κατανάλωσης για τα ενεργειακά προϊόντα.
- Σε ειδικές διατάξεις για τα καύσιμα αεροσκαφών.
- Στη Φορολογική σήμανση του πετρελαίου εσωτερικής καύσης και της κηροζίνης.

¹⁹ Για τα αποτελέσματα της Δημόσιας Διαβούλευσης βλέπε: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12645-Tobacco-taxation-excise-duties-for-manufactured-tobacco-products-updated-rules-en>.

²⁰ ΟΔΗΓΙΑ 2003/96/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 27ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:283:0051:0070:EL:PDF>

²¹ COUNCIL DIRECTIVE 95/60/EC of 27 November 1995 on fiscal marking of gas oils and kerosene. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0060:en:HTML>.

Η οδηγία για τη φορολογία της ενέργειας καθορίζει τους ελάχιστους συντελεστές ΕΦΚ που πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη στα ενεργειακά προϊόντα για καύσιμα και μεταφορές και ηλεκτρική ενέργεια. Να σημειωθεί ότι η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει μόνο εναρμονισμένους ελάχιστους συντελεστές. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης πάνω από αυτά τα ελάχιστα, σύμφωνα με τις δικές τους εθνικές ανάγκες.

4.1.5 Φορολογικά επισήματα (ένσημες ταινίες φορολογίας καπνού & αλκοολούχων ποτών)

Σύμφωνα με το άρθρο 16 της Οδηγίας 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2014, τα κράτη μέλη που απαιτούν την αγορά φυσικών ένσημων ταινιών φορολογίας έχουν την υποχρέωση να τις διαθέτουν σε κατασκευαστές και αντιπροσώπους που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι φόροι κατανάλωσης έχουν καταβληθεί καθώς και να διακριθούν οι απομιμήσεις από τα γνήσια προϊόντα.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εξακολουθεί να είναι απαραίτητο σε πολλές χώρες να καταβάλλονται οι φόροι κατανάλωσης για προϊόντα καπνού και αλκοόλ προμηθευόμενα φυσικά επισήματα. Αυτή η διαδικασία απαιτείται επίσης για να διασφαλιστεί η ανιχνευσιμότητα και η ασφάλεια αυτών των προϊόντων για τη δημόσια χρήση.

Οι εταιρείες που παράγουν προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ, όπως καπνός ή αλκοόλ, πρέπει να παραγγείλουν και να προμηθευτούν τις φορολογικές ταινίες από τις φορολογικές Αρχές ή τους παρόχους που ορίζονται από τις Αρχές για κάθε χώρα όπου πωλούν τα προϊόντα τους. Τέλος, οι εταιρείες παραγωγής πρέπει να επικολήσουν τις ταινίες στα προϊόντα καπνού και αλκοόλ προτού πραγματοποιηθούν πωλήσεις σε μεσάζοντες ή τελικούς καταναλωτές. Επομένως, πρέπει να προσαρμόσουν τη διαδικασία παραγωγής τους και να διαχωρίσουν το απόθεμα για να επικοληθούν οι ταινίες ανάλογα με τη χώρα προορισμού.

4.1.6 Αναθεώρηση της Energy Taxation Directive (πρόταση)

Τον Ιούλιο του 2021, ως αναπόσπαστο μέρος του πακέτου «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» «FitFor55»²², η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση αναθεώρησης της Οδηγίας. Η πρόταση αποσκοπεί στη διασφάλιση μεγαλύτερης συνοχής με άλλες πολιτικές της ΕΕ καθώς και στη συμβολή στην επίτευξη των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα, μεταξύ των οποίων και την Πράσινη Συμφωνία. Η πρόταση το κάνει αυτό αντικατοπτρίζοντας με μεγαλύτερη ακρίβεια τις κλιματικές επιπτώσεις των διαφόρων πηγών

²² Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Fit for 55. <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>.

ενέργειας και ενθαρρύνοντας τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η πρόταση ακολουθεί τρεις βασικούς στόχους:

- ευθυγράμμιση της φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας με τις ενεργειακές και κλιματικές πολιτικές της ΕΕ με σκοπό τη συμβολή στους στόχους της ΕΕ για το 2030 και την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.
- διατήρηση της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ με την ενημέρωση του πεδίου εφαρμογής και της δομής των συντελεστών, καθώς και με τον εξορθολογισμό της χρήσης προαιρετικών φορολογικών απαλλαγών και μειώσεων και τη διατήρηση της ικανότητας αύξησης εσόδων των κρατών μελών.

Το πακέτο «Fit for 55» είναι ένα σύνολο προτάσεων για την αναθεώρηση και την ενημέρωση της νομοθεσίας της ΕΕ και τη θέσπιση νέων πρωτοβουλιών για να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές της ΕΕ ευθυγραμμίζονται με τους κλιματικούς στόχους που συμφωνήθηκαν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Υποβλήθηκε στο Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2021 και συζητείται σε διάφορους τομείς πολιτικής, όπως το περιβάλλον, η ενέργεια, οι μεταφορές και οι οικονομικές και χρηματοοικονομικές υποθέσεις.

Επιπρόσθετα, το «πακέτο Fit for 55» είναι ένα σύνολο προτάσεων για νέα νομοθεσία της ΕΕ με την οποία η ΕΕ και τα 27 κράτη μέλη της σχεδιάζουν να επιτύχουν τον κλιματικό στόχο ΕΕ 2030. Περιλαμβάνει προτεινόμενη νομοθεσία για:

- Σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ.
- Χρήση γης και δασοκομία (LULUCF).
- Υποδομές εναλλακτικών καυσίμων.
- Μηχανισμός προσαρμογής περιγράμματος άνθρακα
- Ταμείο κοινωνικού κλίματος
- Ανεφοδιασμός αεροσκαφών και καυσίμων ναυτιλίας.
- Πρότυπα εκπομπών CO₂ για αυτοκίνητα και φορτηγά.
- Φορολογία ενέργειας.
- Ανανεώσιμη ενέργεια.
- Ενεργειακής απόδοσης.

Στις 27 Ιουνίου 2022, το Συμβούλιο υιοθέτησε τη γενική του προσέγγιση για τους προτεινόμενους νέους κανόνες. Το επόμενο βήμα θα περιλαμβάνει διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Να σημειωθεί ότι η οδηγία για τη φορολογία της ενέργειας (ETD) θεσπίζει κανόνες της ΕΕ για τη φορολόγηση των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται ως καύσιμα κινητήρων ή καύσιμα θέρμανσης. Τον Σεπτέμβριο του 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε

την αξιολόγηση της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας²³. Το συμπέρασμά της είναι σαφές: η οδηγία της ΕΕ για τη φορολογία της ενέργειας δεν είναι πλέον σύμφωνη με τους στόχους της εσωτερικής αγοράς και του κλίματος της ΕΕ.

4.2 Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ελλάδας για το Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης

4.2.1 Γενικό Πλαίσιο

Η εναρμόνιση του συστήματος Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στην Ελλάδα βασίστηκε σε Κανονισμούς και Οδηγίες που αποτέλεσαν τη νομική βάση για την κατοχή, παραγωγή, ενδοκοινοτική διακίνηση, ελέγχους και φορολογία των προϊόντων που υπόκεινται στο ΕΦΚ και μεταφέρθηκαν στο Εθνικό Δίκαιο με τον Νόμο 2960/01 με τίτλο «**Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας**» (ΕΤΚ) όπως έχει τροποποιηθεί και εξακολουθεί να ισχύει, ειδικότερα στο Μέρος Τρίτο, στα Κεφάλαια Α, Β, Γ, στα άρθρα 53 έως 119 Γ.

Στο **Κεφάλαιο Α΄, συγκεκριμένα στα άρθρα 53-71**, περιλαμβάνονται οι γενικές διατάξεις που αφορούν στις τρεις κατηγορίες προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ, δηλαδή τα ενεργειακά προϊόντα και ηλεκτρική ενέργεια, η αλκοόλη και αλκοολούχα ποτά, καθώς και τα βιομηχανοποιημένα καπνά:

- Άρθρα 53-61: πεδίο εφαρμογής, αντικείμενο του φόρου, επιβολή, βάση υπολογισμού, φορολογικοί συντελεστές, βεβαίωση και είσπραξη του φόρου.
- Άρθρα 62-65: καθεστώς αναστολής, κατοχή, παραγωγή και μεταποίηση των προϊόντων, σύσταση Φορολογικών Αποθηκών και τον εγκεκριμένο αποθηκευτή.
- Άρθρα 66 και 68: διαδικασίες επιστροφής φόρου, διαγραφής, είσπραξης εκ των υστέρων και απαλλαγές.
- Άρθρα 69-70: ειδικές διατάξεις, π.χ. στο καθεστώς του Αγίου Όρους.

Στο **Κεφάλαιο Β΄, ειδικότερα στα άρθρα 72-108**, περιέχονται διατάξεις που αφορούν ξεχωριστά τα τρία είδη προϊόντων:

- Άρθρα 72-78: ενεργειακά προϊόντα και ηλεκτρική ενέργεια.
- Άρθρα 79-93: αλκοόλη και αλκοολούχα ποτά.
- Άρθρα 94-108: βιομηχανοποιημένα καπνά.

Στο Κεφάλαιο Γ΄,

Άρθρα 109-119Γ: διαδικασίες που αφορούν τη βεβαίωση, είσπραξη, πίστωση και καταβολή του φόρου, καθώς και το σύνολο του συστήματος κυκλοφορίας των προϊόντων υπό καθεστώς

---

²³ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT EVALUATION of the Council Directive 2003/96/EC of 27 October 2003 restructuring the Community framework for the taxation of energy products and electricity. <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2019-09/energy-tax-report-2019.pdf>.

αναστολής, προϋποθέσεις και όροι λειτουργίας του μηχανοργανωμένου συστήματος και του συστήματος εισροών-εκροών, εφεδρικές διαδικασίες, έννοιες του εγγεγραμμένου αποστολέα και παραλήπτη, αμοιβαία συνδρομή, εναλλακτικές αποδείξεις, αντιμετώπιση παρατυπιών σε οποιοδήποτε καθεστώς, επισημαίνονται οι παραβάσεις και αναφέρονται οι κυρώσεις.

Με βάση το εναρμονισμένο σύστημα διακίνησης των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ σε επίπεδο ΕΕ ο μεγαλύτερος όγκος κυκλοφορίας των προϊόντων αυτών πραγματοποιείται υπό καθεστώς αναστολής καταβολής των φορολογικών επιβαρύνσεων.

Στην περίπτωση που επιχειρήσεις επιθυμούν να παράγουν ή να διακινούν εμπορεύματα υπό καθεστώς αναστολής στην Ελλάδα, θα πρέπει να διαθέτουν εγκατάσταση όπως και να είναι εγγεγραμμένες στα σχετικά μητρώα ΕΦΚ, στην Ελλάδα.

Βασικές έννοιες του κοινοτικού καθεστώτος για τον ΕΦΚ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα είναι:

- Ο εγκεκριμένος αποθηκευτής.
- Η φορολογική αποθήκη.
- Το καθεστώς αναστολής.
- Το κράτος-μέλος.
- Τα τρίτα εδάφη.
- Η θέση σε ανάλωση.
- Ο εγγεγραμμένος αποστολέας.
- Ο εγγεγραμμένος παραλήπτης.
- Ο περιστασιακά εγγεγραμμένος παραλήπτης.

4.2.1.1 *Εγκεκριμένος Αποθηκευτής*

Ο εγκεκριμένος αποθηκευτής είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει λάβει άδεια από την αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους στο οποίο βρίσκεται η έδρα της επιχείρησής του, να παράγει, να μεταποιεί, να κατέχει, να παραλαμβάνει και να αποστέλλει, στο πλαίσιο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του, προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ σε καθεστώς αναστολής είσπραξης του φόρου αυτού. Ο εγκεκριμένος αποθηκευτής είναι υποχρεωμένος να παρέχει εγγυήσεις, να τηρεί λογιστικά βιβλία και να υπόκειται σε ελέγχους από την αρμόδια τελωνειακή αρχή.

Για τη χορήγηση της άδειας εγκεκριμένου αποθηκευτή υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στην αρμόδια τελωνειακή αρχή, ηλεκτρονική αίτηση, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνειακών Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών ICISnet στην αρμόδια τελωνειακή αρχή στη χωρική αρμοδιότητα των οποίων βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης του αποθηκευτή. **Το άρθρο 64 του Ν.2960/2001** καθορίζει τις αρμόδιες αρχές έκδοσης, ανάκλησης ή ακύρωσης της άδειας, τα

απαραίτητα δικαιολογητικά, τα είδη της εγγύησης και το ύψος ανά κατηγορία προϊόντος καθώς και οι υποχρεώσεις που οφείλει να τηρεί ο εγκεκριμένος αποθηκευτής.

Η φορολογική αποθήκη αναφέρεται στον χώρο όπου τα προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ παράγονται, μεταποιοούνται, αποθηκεύονται, παραλαμβάνονται ή αποστέλλονται υπό το καθεστώς αναστολής του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης, από εγκεκριμένο αποθηκευτή, στα πλαίσια των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του, σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται από το Εθνικό Δίκαιο. Στους χώρους των διυλιστηρίων και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης των εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών, επίσης, δημιουργούνται φορολογικές αποθήκες.

Με την **υπ' αριθμ. ΔΕΦΚΦ 1116601 ΕΞ2017/31.07.2017 ΑΥΟ** καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και οι επιμέρους διαδικασίες που αφορούν στη χορήγηση της άδειας του εγκεκριμένου αποθηκευτή κατ' εφαρμογή των διατάξεων **του άρθρου 64 του ν.2960/2001 (ΦΕΚ 265Α'/22.11.2001)**, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Ειδικότερα καθορίζονται:

- Οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση της άδειας του εγκεκριμένου αποθηκευτή καθώς και για την ανάκληση-ακύρωση της άδειας.
- Τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία συνυποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο με την αίτηση του καθώς και οι διαδικασίες χορήγησης της άδειας εγκεκριμένου αποθηκευτή.
- Τα είδη της εγγύησης τα οποία παρέχονται από τους ενδιαφερόμενους, ο τρόπος καθορισμού του ύψους αυτής ανά κατηγορία προϊόντος και κατηγορία επιτηδευματιών καθώς και μειώσεις από τις παρεχόμενες εγγυήσεις.
- Οι υποχρεώσεις τις οποίες οφείλει να τηρεί ο εγκεκριμένος αποθηκευτής μετά την χορήγηση της άδειας.

4.2.1.2 Φορολογική αποθήκη

Ως **φορολογική αποθήκη** αναγνωρίζεται ο τόπος όπου παράγονται ή αποθηκεύονται τα προϊόντα ΕΦΚ υπό καθεστώς αναστολής. Ως αρμόδια αρχή για τη χορήγηση της άδειας της φορολογικής αποθήκης, ορίζεται το τελωνείο στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου βρίσκεται η αποθήκη. Για τη χορήγηση της άδειας φορολογικής αποθήκης, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στο αρμόδιο τελωνείο ελέγχου, ηλεκτρονική αίτηση μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνειακών Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών ICISnet.

Με την **υπ' αριθμ. ΔΕΦΚΦ 1116596 ΕΞ2017/02.08.2017 απόφαση Διοικητή ΑΑΔΕ** καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και οι επιμέρους διαδικασίες αναφορικά με τη σύσταση και λειτουργία των φορολογικών αποθηκών προϊόντων υποκείμενων σε ΕΦΚ, κατ' εφαρμογή των

διατάξεων του άρθρου 63 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265Α΄/22.11.2001), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Ειδικότερα καθορίζονται:

- Οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση της άδειας φορολογικής αποθήκης, την ανάκληση – ακύρωση αυτής καθώς και για την εποπτεία και τον έλεγχο ορθής λειτουργίας της φορολογικής αποθήκης.
- Τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία συνοποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο με την αίτησή του καθώς και οι διαδικασίες χορήγησης της άδειας φορολογικής αποθήκης.
- Τα είδη φορολογικών αποθηκών, οι όροι και ο χρόνος αποθήκευσης των προϊόντων σε καθεστώς αναστολής.
- Οι όροι λειτουργίας και παρακολούθησης της φορολογικής αποθήκης και ο έλεγχος αυτής.

Το καθεστώς αναστολής είναι φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται κατά την παραγωγή, μεταποίηση, κατοχή ή διακίνηση των προϊόντων που υπόκεινται σε ΕΦΚ κατά το οποίο αναστέλλεται ο ΕΦΚ. Η διακίνηση των υποκειμένων σε ΕΦΚ εμπορευμάτων υπό καθεστώς αναστολής πρέπει απαραίτητως να πραγματοποιείται με την κάλυψη του ηλεκτρονικού Διοικητικού Εγγράφου (e-ΔΕ) στο πλαίσιο του μηχανοργανωμένου συστήματος διακίνησης και ελέγχου των προϊόντων ΕΦΚ (EMCS – βλέπε σχετική Ενότητα), με εξαίρεση τις περιπτώσεις που το σύστημα βρίσκεται εκτός λειτουργίας, οπότε χρησιμοποιείται η εναλλακτική έντυπη διαδικασία.

Για την εφαρμογή της ανωτέρω Οδηγίας όσον αφορά τις μηχανοργανωμένες διαδικασίες για τη διακίνηση προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής των φόρων αυτών ισχύει ο **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 684/2009 της Επιτροπής της 24ης Ιουλίου 2009**.

Σχετικά με την διαδικασία παραλαβής και αποστολής προϊόντων που έχουν τεθεί σε ανάλωση κατ' εφαρμογή του **Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3649/92 της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 1992 ισχύει η με αριθμό Τ.8612/2439/92 Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών**.

4.2.1.3 Εγγεγραμμένος Αποστολέας.

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασχολούνται με δραστηριότητες που συνδέονται με προϊόντα υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης πρέπει να εγγράφονται ως αποστολείς, εγγεγραμμένοι παραλήπτες ή περιστασιακά εγγεγραμμένοι παραλήπτες. Το άρθρο 113 του **Νόμου 2960/2001** καθορίζει τους όρους, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες για την έκδοση άδειας ως εγγεγραμμένου αποστολέα, εγγεγραμμένου παραλήπτη και περιστασιακά εγγεγραμμένου παραλήπτη προϊόντων ΕΦΚ Συγκεκριμένα, ορίζονται οι αρχές που είναι αρμόδιες για την έκδοση

της άδειας, τα απαραίτητα δικαιολογητικά και οι υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούνται μετά την έκδοση της άδειας.

Ο εγγεγραμμένος αποστολέας είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που στα πλαίσια των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων μπορεί να αποστέλλει προϊόντα που υπόκεινται σε ΕΦΚ, τα οποία τελούν σε καθεστώς αναστολής, κατόπιν της θέσης τους σε ελεύθερη κυκλοφορία. Υποχρεούται να τηρεί λογιστικά βιβλία στην Ελλάδα, να παρέχει εγγύηση που να καλύπτει το ποσό των αναλογούντων φόρων και να αποδέχεται κάθε έλεγχο των αρμοδίων Ελληνικών αρχών

Με την **υπ' αριθμ. ΔΕΦΚΓ 5054451 ΕΞ2010/27.12.2010 ΑΥΟ** καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και οι επιμέρους διαδικασίες που αφορούν στη χορήγηση της άδειας εγγεγραμμένου αποστολέα προϊόντων ΕΦΚ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του **άρθρου 113 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265Α'/22.11.2001)**, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ειδικότερα καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση της άδειας του εγγεγραμμένου αποστολέα καθώς και για την ανάκληση-ακύρωση της άδειας και οι υποχρεώσεις τις οποίες οφείλει να τηρεί ο εγγεγραμμένος αποστολέας μετά την χορήγηση της άδειας.

4.2.1.4 Εγγεγραμμένος Παραλήπτης

Ο εγγεγραμμένος παραλήπτης αναφέρεται σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο που λαμβάνει άδεια από τις αρμόδιες αρχές στα πλαίσια των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, για να παραλαμβάνει προϊόντα που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης, τα οποία βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής και προέρχονται από άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο εγγεγραμμένος παραλήπτης δεν επιτρέπεται να κατέχει ή να αποστέλλει προϊόντα ΕΦΚ που βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής. Όπως και ο εγγεγραμμένος αποστολέας, ο εγγεγραμμένος παραλήπτης υποχρεούται να διατηρεί λογιστικά βιβλία, να παρέχει εγγύηση και να καταβάλλει άμεσα, κατά την παραλαβή των προϊόντων, τους αντίστοιχους φόρους και τελωνειακούς δασμούς στις Τελωνειακές Αρχές της Ελλάδας.

Με την **υπ' αριθμ. Δ.424/277/19.03.1993 ΑΥΟ (ΦΕΚ 242Β'/08.04.1993)**, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και οι επιμέρους διαδικασίες που αφορούν στη χορήγηση της άδειας εγγεγραμμένου παραλήπτη προϊόντων ΕΦΚ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του **άρθρου 113 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265Α'/22.11.2001)**, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ειδικότερα καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση της άδειας του εγγεγραμμένου παραλήπτη καθώς και για την ανάκληση-ακύρωση της άδειας και οι υποχρεώσεις τις οποίες οφείλει να τηρεί ο εγγεγραμμένος παραλήπτης μετά την χορήγηση της άδειας στη χώρα μας.

4.2.1.5 Περιστασιακά Εγγεγραμμένος Παραλήπτης

Ο περιστασιακά εγγεγραμμένος παραλήπτης αναφέρεται σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, εντός των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, έχει τη δυνατότητα να παραλαμβάνει προϊόντα που υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης, είναι σε καθεστώς αναστολής φόρων και προέρχονται από άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασική προϋπόθεση είναι να υποβάλει σχετική δήλωση στην αρμόδια Τελωνειακή Αρχή της τοποθεσίας παραλαβής των προϊόντων και να εγγυηθεί την καταβολή των αντίστοιχων φορολογικών επιβαρύνσεων πριν από την αποστολή των προϊόντων. Σε αυτούς που δεν έχουν πρόσβαση στο ICISnet, παρέχεται ανάλογη υποστήριξη από τις αρμόδιες Τελωνειακές Αρχές.

Με την υπ' αριθμ. **ΔΕΦΚ 5017374 ΕΞ2010/20.04.2010 ΕΔΥΟ** καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και οι επιμέρους διαδικασίες που αφορούν στη χορήγηση της άδειας περιστασιακά εγγεγραμμένου παραλήπτη προϊόντων ΕΦΚ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του **άρθρου 113 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265Α'/22.11.2001)**, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Ειδικότερα καθορίζονται:

- Οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση της άδειας του περιστασιακά εγγεγραμμένου παραλήπτη καθώς και για την εποπτεία και τον έλεγχο των στοιχείων του συνοδευτικού εγγράφου.
- Τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία συνοποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο με την αίτησή του καθώς και οι διαδικασίες χορήγησης της άδειας περιστασιακά εγγεγραμμένου παραλήπτη.
- Οι υποχρεώσεις τις οποίες οφείλει να τηρεί ο περιστασιακά εγγεγραμμένος παραλήπτης μετά την χορήγηση της άδειας.

4.2.2 Γενικές Απαλλαγές που ισχύουν για τον Ειδικό φόρο Κατανάλωσης

Σύμφωνα με το **άρθρο 68 του ν. 2960/01 για τα προϊόντα του άρθρου 53 του ίδιου νόμου** (ενεργειακά προϊόντα & ηλεκτρική ενέργεια, οινόπνευμα, αλκοολούχα ποτά, βιομηχανοποιημένα καπνά), απαλλάσσονται από τον ΕΦΚ όλα τα προϊόντα ΕΦΚ, εφόσον προορίζονται να χρησιμοποιηθούν:

α) Στο πλαίσιο διπλωματικών ή προξενικών σχέσεων.

β) Από αναγνωρισμένους Διεθνείς Οργανισμούς και από τα μέλη των Οργανισμών αυτών, μέσα στα όρια και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τις Διεθνείς Συμβάσεις για την ίδρυσή τους ή από τις συμφωνίες για την έδρα τους.

γ) Από τις ένοπλες δυνάμεις κάθε κράτους που συμμετέχει στην συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού, πλην του κράτους-μέλους εντός του οποίου είναι απαιτητός ο ειδικός φόρος

κατανάλωσης, εφόσον προορίζονται για χρήση από τις δυνάμεις αυτές ή από το πολιτικό προσωπικό που τις συνοδεύει ή για τον εφοδιασμό των λεσχών ή των κυλικείων τους.

δ) Από τις ένοπλες δυνάμεις του Ηνωμένου Βασιλείου που σταθμεύουν στην Κύπρο, σύμφωνα με τη συνθήκη εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας της 16ης Αυγούστου 1960, για χρήση από τις εν λόγω ένοπλες δυνάμεις ή από το πολιτικό προσωπικό που τις συνοδεύει ή για τον εφοδιασμό των λεσχών ή των κυλικείων τους.

ε) Για κατανάλωση στα πλαίσια συμφωνίας που συνάπτεται με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς, εφόσον αυτή η συμφωνία γίνεται δεκτή ή επιτρέπεται να υπαχθεί σε καθεστώς απαλλαγής από το ΦΠΑ.

στ) Για εφοδιασμό πλοίων και αεροσκαφών, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις.

4.2.3 Αλκοολούχα προϊόντα – Αιθυλική Αλκοόλη

Το καθεστώς φορολογίας των αλκοολούχων προϊόντων στην Ελλάδα είναι εναρμονισμένο προς τις **Κοινοτικές Οδηγίες 92/83/ΕΟΚ και 92/84/ΕΟΚ**. Τα αλκοολούχα προϊόντα (αιθυλική αλκοόλη, μπίρα, ενδιάμεσα προϊόντα, κρασί, ποτά παρασκευαζόμενα με ζύμωση, εκτός από κρασί και μπίρα) που καταναλώνονται στο εσωτερικό της χώρας, είτε αυτά παράγονται εγχωρίως, είτε παράγονται και προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, είτε εισάγονται από τρίτες χώρες, υπόκεινται σε ΕΦΚ και ΦΠΑ, με συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται ανά προϊόν ως εξής:

- Στην αιθυλική αλκοόλη, όπως αυτή ορίζεται στο **άρθρο 80 του ν. 2960/2001** (όπως για παράδειγμα η αιθυλική αλκοόλη της δασμολογικής κλάσης 22.07, η οποία χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή αλκοολούχων ποτών, καθώς και τα αποστάγματα και τα οινοπνευματώδη ποτά της δασμολογικής κλάσης 22.08, όπως ουίσκι, βότκα, ρούμι, τζιν, κονιάκ κλπ.), ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 2.450,00 ευρώ, ανά εκατόλιτρο άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης.
- Στην αιθυλική αλκοόλη, η οποία προορίζεται για την παρασκευή ούζου ή περιέχεται στο τσίπουρο και την τσικουδιά, ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 1.225,00 ευρώ ανά εκατόλιτρο άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης.
- Στο προϊόν απόσταξης των διήμερων μικρών αποσταγματοποιών, το οποίο υπόκειται σε εφάπαξ και κατ' αποκοπή φορολόγηση, ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 370,00 ευρώ ανά εκατόλιτρο άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης.
- Στην μπίρα με αλκοολικό τίτλο άνω του 0,5% vol ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 5 ευρώ ανά βαθμό PLATO κατά όγκο και εκατόλιτρο μπίρας με εξαίρεση τη μπίρα που παράγεται στη χώρα μας ή στα άλλα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε. από ανεξάρτητα μικρά ζυθοποιεία, εφόσον η παραγωγή τους δεν υπερβαίνει τα 200.000 εκατόλιτρα μπίρας ετησίως ο συντελεστής της οποίας καθορίζεται σε 2,50 € ανά βαθμό PLATO κατά όγκο και εκατόλιτρο μπίρας.

- Στα ενδιάμεσα προϊόντα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 88 του ν. 2960/2001, ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 102 € ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος, με εξαίρεση τα προϊόντα που ορίζονται στο παράρτημα VH μέρος II του κανονισμού (Ε.Ε.) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (L347), για τα οποία ο συντελεστής ορίζεται σε πενήντα ένα (51) ευρώ ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος.
- Στο κρασί, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 90 του ν. 2960/2001, ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 0 €.
- Στα ποτά παρασκευαζόμενα με ζύμωση, εκτός από κρασί και μπύρα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 92 του ν. 2960/2001, ο συντελεστής ΕΦΚ ορίζεται σε 20 € ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος.

Οι συντελεστές ΕΦΚ στα αλκοολούχα προϊόντα, όπως αυτά ορίζονται **στο άρθρο 79 του ν. 2960/2001** (ήτοι αιθυλική αλκοόλη, μπύρα, ενδιάμεσα προϊόντα, κρασί, ποτά παρασκευαζόμενα με ζύμωση, εκτός από κρασί και μπύρα) επιβάλλονται σε διαφορετική φορολογική βάση ανάλογα με την κατηγορία των προϊόντων στα οποία εφαρμόζονται.

Ειδικότερα:

- Στην αιθυλική αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά, όπως ορίζονται **στο άρθρο 80 του ν. 2960/2001**, ο αναλογών ΕΦΚ υπολογίζεται ανά εκατόλιτρο άνυδρης (της καθαρής αλκοόλης που περιέχεται σε ένα αλκοολούχο ποτό) αιθυλικής αλκοόλης.
- Στην μπύρα, όπως αυτή ορίζεται **στο άρθρο 87 του ν. 2960/2001**, ο αναλογών ΕΦΚ υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των εκατόλιτρων και τους βαθμούς Plato.
- Στις λοιπές κατηγορίες προϊόντων, όπως κρασί, ενδιάμεσα και ποτά παρασκευαζόμενα από ζύμωση, ο αναλογών ΕΦΚ υπολογίζεται με βάση τα εκατόλιτρα του τελικού προϊόντος.

Να σημειωθεί ότι η λειτουργία των αποσταγματοποιείων διέπεται από τα **άρθρα 5, 6, 7 (παρ.Γ) και 8 του ν.2969/2001 και την ΑΥΟ 3002475/383/0029/02-02-2010 «Λειτουργία αποσταγματοποιείων»**, στην οποία, μεταξύ των άλλων, καθορίζονται οι όροι, οι διατυπώσεις και οι διαδικασίες σχετικά με τον έλεγχο.

Σε ότι αφορά την επιβολή του ΕΦΚ για τις μονάδες που λειτουργούν εκτός καθεστώτος φορολογικής αποθήκης, ισχύουν οι σχετικές διατάξεις της **παραγράφου 2(γ) του άρθρου 56 του ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας»**, με τις οποίες ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο οι διατάξεις της **παραγράφου 2(γ) του άρθρου 7 της οδηγίας 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου**.

Γενική Επισκόπηση Νομοθεσίας:

Τίτλος Φόρου	Ειδικός Φόρος κατανάλωσης στην αιθυλική αλκοόλη και στα αλκοολούχα ποτά
Νόμος	2960/2001
ΦΕΚ	ΦΕΚ 265/Α/22.11.2001, όπως τροποποιήθηκε.
Άρθρα	79-93

Τίτλος Φόρου	Ειδικός Φόρος κατανάλωσης στην αιθυλική αλκοόλη και στα αλκοολούχα ποτά
Υπόχρεος για τον ΕΦΚ	<ul style="list-style-type: none"> • Εγκεκριμένος αποθηκευτής • Εισαγωγέας • Παραγωγός • (Προσωρινός) εγγεγραμμένος παραλήπτης • Άλλοι
Φορολογητέα αντικείμενα	<ul style="list-style-type: none"> • Μπύρα • Αφρώδης και μη αφρώδης οίνος • Ποτά που έχουν υποστεί ζύμωση εκτός από κρασί ή μπύρα • Ενδιάμεσα προϊόντα • Αιθυλική αλκοόλη
Βάση της Αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> • Αλκοολική δύναμη ανά όγκο • Άλλη

Επισημαίνεται ότι η Ελλάδα έχει τον υψηλότερο συντελεστή ΕΦΚ ανάμεσα στις 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (με βάση την αγοραστική δύναμη).

4.2.3.1.1 Γενικές απαλλαγές που ισχύουν για τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.

Σύμφωνα με το **Άρθρο 83 του ν. 2960/01 (Φ.Ε.Κ. 265/Α/22.11.2001)**, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, απαλλάσσονται από τον ΕΦΚ τα προϊόντα που ορίζονται ως αιθυλική αλκοόλη στις ακόλουθες χρήσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις σχετικές Αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών:

- Όταν διανέμονται με την μορφή αιθυλικής αλκοόλης, η οποία έχει υποστεί πλήρη μετουσίωση.
- Όταν έχουν υποστεί μετουσίωση, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Ελληνικής Νομοθεσίας ή της νομοθεσίας άλλου Κράτους-Μέλους και χρησιμοποιούνται για την παρασκευή οποιουδήποτε προϊόντος που δεν προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση (παραγωγή ποτών).
- Όταν χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ξυδιού.
- Όταν χρησιμοποιούνται για την παραγωγή φαρμάκων.
- Όταν χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αρωματικών ουσιών που προορίζονται για την παραγωγή ειδών διατροφής και μη-αλκοολούχων ποτών με αλκοολικό τίτλο μέχρι 1,2% vol.
- Όταν χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη ή ως συστατικά ημιτελών προϊόντων για την παραγωγή ειδών διατροφής, γεμιστών ή όχι, εφόσον σε κάθε περίπτωση η περιεχόμενη αιθυλική αλκοόλη δεν υπερβαίνει τα 8,5 λίτρα άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης, ανά 100 χιλιόγραμμα προϊόντος, για τις σοκολάτες και 5 λίτρα, ανά 100 χιλιόγραμμα προϊόντος για τα άλλα προϊόντα.

- Όταν χρησιμοποιούνται ως δείγματα για αναλύσεις για τη διεξαγωγή των αναγκαίων δοκιμών παραγωγής ή για επιστημονικούς σκοπούς.
- Όταν χρησιμοποιούνται για σκοπούς επιστημονικής έρευνας.
- Όταν χρησιμοποιούνται στα νοσοκομεία, στα θεραπευτήρια, στις κλινικές, στα νοσηλευτικά ιδρύματα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου για ιατρικούς σκοπούς.
- Όταν χρησιμοποιούνται για τον ψεκασμό αρτοσκευασμάτων και παραλαμβάνονται από βιομηχανίες ή βιοτεχνίες που διαθέτουν αυτόματα μηχανήματα ψεκασμού των αρτοσκευασμάτων αυτών.

4.2.4 Βιομηχανοποιημένα Καπνά

Το φορολογικό καθεστώς των βιομηχανοποιημένων καπνών στην Ελλάδα είναι εναρμονισμένο προς τις Κοινοτικές Οδηγίες. Τα καπνικά προϊόντα (τσιγάρα, πούρα και πουράκια, λεπτοκομμένος καπνός για στριφτά τσιγάρα και άλλα καπνά για κάπνισμα), που καταναλώνονται στο εσωτερικό της χώρας, είτε παράγονται εγχωρίως, είτε παράγονται και προέρχονται από άλλα κράτη της ΕΕ ή εισάγονται από Τρίτες χώρες, υπόκεινται σε ΕΦΚ και ΦΠΑ.

Όλα τα προϊόντα καπνού που καταναλώνονται στο εσωτερικό της χώρας πρέπει να φέρουν ένσημες ταινίες, οι οποίες αποδεικνύουν τη νόμιμη κυκλοφορία τους. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι απαιτούμενες εγγυήσεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη διάθεση των ενσήμων ταινιών στα παραπάνω πρόσωπα.

Επιπρόσθετα στα προϊόντα οφείλτε να αναγράφονται οι ιατρικές προειδοποιήσεις και λοιπά στοιχεία που ορίζονται **στον ν. 4419/2016 (Α' 174)**.

Γενική Επισκόπηση Νομοθεσίας:

Τίτλος Φόρου	Ειδικός φόρος κατανάλωσης καπνοβιομηχανικών προϊόντων
Νόμος	2960/2001
ΦΕΚ	ΦΕΚ 265/Α/22.11.2001, όπως τροποποιήθηκε.
Άρθρα	96 & 97
Υπόχρεος για τον ΕΦΚ	<ul style="list-style-type: none"> • Εγκεκριμένος αποθηκευτής • Εισαγωγέας • Παραγωγός • (Προσωρινός) εγγεγραμμένος παραλήπτης • Άλλοι
Φορολογητέα αντικείμενα	<ul style="list-style-type: none"> • Πούρα • Τσιγάρα • Καπνός για Κάπνισμα • Λεπτοκομμένος καπνός για στρίψιμο τσιγάρων
Βάση της Αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> • Πούρα: Βάρος, λιανική τιμή • Τσιγάρα: Ποσότητα, λιανική τιμή

Τίτλος Φόρου	Ειδικός φόρος κατανάλωσης καπνοβιομηχανικών προϊόντων
	<ul style="list-style-type: none"> • Καπνός για Κάπνισμα: Βάρος • Λεπτοκομμένος καπνός για στρίψιμο τσιγάρων: Βάρος

4.2.4.1.1 Γενικές απαλλαγές που ισχύουν για τα Βιομηχανοποιημένα Καπνά

Σύμφωνα με το **άρθρο 102 του ν. 2960/01** απαλλάσσονται από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης και κάθε ειδική εισφορά υπέρ τρίτων ή τυγχάνουν επιστροφής ή συμψηφισμού του φόρου, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις σχετικές αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών:

α) Τα μετουσιωμένα επεξεργασμένα καπνά που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στη βιομηχανία ή στην καλλιέργεια δενδροκηπευτικών και τα υπολείμματα βιομηχανοποίησης του καπνού, τα οποία επιτρέπεται είτε να χρησιμοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας για γεωπονικούς ή άλλους σκοπούς, μετά από προηγούμενη αχρήστευσή τους, είτε να αποστέλλονται σε άλλο Κράτος-Μέλος, είτε να εξάγονται αυτούσια, μετά από έγκριση της αρμόδιας Αρχής, είτε καταστρέφονται από τις καπνοβιομηχανίες.

β) Τα βιομηχανοποιημένα καπνά που καταστρέφονται ενώπιον επιτροπής που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

γ) Τα βιομηχανοποιημένα καπνά που προορίζονται αποκλειστικά για επιστημονικές δοκιμές, καθώς και για δοκιμές σχετικές με την ποιότητά τους.

δ) Τα βιομηχανοποιημένα καπνά που χρησιμοποιούνται ξανά από τον καπνοβιομήχανο.

ε) Τα βιομηχανοποιημένα καπνά που διατίθενται στο εργατοτεχνικό προσωπικό των καπνοβιομηχανιών.

4.2.5 Καύσιμα – Ενεργειακά Προϊόντα

Η φορολογία των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας καθορίζεται με το **Ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας» ειδικά τα άρθρα 72-78 ΕΤΚ (2002)**. Όμως, παράλληλα, ίσχυαν και οι διατάξεις του νόμου **1038/1980**, οι οποίες δεν καταργήθηκαν από τον νόμο **2127/1993**. Το άρθρο 68 του ΕΤΚ προέβλεπε γενικές απαλλαγές, αλλά αντικαταστάθηκε από τον νόμο **3842/2010**, ο οποίος εναρμονίστηκε με την οδηγία **2008/118/ΕΚ**. Στο πλαίσιο αυτού του νόμου, απαλλάχθηκαν ορισμένα προϊόντα που προορίζονταν για εφοδιασμό πλοίων και αεροσκαφών, προϊόντα που αναλώνονταν από διεθνείς οργανισμούς, διατίθεντο στις ένοπλες δυνάμεις ή χρησιμοποιούνταν στο πλαίσιο συμφωνιών με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Το άρθρο 78 προέβλεπε απαλλαγές για πετρελαιοειδή προϊόντα που χρησιμοποιούνταν για τον εφοδιασμό αεροσκαφών ή πλοίων στα ύδατα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με τον **νόμο 3634/2008** επιδιώκονταν η εξομοίωση των φορολογικών συντελεστών στο πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης, με στόχο την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας και τη μείωση της φοροδιαφυγής λόγω της μεγάλης διαφοράς στους συντελεστές ΕΦΚ. Η εξίσωση αυτή θα έπρεπε να γίνει στο ελάχιστο επίπεδο που επιτρέπεται από την **Οδηγία 2003/96/ΕΚ** και όχι στο επίπεδο του τότε ισχύοντος συντελεστή ΕΦΚ για το πετρέλαιο κίνησης.

Ο **νόμος 3986/2011** και ο **νόμος 4024/2011** καθόρισαν ότι έως τις 15 Οκτωβρίου 2013, οι φορολογικοί συντελεστές ΕΦΚ του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (diesel) και του φωτιστικού πετρελαίου που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης θα ισούνται με το 80% των συντελεστών τους που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα για κινητήρες.

Από την 1η Ιανουαρίου 2017, με βάση τον **νόμο 4389/2016** για την αύξηση των δημοσίων εσόδων, αυξήθηκε ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στα καύσιμα, εκτός από το πετρέλαιο θέρμανσης το οποίο είχε ήδη αυξηθεί το 2016.

Γενική Επισκόπηση Νομοθεσίας:

Τίτλος Φόρου	Ειδικός φόρος κατανάλωσης ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας
Νόμος	<ul style="list-style-type: none"> • Ν. 2386/1996 (άρθρο 15), • Ν. 2753/1999 (άρθρ. 19), • Νόμος 2960/2001 (άρθρα 72 έως 78), • Ν. 3336/2005 (άρθρ. 1), • Ν. 3483/2006 (άρθρο 10), • Ν. 3517/2006 (άρθ. 4 & 5), • Ν. 3583/2007 (Κεφάλαιο Α, άρθρα 16 έως 21), • Ν. 3634/2008 (άρθ. 22 & 28), • Ν. 3775/2009 (άρθρ. 34), • Ν. 3828/2010 (άρθρ. 1), • Ν. 3833/2010 (άρθ. 15 & 16), • Ν. 3845/2010 (άρθρ.4), • Ν. 3899/2010 (άρθρ. 5), • Ν. 3986/2011 (άρθρ. 36) • Ν. 4024/2011 (άρθρ. 38), • Ν. 4092/2012, (άρθρο 5), • Ν. 4093/2012 (παρ. Ε.3), • Ν. 4301/2014 (άρθρ. 29, παρ. 1), • Ν. 4261/2014 (άρθρ. 184, παρ. 6) , • Ν. 4336/2015 (Μέρος Β, άρθρ. 2, παρ. Δ', υποπαρ. Δ.5), • Ν. 4389/2016 (άρθ.60, παρ.3 & άρθ.61), • Ν. 4611/2019 (άρθρο 121), • Ν. 4759/2020 (άρθρο 163)

Τίτλος Φόρου	Ειδικός φόρος κατανάλωσης ενεργειακών προϊόντων και ηλεκτρικής ενέργειας
Υπόχρεος για τον ΕΦΚ	<ul style="list-style-type: none"> • Εγκεκριμένος αποθηκευτής • Εισαγωγέας • Παραγωγός • (Εγγεγραμμένοι) έμποροι • Ιδιώτες που καταναλώνουν • Άλλοι
Φορολογητέα αντικείμενα	<ul style="list-style-type: none"> • Βενζίνη • Πετρέλαιο • Κηροζίνη • Βαρύ Μαζούτ • LPG • Φυσικό Αέριο • Άνθρακας και οπτάνθρακας • Ηλεκτρική ενέργεια.

4.2.5.1.1 Γενικές απαλλαγές που ισχύουν για τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης

1. Ολικές απαλλαγές

- Όταν παραλαμβάνονται προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα για τις αεροπορικές μεταφορές, εκτός των ιδιωτικών πτήσεων αναψυχής.
- Όταν παραλαμβάνονται προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα για την ναυσιπλοΐα στα ύδατα της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής αλιείας, εκτός από την περίπτωση χρησιμοποίησής τους σε ιδιωτικά σκάφη αναψυχής και ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται επί ενός σκάφους αναψυχής. Τα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα για την ναυσιπλοΐα, εκτός των υδάτων της Κοινότητας, δεν αποτελούν αντικείμενο του ΕΦΚ.
- Το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί, αποκλειστικά, ως ηλεκτρομονωτικό υλικό ηλεκτρικών μετασχηματιστών.
- Το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL), το φωτιστικό πετρέλαιο (κηροζίνη), το ελαφρύ πετρέλαιο (White Spirit) και άλλα ελαφρά λάδια που παραλαμβάνονται από βιομηχανίες ή βιοτεχνίες και προορίζονται να χρησιμοποιηθούν, αποκλειστικά, ως πρώτη ύλη για την παραγωγή των προϊόντων τους.
- Οι αρωματικοί υδρογονάνθρακες (βενζόλιο, τολουόλιο, ξυλόλιο) που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από βιομηχανίες ή βιοτεχνίες ως πρώτη ύλη για την παραγωγή των προϊόντων τους.
- Ο λιθάνθρακας, λιγνίτης και οπτάνθρακας (κοκ) που χρησιμοποιούνται για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, για ορυκτολογική κατεργασία, καθώς, επίσης, για χημική αναγωγή, ηλεκτρολυτική και μεταλλουργική κατεργασία.

- Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται και χρησιμοποιείται για ίδια χρήση, εφόσον προέρχεται από αιολική, ηλιακή, γεωθερμική, παλιρροϊκή ενέργεια και ενέργεια κυμάτων.
- Η ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται για γεωργική χρήση.
- Η ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται για χημική αναγωγή, ηλεκτρολυτική και μεταλλουργική κατεργασία.
- Το φυσικό αέριο που χρησιμοποιείται για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

2. Μερικές απαλλαγές

- Στο υγραέριο και στο μεθάνιο που χρησιμοποιούνται στην γεωργία.
- Στη βενζίνη εκχύλισης (εξάνιο) που παραλαμβάνεται με τους όρους των διατάξεων του β.δ. 57/1967 (Α' 14).
- Στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) που χρησιμοποιείται από τις βιομηχανικές, βιοτεχνικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, καθώς και από τα νοσηλευτικά και προνοιακά ιδρύματα, με διαδικασία επιστροφής φόρου.

3. Ειδικές περιπτώσεις μη επιβολής του ΕΦΚ

- Όταν δεν ορίζεται συντελεστής ΕΦΚ και εφόσον τα προϊόντα αυτά δεν χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης ή κινητήρων.
- Όταν έχουν τεθεί σε ανάλωση σε άλλο κράτος μέλος, περιέχονται στις κανονικές δεξαμενές καυσίμων εμπορικών οχημάτων με κινητήρα και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμα από τα εν λόγω οχήματα, καθώς και σε ειδικά εμπορευματοκιβώτια και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία, κατά την διάρκεια της μεταφοράς, των συστημάτων με τα οποία τα εν λόγω εμπορευματοκιβώτια είναι εξοπλισμένα.
- Όταν καταναλώνονται εντός μιας εγκατάστασης παραγωγής ενεργειακών προϊόντων, εάν η κατανάλωση αυτή συνίσταται σε ενεργειακά προϊόντα που παράγονται εντός της εγκατάστασης.

4.3 Συμπεράσματα – Προτάσεις Βελτιστοποίησης των θεμάτων που άπτονται του ΕΦΚ

4.3.1 Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών

Η χρήση των φυσικών επισημάτων, όπως παρουσιάστηκε σε προηγούμενη ενότητα, αποτελεί μια δαπανηρή διαδικασία, λόγω της «εύκολης» φθοράς των προϊόντων, «επιβάρυνσης» της εφοδιαστικής αλυσίδας και αύξηση του διοικητικού φόρτου για το σύνολο των εμπλεκόμενων, διότι όλος ο κύκλος ζωής των επισημάτων επιβάλλει επιπλέον και κόστη για τις εκάστοτε Δημόσιες Διοικήσεις και Αρχές λόγω της πολυπλοκότητάς της. Επειδή τα επισημάτα είναι φυσικά, οι φορολογικές Αρχές χρειάζεται να τα εκτυπώνουν, να τα ελέγχουν και να εποπτεύουν

τη διαδικασία εκτύπωσης. Αυτό απαιτεί επιπλέον διοικητικά έγγραφα. Απαιτούνται επίσης περισσότερα διοικητικά έγγραφα για τη μεταφορά των επισημάτων, με αυξημένο κίνδυνο απώλειας αυτών των εγγράφων.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων σε διεθνές επίπεδο προτείνεται η χρήση νέων τεχνολογιών, **όπως του Blockchain.**

Τέλος, είναι απαραίτητη η χρήση νέων σύγχρονων τεχνολογιών στην Ελλάδα για Φορολογικά θέματα, ήτοι η αξιοποίηση των ΤΠΕ από τη Δημόσια Διοίκηση (π.χ. ΑΑΔΕ), τόσο για την υποστήριξη των λειτουργικών διαδικασιών του, όσο και για την προσφορά υπηρεσιών σε πολίτες, επιχειρήσεις και άλλους φορείς της ελληνικής δημόσιας διοίκησης.

Το πρόβλημα αυτό έρχεται να αντιμετωπίσει η υλοποίηση ενός νέου έργου, χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας με τίτλο «Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Φορολογικής και Τελωνειακής Διοίκησης» (Digital Transformation of the Tax and Customs Administration).

4.3.2 Η Κωδικοποίηση και απλοποίηση φορολογικής νομοθεσίας στην Ελλάδα

Η Ελλάδα εναρμονίζεται πλήρως στο θεσμικό πλαίσιο όλου του κύκλου ζωής των ΕΦΚ, όμως σε εθνικό επίπεδο το πλήθος και η πολυπλοκότητα των φορολογικών διατάξεων δημιουργούν σημαντικά προβλήματα, τόσο στους φορολογούμενους όσο και στη δημόσια διοίκηση εδώ και δεκαετίες. Η πληθώρα νόμων και κανονισμών, αφενός, και οι συνεχείς τροποποιήσεις των φορολογικών διατάξεων, από την άλλη, οδηγούν σε επικαλύψεις και αντιφάσεις, δυσκολίες ερμηνείας και εφαρμογής και, συνεπώς, νομική αβεβαιότητα που επηρεάζει και το δικαστικό σύστημα. Έτσι, αυξάνεται η διοικητική επιβάρυνση για φορολογούμενους, πολίτες και εταιρείες, αποθαρρύνοντας τις επενδύσεις, ιδίως για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις.

Επιπλέον, δεν υπάρχει πρόσβαση σε επίσημες και ακριβείς πληροφορίες, γεγονός που οδηγεί σε ποικιλομορφία απαντήσεων, πολλαπλασιασμό των επαφών και συνεπώς σε χρονοβόρες διαδικασίες για τους φορολογούμενους και το προσωπικό της ΑΑΔΕ. **Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, ο Κώδικας ΦΠΑ και ο Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας, που αποτελούν τη βασική νομοθεσία για την άμεση και έμμεση φορολογία, δεν είναι διαθέσιμα στο κοινό σε επικαιροποιημένη μορφή.**

Το πρόβλημα αυτό έρχεται να αντιμετωπίσει η υλοποίηση ενός νέου έργου, χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας με τίτλο «Κωδικοποίηση και απλοποίηση φορολογικής νομοθεσίας, κανόνων και διαδικασιών» (Codification and simplification of tax legislation, rules and procedures),

4.3.3 Γενικές Αρχές που πρέπει να διέπουν τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης

Όλες οι φορολογικές πολιτικές είναι χρήσιμο να καθοδηγούνται από τις αρχές της απλότητας, της διαφάνειας, της ουδετερότητας και της σταθερότητας. Οι φορολογικές πολιτικές που είναι απλές, διαφανείς, ουδέτερες και σταθερές είναι πιο εύκολες για τους φορολογούμενους και τις κυβερνήσεις να τις κατανοήσουν. Επιπρόσθετα, δεν προκαλούν έντονες δυσλειτουργίες και παρέχουν συνεπείς, προβλέψιμες και δίκαιες πηγές εσόδων για τη χρηματοδότηση των δημοσίων δαπανών με την πάροδο του χρόνου.

4.3.3.1 Φορολογική Βάση

Για τους φόρους επί των εμπορευμάτων που προκαλούν επιβάρυνση (π.χ. στο περιβάλλον, στην υγεία, κ.ά.), η βάση του φόρου θα πρέπει να στοχεύει το στοιχείο που προκαλεί τη ζημία ή το εξωτερικό κόστος. Η στόχευση του στοιχείου που προκαλεί την επιβάρυνση επιτρέπει στους συμμετέχοντες στην αγορά να ενσωματώσουν οποιοσδήποτε εξωτερικές επιδράσεις στη λήψη αποφάσεών τους. Για παράδειγμα, ένας φόρος που επιβάλλεται στις εκπομπές άνθρακα μπορεί να λάβει υπόψη τις εξωτερικές ζημιές από την ρύπανση και την αλλαγή του κλίματος στις αποφάσεις κατανάλωσης και παραγωγής ενέργειας.

Οι φόροι που βασίζονται στην ποσότητα βοηθούν επίσης στην καλύτερη ευθυγράμμιση της φορολογικής βάσης με τον σκοπό του φόρου, περισσότερο από ό,τι οι φόροι *ad valorem*. Ο αριθμός των λίτρων βενζίνης που χρησιμοποιούνται προσεγγίζει καλύτερα τη χρήση των δρόμων και τις εκπομπές που παράγονται από την τιμή που καταβάλλεται ανά λίτρο. Αντίστοιχα, ο αριθμός των τσιγάρων που καπνίζονται ή η ποσότητα αλκοόλ που καταναλώνεται έχει μια πολύ σαφέστερη σύνδεση με οποιαδήποτε επιβάρυνση που προκαλείται από αυτήν την κατανάλωση, σε σύγκριση με την τιμή πώλησης των προϊόντων.

Οι ΕΦΚ είναι συχνά πιο απλοί, επειδή ο φόρος μπορεί να υπολογιστεί βάσει του βάρους, του όγκου ή της ποσότητας αντί για μια εκτιμώμενη αξία.

4.3.3.2 Φορολογικός Συντελεστής

Όταν έχει καθοριστεί μια κατάλληλη βάση φορολόγησης, το επόμενο στοιχείο του σχεδιασμού του φόρου είναι η επιλογή του φορολογικού συντελεστή. Ο φορολογικός συντελεστής του ειδικού φόρου πρέπει να καθοριστεί από πολλούς παράγοντες, πρώτα και κύρια από το κόστος που ο φόρος επιδιώκει να ενσωματώσει ή να επιστρέψει. Είναι δύσκολο να υπολογιστούν ακριβείς εκτιμήσεις για τα ατομικά κοινωνικά κόστη, επομένως συχνά χρησιμοποιούνται εκτιμήσεις αυτών.

Από την άλλη, οι φόροι *ad valorem* περιλαμβάνουν μηχανισμούς προσαρμογής στην πληθωριστική άνοδο. Όσο αυξάνονται οι τιμές, αυξάνονται και οι φορολογικές εισπράξεις. Οι ειδικοί φόροι δεν έχουν αυτόν τον μηχανισμό. Ως εκ τούτου, οι ειδικοί φόροι πρέπει να προσαρμόζονται στην πληθωριστική άνοδο, αλλά μόνο εάν τα κόστη που σχετίζονται με την κατανάλωση του προϊόντος αυξάνονται με τον χρόνο.

Άλλες παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό των συντελεστών ειδικού φόρου είναι οι συνθήκες της αγοράς, τα εναλλακτικά προϊόντα και το γενικό φορολογικό βάρος. Οι συνθήκες της αγοράς μπορούν να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα του φόρου και την αντίδραση των καταναλωτών. Επιπλέον, το γενικό φορολογικό βάρος πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό των συντελεστών ειδικού φόρου.

Οι ειδικοί φόροι επιβάλλονται συνήθως πέραν των γενικών φόρων πωλήσεων, των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, των φόρων ακινήτων και άλλων ειδών φόρων.

4.3.3.3 Κατανομή Εσόδων

Η κατανομή των εσόδων από τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης πρέπει να γίνεται με σκοπό να καλύπτει τα κοινωνικά κόστη που σχετίζονται με την κατανάλωση των φορολογούμενων προϊόντων. Η κατανομή των εσόδων για να καλύπτει το κόστος που συνδέεται με την κατανάλωση των φορολογούμενων αγαθών αυξάνει την κατανόηση των φορολογουμένων για τον φόρο και μπορεί να μειώσει τα αρνητικά αποτελέσματα της κατανάλωσης.

Οι πιο συνηθισμένες δαπάνες περιλαμβάνουν φόρους εισοδήματος ή κοινωνικές εισφορές για τη χρηματοδότηση της υγειονομικής περίθαλψης ή των συντάξεων. Οι επόμενες πιο δημοφιλείς πηγές αφιερώσεων είναι οι εσοδείες από τον φόρο καπνού, το αλκοόλ και ανθυγιεινά τρόφιμα²⁴.

4.3.3.4 Αναδρομικότητα

Οι φόροι κατανάλωσης είναι αναδρομικοί επειδή αναλογούν σε ένα μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού των νοικοκυριών με χαμηλά εισοδήματα σε σύγκριση με τα νοικοκυριά με υψηλότερα εισοδήματα. Οι αναδρομικοί φόροι επηρεάζουν αναλογικά περισσότερο τα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα.

Η κατανάλωση δεν αυξάνεται με τον ίδιο ρυθμό με την αύξηση του εισοδήματος επειδή οι αποταμιεύσεις αυξάνονται με την αύξηση των εσόδων. Οι προοδευτικοί φόροι - αυτοί που αυξάνονται με την αύξηση του εισοδήματος – χρησιμοποιούνται στο μεγαλύτερο εύρος. Ωστόσο, το να βασιζόμαστε αποκλειστικά σε προοδευτικούς φόρους θα ήταν προβληματικό, όπως και η

---

²⁴ Cheryl Cashin, Susan Sparkes, and Danielle Bloom, Earmarking for health: from theory to practice, World Health Organization (2017). <https://apps.who.int/iris/handle/10665/255004>.

διαίρεση της φορολογικής βάσης της κατανάλωσης αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση της προοδευτικότητας, καθώς ο περιορισμένος αριθμός φορολογήσιμων ειδών θα δημιουργούσε μια στενή, ασταθή φορολογική βάση με μη-ουδετερότητα που θα μπορούσε να εισάγει σημαντικές οικονομικές αλλοιώσεις και να μειώσει τον κίνητρο για σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες, όπως η απόκτηση εισοδήματος, η αποταμίευση και η επένδυση σε περιουσία. Οι βέλτιστες πρακτικές για τη φορολογική πολιτική συνήθως περιλαμβάνουν ένα μείγμα τόσο αποδοτικών όσο και αναδρομικών φόρων που παρέχουν μια σταθερή πηγή εσόδων, αλλά ελαχιστοποιούν τις οικονομικές αλλοιώσεις και το φορολογικό βάρος στα χαμηλότερα στρώματα.

4.3.4 Σύγκλιση του ΕΦΚ στο μέσο όρο της ΕΕ για το Αλκοόλ και τα Αλκοολούχα ποτά

Η μείωση του ΕΦΚ στον μέσο όρο της ΕΕ, θα βοηθήσει προκειμένου να στηριχθεί ο κλάδος και η υγιής επιχειρηματικότητα, ενισχύοντας την καταγεγραμμένη κατανάλωση και όχι την επέκταση της κατανάλωσης. Η μείωση του ΕΦΚ εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει θετικά για την αγορά αλκοολούχων ποτών, σε αντίθεση με τη δυσμενή επίπτωση που προκλήθηκε την περίοδο της ανόδου των συντελεστών.

Εκτός από την αναπροσαρμογή της φορολογίας αλκοολούχων ποτών με τη σύγκλιση της προς τον μέσο όρο της ΕΕ, θετικά στη λειτουργία της αγοράς και στην ανάπτυξη του κλάδου αλκοολούχων ποτών θα μπορούσαν να συμβάλουν:

- Η βελτίωση των ψηφιακών λειτουργιών των υπηρεσιών ελέγχου & εποπτείας των αλκοολούχων ποτών και η δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου διήμερων αποσταγματοποιών και αμβυκούχων, με στόχο τον περιορισμό του παράνομου εμπορίου,
- Η ρύθμιση της παραγωγής και διακίνησης στα χύμα διακινούμενα αποστάγματα, μέσω ηλεκτρονικής παρακολούθησης των παραγομένων χύμα αποσταγμάτων από την παραγωγή έως την κατανάλωση, σε συνδυασμό με την παροχή κινήτρων σε παραδοσιακούς αμβυκούχους για την τυποποίηση των προϊόντων τους,
- Η υποστήριξη των εγχωρίως παραγόμενων αλκοολούχων ποτών μέσω της θέσπισης προγράμματος προβολής προϊόντων γεωγραφικών ενδείξεων και της χρηματοδότησης προγράμματος στρατηγικής εισόδου σε ξένες αγορές, με στόχο την ενίσχυση των εξαγωγών και τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και στην πληροφόρηση για τα κανάλια διανομής στο εξωτερικό, ιδίως για τις μικρές και πολύ μικρές ελληνικές επιχειρήσεις, και
- Η διευκόλυνση των επιχειρηματικών επενδύσεων με ηλεκτρονική διεκπεραίωση των μελετών και υποβολή όλων των στοιχείων μιας επένδυσης σε ένα φορέα.

4.3.5 Βασικά στοιχεία των προτάσεων για την Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Μεταρρύθμιση

Στις 17 Μαΐου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για την συνολική μεταρρύθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της ΕΕ από την ίδρυσή της το 1968.

Η μεταρρύθμιση ανταποκρίνεται στις τρέχουσες πιέσεις υπό τις οποίες λειτουργεί η Τελωνειακή Ένωση της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της τεράστιας αύξησης των εμπορικών όγκων, ειδικά στο ηλεκτρονικό εμπόριο, του αυξανόμενου αριθμού των ευρωπαϊκών προτύπων που πρέπει να ελεγχθούν στα σύνορα και των μεταβαλλόμενων γεωπολιτικών πραγματικοτήτων και κρίσεων.

Τα προτεινόμενα μέτρα παρουσιάζουν μια πρωτοποριακή, βασιζόμενη στην αξιοποίηση των μεγάλων δεδομένων (big data) για την Τελωνειακή Ένωση της ΕΕ, η οποία θα απλοποιήσει σημαντικά τις τελωνειακές διαδικασίες για τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα για τους πιο αξιόπιστους εμπόρους. Αξιοποιώντας τον ψηφιακό μετασχηματισμό, η μεταρρύθμιση θα μειώσει τις περιοχές τελωνειακών διαδικασιών, αντικαθιστώντας τις παραδοσιακές δηλώσεις με μια πιο έξυπνη, βασιζόμενη σε δεδομένα προσέγγιση για τον εισαγωγικό έλεγχο. Ταυτόχρονα, οι τελωνειακές αρχές θα διαθέτουν τα εργαλεία και τους πόρους που χρειάζονται για να αξιολογήσουν και να σταματήσουν τις εισαγωγές που αποτελούν πραγματικούς κινδύνους για την ΕΕ, τους πολίτες και την οικονομία της.

Μια νέα Τελωνειακή Αρχή της ΕΕ θα επιβλέπει ένα Κέντρο Δεδομένων τελωνείων της ΕΕ που θα λειτουργεί ως η μηχανή του νέου συστήματος. Στο μέλλον, το Κέντρο Δεδομένων θα αντικαταστήσει την υπάρχουσα υποδομή πληροφορικής των τελωνείων στα κράτη μέλη της ΕΕ, εξοικονομώντας έως και 2 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως σε λειτουργικά έξοδα. Η νέα Αρχή θα βοηθήσει επίσης στην υλοποίηση μιας βελτιωμένης ευρωπαϊκής προσέγγισης στη διαχείριση των κινδύνων και των τελωνειακών ελέγχων.

Συνολικά, το νέο πλαίσιο θα καταστήσει την Τελωνειακή Ένωση της ΕΕ προσαρμοσμένη σε μια πιο πράσινη, ψηφιακή εποχή και θα συμβάλει στη δημιουργία μιας πιο ασφαλούς και ανταγωνιστικής Ενιαίας Αγοράς. Απλοποιεί και ενοποιεί τις απαιτήσεις για την τελωνειακή αναφορά των εμπορών, μειώνοντας, για παράδειγμα, τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση των διαδικασιών εισαγωγής και παρέχοντας μια μοναδική ευρωπαϊκή διεπαφή και διευκολύνοντας την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων.

Στην αναμορφωμένη Τελωνειακή Ένωση της ΕΕ, οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να εισάγουν εμπορεύματα στην ΕΕ θα μπορούν να καταγράψουν όλες τις πληροφορίες για τα προϊόντα τους και τις αλυσίδες εφοδιασμού τους σε ένα μόνο διαδικτυακό περιβάλλον: το νέο Κέντρο Δεδομένων τελωνείων της ΕΕ. Αυτή η πρωτοποριακή τεχνολογία θα συλλέγει τα δεδομένα που παρέχονται από τις επιχειρήσεις και - μέσω μηχανικής μάθησης, τεχνητής νοημοσύνης και ανθρώπινης παρέμβασης - θα παρέχει στις φορολογικές αρχές μια πανοραμική εικόνα των αλυσίδων εφοδιασμού και της κίνησης των εμπορευμάτων.

Ταυτόχρονα, οι επιχειρήσεις θα αλληλεπιδρούν μόνο με ένα μόνο πύλη κατά την υποβολή των τελωνειακών πληροφοριών τους και θα πρέπει να υποβάλουν τα δεδομένα μια φορά για πολλαπλές αποστολές. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπου οι επιχειρηματικές διαδικασίες και οι αλυσίδες εφοδιασμού είναι εντελώς διαφανείς, οι πιο αξιόπιστοι έμποροι (έμποροι «Εμπιστοσύνης και Ελέγχου») θα μπορούν να απελευθερώνουν τα εμπορεύματά τους στην ΕΕ χωρίς καμία ενεργητική τελωνειακή παρέμβαση. Η κατηγορία Εμπιστοσύνης και Ελέγχου ενισχύει το ήδη υπάρχον πρόγραμμα Εξουσιοδοτημένων Οικονομικών Φορέων (ΑΕΟ) για αξιόπιστους εμπόρους.

Το Κέντρο Δεδομένων τελωνείων της ΕΕ θα επιτρέπει την εισαγωγή εμπορευμάτων στην ΕΕ με ελάχιστη τελωνειακή παρέμβαση, χωρίς να υπονομεύονται οι απαιτήσεις ασφάλειας, προστασίας ή καταπολέμησης της απάτης.

Σύμφωνα με τις προτάσεις, το Κέντρο Δεδομένων θα ανοίξει για αποστολές ηλεκτρονικού εμπορίου το 2028, ακολουθούμενο από τους άλλους εισαγωγείς (εθελοντικά) το 2032, με αμέσως αισθητά οφέλη και απλοποιημένες διαδικασίες. Οι έμποροι "Εμπιστοσύνης και Ελέγχου" θα μπορούν επίσης να εκκαθαρίζουν όλες τις εισαγωγές τους με τις τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται, ανεξάρτητα από το πού εισέρχονται τα εμπορεύματα στην ΕΕ. Μια αξιολόγηση το 2035 θα εξετάσει εάν αυτή η δυνατότητα μπορεί να επεκταθεί σε όλους τους εμπόρους όταν το Κέντρο γίνει υποχρεωτικό από το 2038.

5 Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.3

5.1 Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα τρόφιμα

Οι βασικές αρχές της κοινοτικής νομοθεσίας τροφίμων περιγράφονται στον **Κανονισμό 178/2002**. Τα βασικά σημεία που εισάγει ο Κανονισμός αυτός είναι:

- Οι βασικοί ορισμοί (τρόφιμο, υπεύθυνος επιχείρησης, ιχνηλασιμότητα, κλπ.)
- Η ευθύνη των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών για την ασφάλεια των τροφίμων / ζωοτροφών που παρέχουν
- Η υποχρέωσή τους για εφαρμογή συστήματος ιχνηλασιμότητας και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση περιστατικού που σχετίζεται με την ασφάλεια του τροφίμου/ζωοτροφής

Επίσης, στον Κανονισμό 178/2002 καθορίζεται η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει και κείμενο κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή του σχετικού Κανονισμού.

Τα βασικά σημεία που θίγει το κείμενο αυτό αφορούν:

- Στις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων τροφίμων/ζωοτροφών
- Στις απαιτήσεις της ιχνηλασιμότητας
- Στις ενέργειες της επιχείρησης κατά την ανάκληση/απόσυρση μη ασφαλών τροφίμων/ζωοτροφών

Στα εφαρμοστικά μέτρα του Κανονισμού ανήκει ο **Κανονισμός 2230/2004** όσον αφορά στο δίκτυο των οργανισμών που ασκούν δραστηριότητες σε τομείς συναφείς με εκείνους της αποστολής της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων.

Η κοινοτική νομοθεσία περιλαμβάνει επίσης βοηθητικά έγγραφα για την εφαρμογή των αντίστοιχων κανονισμών.

Τα παραδείγματα τέτοιων εγγράφων είναι το μονοφυλλο με τις βασικές υποχρεώσεις τροφίμων και το έγγραφο με τις απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας των προϊόντων στο οποίο αυτές αποσαφηνίζονται με παραδείγματα πρέπει να εκπληρώνει ο παραγωγός και το προϊόν πιθανή αποδοχή επιθεωρήσεων και ελέγχων τρίτου μέρους.

Η κοινοτική νομοθεσία βασίζεται στην αρχή ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών και τροφίμων, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής εντός των επιχειρήσεων υπό τον έλεγχό τους, είναι υπεύθυνοι για να εξασφαλίζουν ότι οι ζωοτροφές και τα τρόφιμα τηρούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας που είναι συναφείς με τις δραστηριότητές τους.

Κανονισμός ΕΚ 882/2004

Ο Καν.ΕΚ 882/2004 θεσπίζει γενικούς κανόνες για τη διεξαγωγή επισήμων ελέγχων για να εξακριβώνεται η συμμόρφωση προς τους κανόνες που έχουν ως στόχο, ιδίως:

α) την πρόληψη, την εξάλειψη ή τη μείωση σε αποδεκτό επίπεδο, των κινδύνων για τον άνθρωπο και τα ζώα, είτε άμεσα είτε μέσω του περιβάλλοντος.

β) τη διασφάλιση θεμιτών πρακτικών κατά το εμπόριο ζωοτροφών και τροφίμων και την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένης της επισήμανσης των ζωοτροφών και των τροφίμων και άλλων μορφών ενημέρωσης των καταναλωτών.

Δεν ισχύει για προϊόντα που ελέγχονται στο πλαίσιο της νομοθεσίας για την κοινή οργάνωση των αγορών των γεωργικών προϊόντων. Επίσης, ισχύει υπό προϋποθέσεις για τα προϊόντα ΠΟΠ-ΠΓΕ-Ιδιότυπα –Βιολογικά.

Κανονισμός 2017/625 για τους επίσημους ελέγχους

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2017/625 είναι ένας κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά τους επίσημους ελέγχους των τροφίμων, των ζωικών προϊόντων και των φυτικών προϊόντων στην ΕΕ. Ο κανονισμός αυτός αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και ισχύει από την 14η Δεκεμβρίου 2019.

Ο Κανονισμός 2017/625 θεσπίζει ένα πλαίσιο για τη διαχείριση των κινδύνων που απειλούν τη δημόσια υγεία και την προστασία των καταναλωτών στην ΕΕ. Περιλαμβάνει επίσης κανόνες για την πρόληψη της εισαγωγής και διάδοσης αυτών των κινδύνων στην ΕΕ, καθώς και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση τους.

Στόχος του Κανονισμού 2017/625 είναι να διασφαλίσει την ενιαία εφαρμογή των κανόνων για τους επίσημους ελέγχους σε όλη την ΕΕ, με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων και των ζωικών και φυτικών προϊόντων που κυκλοφορούν στην ΕΕ. Ο κανονισμός αυτός επιβάλλει αυστηρούς κανόνες για τους επίσημους ελέγχους σε όλα τα στάδια της αλυσίδας τροφίμων, από την παραγωγή έως την κατανάλωση.

Επιπλέον, ο Κανονισμός 2017/625 προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής της ΕΕ και τρίτων χωρών, προκειμένου να διασφαλιστεί η εισαγωγή ασφαλών και υγιεινών τροφίμων στην ΕΕ.

5.2 Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ελλάδας για τα τρόφιμα

Εκτός από την Ευρωπαϊκή νομοθεσία, οι επιπλέον ειδικότερες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας κυρίως σε θέματα προδιαγραφών ποιότητας αναφέρονται στον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών.

Αυτές οι διατάξεις χωρίζονται σε γενικούς κανόνες τροφίμων (π.χ. για την επισήμανση των τροφίμων και αποτελούν την οριζόντια νομοθεσία καθώς και κανόνες για συγκεκριμένες κατηγορίες τροφίμων (π.χ. ελαιόλαδο, κακαο) που συνιστούν την κάθετη νομοθεσία.

Επίσης, κάποια θέματα νομοθεσίας τροφίμων αναφέρονται στους Κανόνες Διακίνησης / Εμπορίας Προϊόντων και Παροχής Υπηρεσιών (ΔΙΕΠΠΥ), πρώην αγορανομικός κώδικας. Επιπλέον πληροφορίες για την νομοθεσία που περιέχεται στον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών και στους ΔΙΕΠΠΥ δίνονται στην αντίστοιχες ενότητες του κεφαλαίου εθνική και ενωσιακή νομοθεσία τροφίμων.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ο ΕΦΕΤ και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων αποτελούν τις Κεντρικές Αρμόδιες Αρχές για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων στην Ελλάδα. Συναρμόδιες Αρχές είναι το Γενικό Χημείο του Κράτους, ο ΕΟΦ, το Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΓΓ Καταναλωτή, ΓΓ Εμπορίου) και οι Καλλικρατικές Υπηρεσίες που εμπλέκονται στον έλεγχο της τροφικής αλυσίδας.

Ο ΕΦΕΤ είναι το εθνικό σημείο επαφής του Codex Alimentarius, του RASFF (για μεταποιημένα τρόφιμα), του δικτύου INFOSAN, και εθνικό εστιακό σημείο της EFSA. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων είναι το εθνικό σημείο επαφής για το RASFF (πρωτογενής τομέας).

Για τις αρμοδιότητες των ελεγκτικών ισχύουν τα παρακάτω νομοθετικά κείμενα:

- ΚΥΑ Β3-32/2003 - Συντονισμός ελέγχων από τις αρμόδιες αρχές
- ΚΥΑ 088/2006 - Ορισμός Κεντρικών αρμόδιων αρχών
- ΚΥΑ 15523/2006 - Αρμοδιότητες αρμόδιων αρχών

Κώδικας Τροφίμων και Ποτών

- Ο κώδικας Τροφίμων και ποτών Περιλαμβάνει τις κανονιστικές διατάξεις που αφορούν τα τρόφιμα και ποτά, οι οποίες θεσπίζονται όταν προκύψει η ανάγκη ρύθμισης θεμάτων που αφορούν την κυκλοφορία νέων προϊόντων καθώς και την εναρμόνιση των Ελληνικών διατάξεων με τις κοινοτικές Οδηγίες και Κανονισμούς.
- Ισχύει μόνο στην Ελλάδα, αλλά πρέπει να είναι εναρμονισμένος πλήρως με τους κανόνες που ισχύουν και στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή αγορά.

Αποσκοπεί:

1. Στην ρύθμιση των κανόνων παραγωγής και ελέγχου των μονάδων επεξεργασίας τροφίμων, για να αποφεύγεται ο αθέμιτος ανταγωνισμός.
2. Στην προστασία του καταναλωτή από τρόφιμα επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία ή υποβαθμισμένα ως προς τις ιδιότητές τους και την θρεπτικότητά τους.

Μόνο με τις διατάξεις και τους νόμους δεν μπορεί να προστατευτεί ο καταναλωτής, γι' αυτό υπάρχουν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί για να υποχρεώσουν στην εφαρμογή τους:

- Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί που εξασφαλίζουν την εφαρμογή του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών (ΚΤΠ) και γενικότερα των διατάξεων και των νομών που αφορούν στα τρόφιμα είναι ο ΕΦΕΤ (Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων) και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.
- Συναρμόδιες Αρχές είναι το Γενικό Χημείο του Κράτους, ο ΕΟΦ, το Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΓΓ Καταναλωτή, ΓΓ Εμπορίου) και οι Καλλικρατικές Υπηρεσίες που εμπλέκονται στον έλεγχο της τροφικής αλυσίδας.
- Ο ΕΦΕΤ (Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων) είναι το εθνικό σημείο επαφής του Codex Alimentarius, του RASFF (για μεταποιημένα τρόφιμα), του δικτύου INFoSAN, και εθνικό εστιακό σημείο της EFSA. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων είναι το εθνικό σημείο επαφής για το RASFF (πρωτογενής τομέας).

Διάρθρωση του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών (ΚΤΠ)

Ο Κώδικας Τροφίμων και Ποτών είναι ένα δίτομο βιβλίο και για την έκδοση και την επιμέλειά του αρμόδια είναι η Διεύθυνση Τροφίμων του Γενικού Χημείου του Κράτους (Γ.Χ.Κ.). Περιέχει όλη την κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για τα τρόφιμα και ιδιαίτερα τα επεξεργασμένα. Περιλαμβάνει προδιαγραφές, απαιτήσεις και όρους τόσο για τα τρόφιμα, όσο και για τα υλικά και αντικείμενα που έρχονται σε επαφή μαζί τους (π.χ. συσκευασίες).

Ο πρώτος τόμος περιέχει τις διατάξεις για όλα τα τρόφιμα-ποτά που κυκλοφορούν στην αγορά, τα πρόσθετα και τα υλικά συσκευασίας. Ο δεύτερος τόμος περιέχει τις επίσημες μεθόδους ανάλυσης των συστατικών τους.

Στα παραρτήματά του αναφέρονται οι ισχύοντες κανονισμούς της Ε.Ε. για τα τρόφιμα και τα ποτά.

Ο πρώτος τόμος του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών αποτελείται από 15 διαφορετικά κεφάλαια. Τα κεφάλαια αυτά με την σειρά τους αποτελούνται από επιμέρους άρθρα για συγκεκριμένες διατάξεις και τρόφιμα:

1. Γενικές Διατάξεις
2. Υλικά και Αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα
3. Πρόσθετες ύλες τροφίμων – Τεχνολογικά βοηθήματα – Ακτινοβόληση τροφίμων
4. Αρτυματικές ύλες και αιθέρια έλαια
5. Καφές - Τσάι - Κακάο και προϊόντα του
6. Διατηρημένα τρόφιμα

7. Γλυκαντικές ύλες
8. Εδώδιμα λίπη και έλαια
9. Προϊόντα ζωικής προέλευσης εκτός αυτών του Κεφαλαίου Χ
10. Προϊόντα με βάση το κρέας - Παρασκευάσματα κρέατος
11. Ιχθυηρά και προϊόντα τους
12. Δημητριακά – Προϊόντα εξ αυτών
13. Διάφορα τρόφιμα φυτικής προέλευσης
14. Προϊόντα με γλυκαντικές ύλες
15. Ποτά διάφορα

Βασικοί είναι οι ορισμοί αλλά και περαιτέρω απαιτήσεις διατάξεις, σχετικά με τα τρόφιμα που είναι ακατάλληλα για κατανάλωση επειδή εμφανίζουν σοβαρές αλλοιώσεις και θεωρούνται μη ασφαλή και μπορεί να είναι νοθευμένα, που έχουν παραχθεί ή συντηρηθεί σε ανθυγιεινές συνθήκες, μικροβιολογικά ή τοξικολογικά μη ασφαλή ή φέρουν λάθος επισήμανση.

Για τρόφιμα που χρήζουν έγκρισης είναι αναγκαία η έγκριση από το Γενικό Χημείο του Κράτους μετά από εξέταση του φακέλου αίτησης και εντός πέντε μηνών από την υποβολή του. Η έγκριση είναι μόνιμη.

Ο Κώδικας Τροφίμων και Ποτών περιέχει επίσης διατάξεις για τρόφιμα ειδικής διατροφής είναι εκείνα τα οποία λόγω της ειδικής σύνθεσής τους ή της ειδικής επεξεργασίας κατά την παρασκευή τους διακρίνονται σαφώς από τα τρόφιμα συνήθους κατανάλωσης.

Στα κεφάλαια του κώδικα που αναφέρονται σε κατηγορίες τροφίμων δίνονται στα επιμέρους άρθρα οι ορισμοί και τα φυσικοχημικά και οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των τροφίμων. Περιέχονται ειδικές διατάξεις δειγματοληψίας και τα όρια για διάφορες παραμέτρους.

5.3 Ο υφιστάμενος ρόλος της ΕΕΧ αναφορικά με τις αναλύσεις των τροφίμων

Σκοπός της Ένωσης Ελλήνων Χημικών (Ε.Ε.Χ.) είναι η προαγωγή της επιστήμης της χημείας στη βιομηχανία, στην τεχνολογία, στην εκπαίδευση, στην έρευνα και στον έλεγχο, καθώς και η αξιοποίησή της για την αυτοδύναμη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Η Ε.Ε.Χ. επιδιώκει:

α) την ανάπτυξη της επιστημονικής καθώς και της επαγγελματικής συνείδησης στα μέλη της, την ανάπτυξη και προώθηση της συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη της

Η ΕΕΧ έχει εκ του νόμου 1804/1988 περιφερειακή δομή που περιλαμβάνει εκπροσώπηση και παρουσία σε όλες τις βασικές περιφέρειες της χώρας με αυτόνομες διοικητικές δομές

(Περιφερειακά Τμήματα) που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε συνεργασία με τα άλλα κατά τόπους επιμελητήρια και Περιφερειακές Διοικητικές Αρχές .

Η ΕΕΧ στο τομέα των Τροφίμων αλλά και των σχετικών ελέγχων -αναλύσεων, λειτουργεί 2 Επιστημονικά Τμήματα, αυτό των Τροφίμων και αυτό της Αναλυτικής Χημείας που έχουν διακριθεί για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών σεμιναρίων πάνω στα συστήματα ποιότητας τροφίμων, στις αναλύσεις τροφίμων, στα πρότυπα ποιότητας για διεθνώς αναγνωρισμένες αναλύσεις, στην επικαιροποίηση γνώσεων αλλά και τη διοργάνωση μεγάλων επιστημονικών συνεδρίων Τροφίμων. Τα Επιστημονικά Τμήματα αποτελούν επίσης σημείο αλληλεπίδρασης των χημικών που εργάζονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στα ερευνητικά ινστιτούτα και πραγματοποιούν ακαδημαϊκή έρευνα με τους χημικούς που εργάζονται στη βιομηχανία τροφίμων, στα αναλυτικά εργαστήρια, στους φορείς πιστοποίησης αλλά και τους χημικούς που εργάζονται στους οργανισμούς που ασχολούνται με τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων.

Οι ενέργειες που έχει κάνει τα τελευταία χρόνια η ΕΕΧ στο πλαίσιο της βελτίωσης της αναπτυξιακής υποδομής της χώρας, με επικέντρωση σε περιφερειακές δράσεις, αφορούν αφενός στην άπαξ κατάρτιση 1.200 εργαζομένων σε όλων των ειδών τις επιχειρήσεις σε θέματα που αφορούν στην ασφάλεια Τροφίμων και στην ικανοποίηση των αναγκών που απορρέουν για μια επιχείρηση σχετικά με τη συμμόρφωση της με την περιβαλλοντική νομοθεσία: Σχέδιο Δράσης της ΕΕΧ για την Κατάρτιση και Πιστοποίηση Επιστημονικών / Τεχνικών Στελεχών στη Βιομηχανία Τροφίμων και την Περιβαλλοντική Διαχείριση» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5003030, αφετέρου στην ανάπτυξη μέσω αυτού του σχεδίου δύο σχημάτων πιστοποίησης προσωπικού στα ίδια αυτά αντικείμενα. Ένα από αυτά αξίζει να αναφερθεί ότι αφορά σε στελέχη επιχειρήσεων τροφίμων και το πιστοποιούμενο σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων, που βασίζεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της παραπάνω κατάρτισης αφορά τη νομοθεσία , τα διεθνή κριτήρια και πρότυπα ποιότητας τροφίμων , καλές παραγωγικές πρακτικές αλλά και ενημέρωση σχετικά με τους απαιτούμενους εργαστηριακούς ελέγχους και τις απαιτήσεις ποιότητας για τα εργαστήρια αναλύσεων τροφίμων.

Η ΕΕΧ με αυτές τις ενέργειες έχει ήδη καταγραφεί θεσμικά και αλλά και ουσιαστικά στο χώρο των επιχειρήσεων τροφίμων ως ικανός επιστημονικός εταίρος για την κατάρτιση των στελεχών τροφίμων και αυτό είναι ένα πρώτο σημαντικό βήμα, καθώς το τεχνικό πεδίο των τροφίμων χαρακτηρίζεται από διεπιστημονικότητα και συμμετοχή πολλών άλλων τεχνικών κλάδων, ωστόσο η ΕΕΧ μπορεί να παίξει ουσιαστικό ρόλο ως κέντρο τεχνογνωσίας.

Στο πλαίσιο του παρόντος έργου η πρόταση αφορά στην επέκταση αυτής δικτύωσης που υπάρχει ήδη, ανάμεσα στους χημικούς και της παρέμβασης της ΕΕΧ στην κατάρτιση του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της χώρας, στο χώρο των παραγωγών τροφίμων , των εργαστηρίων αναλύσεων τροφίμων και των φορέων πιστοποίησης και ελέγχου, ώστε να βελτιστοποιηθούν οι διαδικασίες και οι προσφερόμενες υπηρεσίες προς τους εξαγωγείς.

5.4 Προτάσεις ενεργής συμμετοχής της ΕΕΧ μέσω της ανάπτυξη υπηρεσιών για την υποστήριξη της εξαγωγής τροφίμων

Οι απαραίτητες πληροφορίες για την προετοιμασία των εξαγωγέων βρίσκονται σε πολλά και διαφορετικά σημεία, οι απαιτήσεις των τρίτων χωρών μπορεί να είναι διαφορετικές, ή / και περισσότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες της Ευρωπαϊκής και Εθνικής Νομοθεσίας, ενώ κάθε προϊόν πρέπει να συνοδεύεται από τεκμηρίωση η οποία μπορεί να είναι:

- Πιστοποιητικό υγείας / φυτουγείας
- Εκθέσεις δοκιμών που αφορούν το προϊόν για συγκεκριμένες ιδιότητες ή για απουσία συγκεκριμένων επιμολυντών
- Κατάταξη του προϊόντος σε κλάση
- Αποτελέσματα επιθεώρησης του προϊόντος
- Εκθέσεις δειγματοληψίας από ελέγχους / επιθεωρήσεις
- Πιστοποιητικά εξαγωγών
- Πιστοποιητικό πιστοποίησης του παραγωγού κατά ISO 22000 ή άλλο σχετικό πρότυπο
- Πιστοποιητικό πιστοποίησης του προϊόντος για συγκεκριμένες ιδιότητες ή προέλευση (π.χ. βιολογικά, χαλάλ κ.λπ.)

Για το σκοπό αυτό κάθε παραγωγός ή ένωση/επιμελητήριο παραγωγών πρέπει να αναζητεί εξειδικευμένες πληροφορίες, με την εξειδίκευση να αφορά τα προϊόντα προς εξαγωγή και τις χώρες προς εξαγωγή.

Η ΈΕΧ έχει τη δυνατότητα να προβεί στις παρακάτω δράσεις :

- **Βάση δεδομένων με χαρακτηριστικές περιπτώσεις τροφίμων/χωρών προς εξαγωγή και τις αντίστοιχες νομοθετικές απαιτήσεις**
- **Ενημέρωση και βάση δεδομένων για υπηρεσίες πιστοποίησης που εκτός από τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της τρίτης χώρας, να προσφέρουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν**
- **Μητρώο εργαστηρίων δοκιμών που μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες δοκιμών προς τους παραγωγούς**
- **Κατάρτιση και πιστοποίηση στελεχών των επιχειρήσεων τροφίμων με εξαγωγικό προσανατολισμό**
- **Εκπαίδευση των στελεχών των παραγωγών στις σύγχρονες γνώσεις σχετικά με τις δοκιμές και την πιστοποίηση στα τρόφιμα**
- **Σημεία επαφής των παραγωγών, των εξαγωγέων, των εργαστηρίων και των υπηρεσιών του δημοσίου φορέα**

Για τις παραπάνω δράσεις κύριο ρόλο έχουν να διαδραματίσουν τα Επιστημονικά Τμήματα της Ένωσης, το Τμήμα Τροφίμων, το Τμήμα Αναλυτικής Χημείας και το νεοσύστατο Τμήμα

Επιχειρηματικότητας Ανάπτυξης και Καινοτομίας καθώς μπορούν να διοργανώσουν δομές εμπειρογνωμοσύνης για την επεξεργασία και συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών, αλλά και την εξαγωγή των απαραίτητων παραδοτέων. Τα Επιστημονικά Τμήματα αναλαμβάνουν έργο με την ανάθεση από την Διοικούσα Επιτροπή της Ένωσης Ελλήνων Χημικών , βάση του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας Επιστημονικών Τμημάτων. Η Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να προγραμματίσει μέσω της Κεντρικής Υπηρεσίας αλλά και κατάλληλων εργολάβων την περαιτέρω υλοποίηση δράσεων αλλά και την ύπαρξη των απαραίτητων δομών στην Κεντρική Υπηρεσία και στα Περιφερειακά Τμήματα της ΕΕΧ, προκειμένου οι δράσεις να αναπτύσσονται μόνιμα.

Αυτές οι δράσεις θα αυξήσουν την εξυπηρέτηση της ΕΕΧ προς τους οικονομικούς φορείς, θα βελτιώσουν την παρουσία της και το θεσμικό της ρόλο στο τομέα των τροφίμων και των εξαγωγών. Η κάλυψη των εξόδων θα γίνει έμμεσα με αύξηση των ταμειακά εντάξει μελών, και άμεσα με κοινές δράσεις (συνέδρια - ημερίδες-εκπαιδεύσεις) με τους συνεργαζόμενους οργανισμούς και συνδρομή των καταχωρούμενων στη βάση για επικαιροποίηση των δεδομένων τους.

6 Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.4

6.1 Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο για τη λειτουργία της βιομηχανίας των χημικών προϊόντων

6.1.1 Ευρωπαϊκές Οδηγίες

Οι βασικές οδηγίες που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη ρύθμιση και την ασφάλεια των προϊόντων, περιλαμβανομένων των δοκιμών που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με αυτές τις οδηγίες είναι οι εξής:

- I. Οδηγία 2004/10/ΕΚ για την ποιότητα των προϊόντων του νερού που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για τις δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται σε εργαστήρια για την αξιολόγηση της ποιότητας του πόσιμου νερού.
- II. Οδηγία 2001/95/ΕΚ για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την ασφάλεια των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά, και περιλαμβάνει και τις απαιτήσεις για τις δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται σε εργαστήρια.
- III. Οδηγία 2011/65/ΕΕ για την περιορισμένη χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά είδη (RoHS): Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για τις δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται σε εργαστήρια για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τους περιορισμούς σε επικίνδυνες ουσίες σε ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά είδη.
- IV. Οδηγία 2014/30/ΕΕ για την αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά την εκτίμηση της συμμόρφωσης των ηλεκτρομαγνητικών συσκευών: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για τις δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται σε εργαστήρια για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των ηλεκτρομαγνητικών συσκευών με τις απαιτήσεις της οδηγίας.
- V. Οδηγία 2014/35/ΕΕ για την αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά την εκτίμηση της συμμόρφωσης των ηλεκτρικών συσκευών χαμηλής τάσης: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για τις δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται σε εργαστήρια για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των ηλεκτρικών συσκευών χαμηλής τάσης με τις απαιτήσεις της οδηγίας.
- VI. Οδηγία 2003/96/ΕΚ για την έγκριση εργαστηρίων για την ανάλυση των τσιμεντούχων υλικών: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την έγκριση και τη λειτουργία των εργαστηρίων που διενεργούν αναλύσεις τσιμεντούχων υλικών, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακρίβεια και η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.
- VII. Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για τη διαχείριση των αποβλήτων που προέρχονται από την παραγωγή τσιμέντου, καθώς και

- για την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας από τις επιβλαβείς επιπτώσεις των αποβλήτων.
- VIII. Οδηγία 94/63/ΕΚ για την επιτήρηση και τον έλεγχο των εκπομπών από την αποθήκευση πετρελαίου: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των εκπομπών από την αποθήκευση πετρελαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία του περιβάλλοντος.
- IX. Οδηγία 94/63/ΕΚ για την επιτήρηση και τον έλεγχο των εκπομπών από την αποθήκευση πετρελαίου: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των εκπομπών από την αποθήκευση πετρελαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία του περιβάλλοντος.
- X. Οδηγία 2014/53/ΕΕ για την αρμοδιότητα των ραδιοεξοπλισμών: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την εμπορία και τη χρήση εξοπλισμού ραδιοεπικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών που πρέπει να πραγματοποιούνται για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις τεχνικές προδιαγραφές.
- XI. Οδηγία 2014/32/ΕΕ για την αρμοδιότητα των μετρητών: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την εμπορία και τη χρήση μετρητών, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών που πρέπει να πραγματοποιούνται για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις τεχνικές προδιαγραφές.
- XII. Οδηγία 2014/32/ΕΕ για την εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την εμπορία μέσων μέτρησης: Αυτή η οδηγία καθορίζει τις απαιτήσεις για την εμπορία μέσων μέτρησης, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών και της πιστοποίησης τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακρίβεια και η αξιοπιστία των μετρήσεων.

Επιπλέον, οδηγίες που σχετίζονται με την εφαρμογή του Γαλάζιου Οδηγού και οι προβλέψεις αυτού

Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ο Γαλάζιος Οδηγός» σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τα προϊόντα 2022 είναι ένα εγγραφικό κείμενο που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**Κείμενο 2022/C 247/01**) και αναφέρεται στην εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τα προϊόντα κατά το έτος 2022. Αυτό το κείμενο παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

Ο σκοπός του "Γαλάζιου Οδηγού" είναι να παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες και πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ που αφορούν τα προϊόντα κατά το συγκεκριμένο έτος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει αναθεωρήσεις, ενημερώσεις ή σημαντικές πληροφορίες που αφορούν τους κανονισμούς και τις πρακτικές σχετικά με την αγορά προϊόντων στην ΕΕ και τον ΕΟΧ.

Οι Παράγοντες της Αλυσίδας Εφοδιασμού Προϊόντων και οι Απαιτήσεις για τα προϊόντα, σύμφωνα με το Γαλάζιο Οδηγό

Στην ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης, οι "οικονομικοί φορείς" αναφέρονται σε διάφορους παράγοντες που συμμετέχουν στην διαδικασία διαθέσεως προϊόντων στην αγορά της ΕΕ. Αυτοί οι φορείς περιλαμβάνουν τον κατασκευαστή, τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο, τον εισαγωγέα και τον διανομέα. Στον **κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020**, προστίθεται και ο "πάροχος υπηρεσιών διεκπεραίωσης παραγγελιών" καθώς και άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που φέρουν υποχρεώσεις σχετικά με την κατασκευή, διαθεσιμότητα και λειτουργία προϊόντων, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης.

Αυτοί οι φορείς είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των προϊόντων με τις αναγκαίες ενωσιακές προδιαγραφές και την τήρηση των σχετικών υποχρεώσεων όπως προβλέπονται από το νομικό πλαίσιο της ΕΕ. Οι εν λόγω φορείς παίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της ασφάλειας και της συμμόρφωσης των προϊόντων που διατίθενται στην ευρωπαϊκή αγορά.

Ο **κατασκευαστής**, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης, είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που φέρει την ευθύνη για τον σχεδιασμό ή την κατασκευή ενός προϊόντος και το διαθέτει στην αγορά με τη δική του επωνυμία ή εμπορικό σήμα. Αυτό σημαίνει ότι είτε κατασκευάζει το προϊόν από την αρχή είτε αναθέτει σε άλλους την κατασκευή του, εξακολουθεί να θεωρείται κατασκευαστής εάν το προϊόν διατίθεται στην αγορά υπό το όνομά του. Ακόμη, αν κάποιος προσθέτει ή τροποποιεί ένα προϊόν, είτε για να αλλάξει την προβλεπόμενη χρήση ενός προϊόντος είτε για οποιονδήποτε άλλο λόγο, αυτό το πρόσωπο φέρει την ευθύνη του κατασκευαστή. Αυτό ισχύει ειδικά όταν οι αλλαγές επηρεάζουν τη συμμόρφωση του προϊόντος με τις νομικές απαιτήσεις.

Διανομέας

Σύμφωνα με τον **κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020**, οι διανομείς αποτελούν μια σημαντική κατηγορία οικονομικών φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού, πλην των κατασκευαστών και των εισαγωγέων. Ο ρόλος τους είναι να καταστήσουν ένα προϊόν διαθέσιμο στην αγορά. Οι διανομείς οφείλουν να ενεργούν με προσοχή και να συμμορφώνονται με τις ισχύουσες απαιτήσεις που αφορούν τα προϊόντα που διανέμουν. Ο διανομέας έχει ορισμένες σημαντικές υποχρεώσεις, σύμφωνα με τον **κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020**, ώστε να εξασφαλίσει την συμμόρφωση των προϊόντων που διανέμει στην αγορά.

Πάροχοι υπηρεσιών διεκπεραίωσης παραγγελιών

Σύμφωνα με τον **κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020**, οι πάροχοι υπηρεσιών διεκπεραίωσης παραγγελιών θεωρούνται ως μια ιδιαίτερη κατηγορία οικονομικών φορέων. Αυτοί οι πάροχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προσφέρουν τουλάχιστον δύο από τις εξής υπηρεσίες: αποθήκευση,

συσκευασία, διευθυνσιοδότηση, και αποστολή προϊόντων, χωρίς να κατέχουν την κυριότητα των προϊόντων αυτών. Οι πάροχοι αυτοί θεωρούνται οικονομικοί φορείς σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020 και υπόκεινται σε αρκετές υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με τις αρχές εποπτείας της αγοράς σχετικά με τα προϊόντα που διεκπεραιώνουν.

Ο οικονομικός φορέας κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020

Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 θεσπίζει την υποχρέωση για ορισμένα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης να έχουν έναν οικονομικό φορέα εγκατεστημένο στην ΕΕ. Αυτός ο οικονομικός φορέας έχει το καθήκον να παρέχει πληροφορίες στις αρχές εποπτείας της αγοράς ή να εκτελεί ορισμένες ενέργειες όταν το ζητούν αυτές οι αρχές.

Οι μεσάζοντες παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο

Η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (οδηγία 2000/31/ΕΚ) θεσπίζει τους κανόνες για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η οδηγία αυτή θέτει κανόνες για τη διαφάνεια και την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχουν οι πάροχοι υπηρεσιών στους καταναλωτές. Παρέχει επίσης κανόνες για τις εμπορικές επικοινωνίες και τις συμβάσεις που συνάπτονται διαδικτυακά.

Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020 επικεντρώνεται στην εποπτεία της αγοράς για τους παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας. Οι αρχές εποπτείας της αγοράς έχουν τη δυνατότητα να απαιτήσουν από τους παρόχους υπηρεσιών να αφαιρέσουν παράνομο περιεχόμενο από τις πλατφόρμες τους ή να επιβάλουν προειδοποιήσεις στους χρήστες, όταν υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι από προϊόντα που προσφέρονται διαδικτυακά. Αυτό μπορεί να γίνει όταν δεν υπάρχουν άλλα αποτελεσματικά μέσα για την αντιμετώπιση του κινδύνου και πάντα με την αρχή της αναλογικότητας.

Η απαίτηση αναγραφής του ονόματος και της διεύθυνσης του οικονομικού φορέα που προβλέπεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020

Όταν πρόκειται για προϊόν που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των νομοθετικών πράξεων που περιγράφονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020 και διατίθεται στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εμπλεκόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να παρέχουν συγκεκριμένες πληροφορίες. Αυτές οι πληροφορίες περιλαμβάνουν:

- Όνομα, Εμπορική Επωνυμία ή Σήμα
- Στοιχεία Επικοινωνίας

Αυτές οι πληροφορίες πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες στο προϊόν ή τη συσκευασία του, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναγκαίες πληροφορίες είναι διαθέσιμες σε περίπτωση ανάγκης ή ελέγχου από τις αρχές εποπτείας.

Στον **κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020** ορίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις σχετικά με την αναγραφή πληροφοριών στα προϊόντα που εμπίπτουν στον τομέα εφαρμογής του κανονισμού και διατίθενται στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, κάθε προϊόν πρέπει πάντα να φέρει το όνομα και τη διεύθυνση του κατασκευαστή, προκειμένου να είναι εφικτή η ανάγνωση και η αναγνώριση του. Σε προϊόντα που εισάγονται στην αγορά της ΕΕ, πρέπει επίσης να αναγράφονται το όνομα και η διεύθυνση του εισαγωγέα. Οι εν λόγω πληροφορίες είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της συμμόρφωσης των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ, καθώς και για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τις αρμόδιες αρχές εποπτείας και ελέγχου της αγοράς.

Δήλωση Συμμόρφωσης Ε.Ε.

Η δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ, σύμφωνα με την **απόφαση αριθμός 768/2008/ΕΚ**, περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- Αριθμός Ταυτοποίησης του Προϊόντος
- Στοιχεία Κατασκευαστή ή Εξουσιοδοτημένου Αντιπροσώπου
- Βεβαίωση Ευθύνης
- Ταυτοποίηση Προϊόντος για Ιχνηλασιμότητα
- Ενωσιακές Νομοθετικές Πράξεις και Τεχνικές Προδιαγραφές
- Κοινοποιημένοι Οργανισμοί
- Συμπληρωματικές Πληροφορίες
- Ημερομηνία Έκδοσης, Υπογραφή, και Τίτλος Εξουσιοδοτημένου Προσώπου

Σκοπός της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΕ είναι να επιβεβαιώσει ότι το προϊόν συμμορφώνεται με τις νομικές απαιτήσεις της ΕΕ και να παρέχει πληροφορίες για τη συμμόρφωσή του. Η δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από τον κατασκευαστή ή τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του.

Σήμανση CE

Ο **κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 765/2008** και η **απόφαση αριθ. 768/2008/ΕΚ** αποτελούν τους κεντρικούς πυλώνες που ρυθμίζουν τη σήμανση CE, η οποία χρησιμοποιείται για να δείχνει τη συμμόρφωση ενός προϊόντος με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές οι νομικές πράξεις καθορίζουν τον ορισμό, τη μορφή και τις γενικές αρχές της σήμανσης CE.

Συγκεκριμένα, καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εκδίδεται η σήμανση CE σε προϊόντα που συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της ΕΕ. Επιπλέον, η νομοθεσία της ΕΕ επιτρέπει την εφαρμογή της σήμανσης CE σε προϊόντα που υπόκεινται σε διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΕ.

Η **απόφαση αριθ. 768/2008/ΕΚ** καθορίζει μια λίστα ενοτήτων αξιολόγησης της συμμόρφωσης και τρόπους ανάπτυξης των διαδικασιών βάσει αυτών των ενοτήτων. Όταν ένα προϊόν υπόκειται

σε αξιολόγηση της συμμόρφωσης, ο κατασκευαστής επιλέγει τις κατάλληλες ενότητες από αυτόν τον κατάλογο, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του εκάστοτε κλάδου του προϊόντος.

6.1.2 Διαδικασίες σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο

Διενέργεια Ελέγχων για την Εποπτεία Βιομηχανικών Προϊόντων που υπάγονται στην τεχνική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία του Παρ. Ι του ν.4712/2020:

Η διαδικασία αφορά στις δραστηριότητες που διεξάγονται και τα μέτρα που λαμβάνονται από τη Διεύθυνση Ασφάλειας και Συμμόρφωσης Βιομηχανικών Προϊόντων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, ως Αρχή Εποπτείας και Διαχείρισης για το πεδίο της ασφάλειας και συμμόρφωσης των βιομηχανικών προϊόντων του **Παρ. Ι του ν.4712/2020**, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα βιομηχανικά προϊόντα και οι οικονομικοί φορείς που τα διαθέτουν στην αγορά συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζει η αντίστοιχη ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης και η τεχνική εθνική νομοθεσία και ότι προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον που η νομοθεσία αυτή καλύπτει. Σύμφωνα με το **Παράρτημα Ι του νόμου 4712/2020**, που αφορά την εποπτεία βιομηχανικών προϊόντων στην Ελλάδα, οι επιχειρήσεις που κατασκευάζουν ή εισάγουν βιομηχανικά προϊόντα που υπάγονται σε ενωσιακή και εθνική νομοθεσία είναι υποχρεωμένες να υποβάλλουν τα προϊόντα τους σε ελέγχους και δοκιμές για να επιβεβαιώσουν τη συμμόρφωσή τους με τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις ασφάλειας.

Εποπτεία Οργανισμών Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης σε Πεδία Τεχνικής Βιομηχανικής Νομοθεσίας

Η διαδικασία αφορά στην παρακολούθηση της τήρησης των όρων της απόφασης έγκρισης (αναγνώρισης) Οργανισμού Αξιολόγησης της συμμόρφωσης σε πεδία τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας. Το **υπ. αριθμ. Φ.01.2/56790/ΔΠΠ 1828/2016 (ΦΕΚ/Β/1897)** αναφέρεται στο κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την εποπτεία των Οργανισμών Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης (ΟΑΣΣ) σε πεδία τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας στην Ελλάδα. Αυτό το κανονιστικό πλαίσιο καθορίζει τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις για τη λειτουργία και την εποπτεία των ΟΑΣΣ.

Η Διεύθυνση Πολιτικής Ποιότητας και Μετρολογίας εγκρίνει φορείς αξιολόγησης της συμμόρφωσης σε πεδία εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας εναρμόνισης με βάση το πλαίσιο της **κ.υ.α. Φ.01.2/ 56790/ ΔΠΠ 1828 (ΦΕΚ Β 1897) «Κανονιστικό πλαίσιο για οργανισμούς αξιολόγησης συμμόρφωσης που δραστηριοποιούνται σε πεδία ενωσιακής νομοθεσίας εναρμόνισης ή/και σε πεδία αμιγώς εθνικής τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας, που εμπίπτουν στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας»**. Αναφορικά με τα πεδία ενωσιακής νομοθεσίας εναρμόνισης ή/και τα πεδία αμιγώς εθνικής τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας που εμπίπτουν στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, η πλέον πρόσφατη σχετική αναφορά γίνεται στην **Υπουργική απόφαση με αρ.**

62068/ 03.06.2021 (ΦΕΚ Β 2527) «Τροποποίηση Παραρτημάτων του άρθρου 65 του ν.4712/2020».

Το προτιμητέο μέσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την απόδειξη της ικανότητας ενός κοινοποιημένου οργανισμού είναι, με βάση και τον **Κανονισμό 765/2008/ΕΚ**, η προηγούμενη διαπίστευση από τον Εθνικό Φορέα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ ΝΠΙΔ, για την Ελλάδα). Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κοινοποιημένοι οργανισμοί είναι διαπιστευμένοι σε ολόκληρη την Ευρώπη (ΕΕ, ΕΖΕΣ και Τουρκία) με εναρμονισμένο τρόπο, η European Cooperation for Accreditation (EA, δηλαδή η ευρωπαϊκή υποδομή διαπίστευσης με βάση το **Άρθρο 14 του Κανονισμού 765/2008/ΕΚ**) έχει δημοσιεύσει το έγγραφο (EA-2/17) αναφορικά με τη διαπίστευση που αποσκοπεί στην κοινοποίηση.

6.2 Προτάσεις για την ενεργή συμμετοχή της ΕΕΧ στην υποστήριξη της εξαγωγής βιομηχανικών προϊόντων σε τρίτες χώρες

Στο πλαίσιο της παρούσης μελέτης η πρόταση αφορά στην επέκταση αυτής δικτύωσης που υπάρχει ήδη, ανάμεσα στους χημικούς και της παρέμβασης της ΕΕΧ στην κατάρτιση του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού της χώρας, στο χώρο των γενικότερα της βιομηχανίας παραγωγών τροφίμων, των εργαστηρίων αναλύσεων τροφίμων και των φορέων πιστοποίησης και ελέγχου, ώστε να βελτιστοποιηθούν οι διαδικασίες και οι προσφερόμενες υπηρεσίες προς τους εξαγωγείς.

6.2.1 Πιστοποιητικά Ποιότητας

Τα πιστοποιητικά ποιότητας είναι μια σειρά πιστοποιητικών για συστήματα διαχείρισης ποιότητας και καλύπτουν πολλούς τομείς και ξεχωριστά συστήματα, με προεξάρχον το ISO 9001 γενικά για τη διαχείριση ποιότητας και έπειτα σε πιο εξειδικευμένα, όπως το ISO14000 για την περιβαλλοντική διαχείριση, το ISO 27001 για την ασφάλεια πληροφοριών, το ISO 45001 για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία κ.α. Στην Ελλάδα λειτουργούν πάνω από 50 φορείς πιστοποίησης συστημάτων διαχείρισης, διαπιστευμένοι με το σχετικό πρότυπο ISO/IEC 17021 από το ΕΣΥΔ και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν αφού κάνουν την αναζήτηση τους στο δικτυακό τόπο του ΕΣΥΔ. Ωστόσο η αναγκαιότητα και η δυνατότητα προστιθέμενης αξίας σε μια δήλωση συμμόρφωσης των παραπάνω πιστοποιητικών είναι προσθετική μαζί με τα πιστοποιητικά που ακολουθούν.

6.2.2 Πιστοποιητικά Προϊόντος

Η πιστοποίηση προϊόντος, αλλά και οι επιθεωρήσεις, έλεγχοι στα συστήματα παραγωγής βάσει του συστήματος συμμόρφωσης της ΕΕ είναι μια πιο ειδική κατηγορία αξιολόγησης της συμμόρφωσης. Από τον δικτυακό τόπο του ΕΣΥΔ φαίνεται να υπάρχει μια πληθώρα φορέων, ενώ στο δικτυακό τόπο της NANDO μπορεί κανείς να αναζητήσει τους Ελληνικούς κοινοποιημένους

φορείς, ειδικά για τα δομικά προϊόντα. Ο κάθε κατασκευαστής φαίνεται να έχει ανάγκη εξειδικευμένης προσέγγισης και εκ πρώτης όψεως μπορεί να βρει κάτι διαθέσιμο στην Ελληνική αγορά.

Η ΕΕΧ μπορεί να αναπτύξει μέσω του Επιστημονικού Τμήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας, ένα σημείο επαφής των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων για ενημέρωση τους και επικοινωνία με την Ένωση Ελληνικών Διαπιστευμένων φορέων πιστοποίησης HellasCert, προκειμένου να γίνεται εξειδικευμένη διερεύνηση των αναγκών του κάθε κατασκευαστή, αναλόγως του προϊόντος, της νομοθεσίας που το διέπει π.χ. άλλη η νομοθεσία για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, άλλη για αισθητήρες βιομηχανικών εφαρμογών, άλλη για ανυψωτικά μηχανήματα, άλλη για φίλτρα νερού, άλλη για κουφώματα αλουμινίου και να μπορεί να αναζητηθούν οι επιλογές αξιολόγησης της συμμόρφωσης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Αντίστοιχη ανάγκη μπορεί να προκύψει για κατασκευαστή που έχει έγκριση κυκλοφορίας εντός ΕΕ, αλλά θέλει να εξάγει σε τρίτη χώρα. Το ΕΤ Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας εκτός από σεμιναριακές δράσεις, μπορεί να ξεκινήσει την υλοποίηση ενός μητρώου, πρώτα βασισμένου στις γενικές τάσεις της αγοράς, π.χ. οι εξαγωγικές τάσεις αφορούν δομικά υλικά και πλαστικά που κατόπιν θα εμπλουτίζεται από τα αιτήματα των οικονομικών φορέων.

6.2.3 Δοκιμές, Ελέγχους και Κριτήρια Ποιότητας

Οι διάφορες μορφές αξιολόγησης της συμμόρφωσης περιλαμβάνουν δοκιμές και διάφορες μετρήσεις, οι οποίες γίνονται είτε από τον κατασκευαστή είτε με ευθύνη του φορέα αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ενώ σημαντική είναι η συνεισφορά των εργαστηρίων αυτοελέγχου που είτε αποτελούν μέρος του κατασκευαστή είτε συνεργάζονται μαζί του προκειμένου να σχεδιαστεί και να ελεγχθεί ως προς προδιαγραφές, το προϊόν. Εκτός από τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που ισχύουν στην ΕΕ ο παραγωγός μπορεί να χρειαστεί τις υπηρεσίες δοκιμών / διακριβώσεων που γίνονται σύμφωνα με διεθνή ή άλλα περιφερειακά πρότυπα (π.χ. μέθοδοι ASTM) οπότε είναι σημαντικό να γνωρίζει ο παραγωγός ως προς ποια κριτήρια ποιότητας χρειάζεται να εξετάσει το προϊόν. Στην Ελλάδα, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός εργαστηρίων που δεν ασχολούνται με τον τομέα των τροφίμων, νερού, περιβάλλοντος αλλά έχουν εστιάσει σε τομείς όπως, τα καύσιμα, τα δομικά υλικά, τις αναλύσεις ειδικών παντός είδους (μέταλλα, πλαστικά), σε τομείς που είναι απαραίτητες για την αξιοποίηση του ατομικού δυναμικού, δοκιμές επίδοσης εξοπλισμού, διακριβώσεις, δοκιμές σε ξυλεία-επιπλοποιία, δοκιμές στοιχείων μπαταρίας και φωτισμού κ.α. Ένα εργαστήριο που παρέχει υπηρεσίες, επιλέγει να εντάξει στο πεδίο διαπίστευσης μια δοκιμή / διακριβώση για την οποία έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχουν αιτήματα παροχής διαπιστευμένων υπηρεσιών. Ωστόσο η εργαστηριακή υποδομή της χώρας δεν εξαντλείται στους καταλόγους των διαπιστεύσεων και όταν ένας παραγωγός αναζητεί συγκεκριμένες δοκιμές / διακριβώσεις πρέπει να μπορεί να διερευνήσει όλη την εργαστηριακή

υποδομή. Ένας θεσμοθετημένος οργανισμός που έχει μέλη εργαστήρια που δραστηριοποιούνται στην παροχή υπηρεσιών χωρίς να είναι απαραίτητη η διαπίστευση και εκπροσωπεί τα συμφέροντα των εργαστηρίων είναι η Ελληνική Ένωση Εργαστηρίων -Hella slab, στην οποία και η ΕΕΧ συμμετέχει ως μέλος.

6.2.4 Ανάπτυξη υπηρεσιών της ΕΕΧ

Η συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών για την προετοιμασία των κατασκευαστών εξαγωγέων απαιτεί τη αξιοποίηση πολλαπλών πηγών, διότι οι απαιτήσεις των τρίτων χωρών μπορεί να είναι διαφορετικές, ή / και περισσότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες της Ευρωπαϊκής και Εθνικής Νομοθεσίας, ενώ κάθε προϊόν πρέπει να συνοδεύεται από τεκμηρίωση, η οποία μπορεί έχει διάφορες μορφές αξιολόγησης της συμμόρφωσης (π.χ. πιστοποιήσεις, αυτοδηλώσεις, εκθέσεις δοκιμών, εκθέσεις ελέγχου).

Για το σκοπό αυτό κάθε παραγωγός ή ένωση / επιμελητήριο παραγωγών πρέπει να αναζητεί εξειδικευμένες πληροφορίες, με την εξειδίκευση να αφορά τα προϊόντα προς εξαγωγή και τις χώρες προς εξαγωγή.

Η ΕΕΧ έχει τη δυνατότητα να προβεί στις παρακάτω δράσεις :

- Βάση δεδομένων με χαρακτηριστικές περιπτώσεις βιομηχανικών προϊόντων προς εξαγωγή και τις αντίστοιχες νομοθετικές απαιτήσεις
- Ενημέρωση και βάση δεδομένων για υπηρεσίες πιστοποίησης που εκτός από τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της τρίτης χώρας, να προσφέρουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν σε συνεργασία με την Ελληνική Ένωση Φορέων Πιστοποίησης
- Μητρώο εργαστηρίων δοκιμών που μπορούν να προσφέρουν υπηρεσίες δοκιμών προς τους παραγωγούς σε συνεργασία με την Ελληνική Ένωση Εργαστηρίων
- Κατάρτιση και πιστοποίηση στελεχών των βιομηχανικών επιχειρήσεων σχετικά με τον έλεγχο των βιομηχανικών προϊόντων και την εποπτεία της αγοράς ειδικά σε περιοχές που μετά από αποβιομηχάνιση στρέφονται σε άλλες παραγωγικές δραστηριότητες έντασης τεχνολογίας
- Σημεία επαφής των παραγωγών, των μικτών επιμελητηρίων, των εξαγωγέων, των εργαστηρίων και των υπηρεσιών του δημοσίου φορέα

Για τις παραπάνω δράσεις κύριο ρόλο έχουν να διαδραματίσουν τα Επιστημονικά Τμήματα της Ένωσης, το νεοσύστατο Τμήμα Επιχειρηματικότητας Ανάπτυξης και Καινοτομίας, το Τμήμα Χρωμάτων και άλλα όπως το Τμήμα Φαρμάκων, καθώς μπορούν να διοργανώσουν δομές εμπειρογνωμοσύνης για την επεξεργασία και συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών, αλλά και την εξαγωγή των απαραίτητων παραδοτέων. Τα Επιστημονικά Τμήματα αναλαμβάνουν έργο με την ανάθεση από την Διοικούσα Επιτροπή της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, βάση του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας Επιστημονικών Τμημάτων. Η Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να

προγραμματίσει μέσω της Κεντρικής Υπηρεσίας αλλά και κατάλληλων εργολάβων την περαιτέρω υλοποίηση δράσεων, αλλά και την ύπαρξη των απαραίτητων δομών στην Κεντρική Υπηρεσία και στα Περιφερειακά Τμήματα της ΕΕΧ, προκειμένου οι δράσεις να αναπτύσσονται μόνιμα.

Αυτές οι δράσεις θα αυξήσουν την εξυπηρέτηση της ΕΕΧ προς τους οικονομικούς φορείς, θα βελτιώσουν την παρουσία της και το θεσμικό της ρόλο στο τομέα βιομηχανικών προϊόντων και των εξαγωγών. Η κάλυψη των εξόδων θα γίνει έμμεσα με αύξηση των ταμειακά εντάξει μελών, και άμεσα με κοινές δράσεις (συνέδρια - ημερίδες-εκπαιδεύσεις) με τους συνεργαζόμενους οργανισμούς και συνδρομή των καταχαρούμενων στη βάση για επικαιροποίηση των δεδομένων τους. Επίσης, θα μπορούσε να εξεταστεί και το ενδεχόμενο των διαφημίσεων στο δικτυακό τόπο που θα διαθέσει η ΕΕΧ για τη φιλοξενία των βάσεων αυτών.

7 Υφιστάμενο Θεσμικό Πλαίσιο και Προτάσεις Βελτίωσης για τη λειτουργία της αγοράς του Π1.5

7.1 Περιβαλλοντικό Θεσμικό Πλαίσιο

7.1.1 Γενικό Πλαίσιο

Ο Ν. 1650/1986 (Φ.Ε.Κ. 160/Α) ²⁵«Για την προστασία του περιβάλλοντος», του οποίου η εφαρμογή άρχισε ουσιαστικά με την Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 (Φ.Ε.Κ. 678/Β) «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, καθορισμός περιεχομένου Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν.1650/1986».

Ο Ν. 1650/1986 αποτελεί για την εποχή του πρωτοποριακή ρύθμιση ευρύτερων θεμάτων προστασίας του περιβάλλοντος σε αυστηρή εναρμόνιση με την Οδηγία 85/337/Ε.Ο.Κ. Στο πλαίσιο εφαρμογής του θεσμοθετείται η περιβαλλοντική αδειοδότηση 2 σταδίων: Προέγκριση Χωροθέτησης και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων.

Με την Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 προβλεπόταν όλα τα έργα ανεξάρτητα του μεγέθους τους (ακόμα και τα πολύ μικρά έργα) να υποβάλλονται σε διαδικασία Ε.Π.Ε.

Ο Ν. 3010/2002 (Φ.Ε.Κ. 91/Α)²⁶ «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11/Ε.Ε. (Environmental Impact Assessment) και 96/61/Ε.Ε. (Integrated Pollution Prevention and Control)».

Για την εφαρμογή του Ν. 3010/2002 εκδόθηκαν οι ακόλουθες αποφάσεις:

- Κ.Υ.Α. 15393/2332/2002 (Φ.Ε.Κ. 1022/Β) «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3010/2002»
- Κ.Υ.Α. 25535/3281/2002 (Φ.Ε.Κ. 1463/Β) «Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας των έργων και δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στην υποκατηγορία 2 της Α κατηγορίας»
- Κ.Υ.Α. 11014/703/Φ104/2003 (Φ.Ε.Κ. 332/Β) «Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3010/2002»
- Κ.Υ.Α. 37111/2021/2003 (Φ.Ε.Κ. 1391/Β) «Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά τη διαδικασία Ε.Π.Ο. έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 3010/2002»

---

²⁵ Τροποποιήθηκε από : Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 58/Α` 28.3.2023)

²⁶ Τροποποιήθηκε από: Ν. 4070/2012, (ΦΕΚ 82/Α/10.4.2012)

Με το Ν. 3010/2002 διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την Οδηγία 97/11/Ε.Ε., προωθείται η αποκέντρωση της διαδικασίας Ε.Π.Ο. ανάλογα με την κατηγορία στην οποία κατατάσσονται τα έργα σε σχέση με τη σημαντικότητα των ενδεχόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, και εισάγεται η διαδικασία Κατάταξης έργου (screening).

Ο πλέον πρόσφατος νόμος είναι ο Ν. 4014/2011 (Φ.Ε.Κ. 209/Α), ²⁷Κεφάλαιο Α «Περιβαλλοντική Αδειοδότηση Έργων και δραστηριοτήτων». Οι σημαντικότερες αποφάσεις που εκδόθηκαν για την εφαρμογή του Ν.4014/2011 είναι οι ακόλουθες:

- Υ.Α. 1958/2012 (Φ.Ε.Κ. 21/Β) «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το Άρθρο 1 παρ. 4 του Ν. 4014/2011» όπως τροποποιήθηκε, κωδικοποιήθηκε και ισχύει σύμφωνα με την Υ.Α. ΔΙ.Π.Α. 37674/2016 (Φ.Ε.Κ. 2471/Β)
- Υ.Α. 15277/2012 (Φ.Ε.Κ. 1077/Β) «Εξειδίκευση διαδικασιών για την ενσωμάτωση στις Α.Ε.Π.Ο. ή στις Π.Π.Δ. της προβλεπόμενης από τις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας έγκρισης επέμβασης για έργα και δραστηριότητες Κατηγοριών Α και Β σύμφωνα με το Άρθρο 12 του Ν. 4014/2011»
- Υ.Α. 48963/2012 (Φ.Ε.Κ. 2703/Β) «Προδιαγραφές περιεχομένου Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων για έργα και δραστηριότητες Κατηγορίας Α σύμφωνα με το Άρθρο 2 παρ. 7 του Ν. 4014/2011»
- Υ.Α. 167563/Ε.Υ.ΠΕ./2013 (Φ.Ε.Κ. 964/Β) «Εξειδίκευση των διαδικασιών και των ειδικότερων κριτηρίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με το Άρθρο 2 παρ. 13 του Ν. 4014/2011»
- Κ.Υ.Α. 1649/45/2014 (Φ.Ε.Κ. 45/Β) «Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη δημόσια διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α σύμφωνα με το Άρθρο 19 παρ. 9 του Ν. 4014/2011»
- Υ.Α. 170225/2014 (Φ.Ε.Κ. 135/Β) «Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α σύμφωνα με το Άρθρο 11 του Ν. 4014/2011»

Με την εφαρμογή του νέου πλαισίου περιβαλλοντικής αδειοδότησης απλοποιούνται και εξορθολογίζονται οι διαδικασίες περιβαλλοντικής αξιολόγησης και ελέγχου έργων / δραστηριοτήτων με στόχο τη μείωση των έργων που απαιτούν αδειοδότηση, των γραφειοκρατικών διαδικασιών, και του απαιτούμενου χρόνου έκδοσης σχετικών αποφάσεων. Εισάγονται διαδικασίες που εξασφαλίζουν την καλύτερη ποιότητα Μ.Π.Ε. και Α.Ε.Π.Ο., τη μείωση διοικητικού φόρτου, την κατάργηση πολλαπλών αδειοδοτήσεων, και θεσπίζονται προδιαγραφές

---

²⁷ Τροποποιήθηκε από : Ν. 5037/2023 (ΦΕΚ 58/Α` 28.3.2023)

ανά είδος και κατηγορία έργου. Ταυτόχρονα, ενδυναμώνονται οι περιβαλλοντικοί έλεγχοι με τακτικούς ελέγχους για όλα τα έργα / δραστηριότητες που υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με στόχο την πραγματική διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης επισημαίνουμε ότι θεμελιώθηκε το 1985 με την έκδοση της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ με πρωταρχικό στόχο να εξασφαλιστεί ότι τα έργα και οι δραστηριότητες που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον πρέπει να υποβάλλονται υποχρεωτικά σε ΕΠΕ. Στα επόμενα έτη ακολούθησαν αρκετές τροποποιήσεις της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, όπου οι κυριότερες εξ αυτών είναι η Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον και η Οδηγία 2014/52/ΕΕ. Η κατηγοριοποίηση των έργων και δραστηριοτήτων με επιπτώσεις στο περιβάλλον προβλέπεται στην ευρωπαϊκή Οδηγία 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον

7.1.2 Κατηγοριοποίηση έργων βάσει θεσμικού πλαισίου

Βασική Περιβαλλοντική Νομοθεσία

N. 4014/2011:

- Κωδικοποιεί τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων & δραστηριοτήτων
- Κατατάσσει τα έργα σε κατηγορίες και υποκατηγορίες με βάση τις επιπτώσεις
- Περιγράφει τη διαδικασία αδειοδότησης για περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000
- Καθορίζει τις κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης της προβλεπόμενης διαδικασίας.

ΥΑ 1958/12:

- Καθορίζει τις κατηγορίες έργων/δραστηριοτήτων για τις οποίες απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση

ΥΑ 167563/13:

- Εξειδικεύει τις διαδικασίες και τα ειδικότερα κριτήρια περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων

Κατηγορίες κατάταξης έργων & δραστηριοτήτων

Σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011 αρ.1 εξαιρούνται της εφαρμογής των διατάξεων του νόμου έργα και δραστηριότητες που εξυπηρετούν:

- Σκοπούς Εθνικής Άμυνας & άμεσης αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.
- Έργο ή δραστηριότητα που περιλαμβάνει επί μέρους έργα ή δραστηριότητες κατατάσσεται στην υψηλότερη υποκατηγορία δηλαδή σε αυτή σημαντικότερες επιπτώσεις.
- Έργο ή δραστηριότητα που δεν περιλαμβάνεται στους πίνακες μπορεί να καταταγεί στην κατηγορία του πλησιέστερου συναφούς με απόφαση του Γεν. Δ/ντή Περιβάλλοντος ΥΠΕΚΑ.

Σε περίπτωση αδυναμίας προσδιορισμού συναφούς έργου ή δραστηριότητας, η κατάταξη γίνεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας του υπουργείου.

Σύμφωνα με την ΥΑ 1958/12 η Κατάταξη έργων & δραστηριοτήτων σε ομάδες έχει ως εξής:

- Έργα Χερσαίων και Εναέριων Μεταφορών
- Υδραυλικά Έργα
- Λιμενικά Έργα
- Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών
- Εξορυκτικές δραστηριότητες
- Τουριστικές εγκαταστάσεις & εργασιακής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού & αναψυχής
- Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις
- Υδατοκαλλιέργειες
- Βιομηχανικές και συναφείς εγκαταστάσεις
- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Μεταφορά ενέργειας, καυσίμων και χημικών ουσιών
- Ειδικά έργα και δραστηριότητες

Σύμφωνα με την Υ.Α. 5688/2018 χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να εξετάζονται είναι:

- το μέγεθος και ο σχεδιασμός του όλου έργου
- η σωρευτική δράση με άλλα υφιστάμενα και/ή εγκεκριμένα έργα
- η χρήση φυσικών πόρων (έδαφος, γης, ύδατα, βιοποικιλότητα)
- η παραγωγή αποβλήτων
- η ρύπανση και οχλήσεις
- ο κίνδυνος σοβαρών ατυχημάτων και/ή καταστροφών που σχετίζονται με το έργο, (συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή)
- κίνδυνοι για την ανθρώπινη υγεία (μόλυνση υδάτων, ατμοσφαιρική ρύπανση κ.α.)

Επίσης θα πρέπει να εξετάζεται η ευαισθησία των περιοχών καθώς και τα χαρακτηριστικά και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις από τα έργα κ.α.

Αδειοδότηση έργων & δραστηριοτήτων κατηγορίας Α1

Σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011 αρ.2, πριν την Μ.Π.Ε. δύναται να ζητηθεί γνωμοδότηση από την αρμόδια Περιβαλλοντική Αρχή με υποβολή φακέλου Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (Π.Π.Π.Α.).

Σύμφωνα με τη ΥΑ 167563/13 διενεργείται ο προκαταρκτικός προσδιορισμός περιβαλλοντικών απαιτήσεων. Αν δεν επιλεγεί Π.Π.Π.Α. τότε συντάσσεται Μ.Π.Ε. (ΥΑ 167563/13), συντάσσεται & υποβάλλεται φάκελος Μ.Π.Ε. (ΥΑ 170225/14) κ.α.

Αδειοδότηση έργων & δραστηριοτήτων κατηγορίας Α2

Αν δεν επιλεγεί Π.Π.Π.Α. τότε: συντάσσεται Μ.Π.Ε. (ΥΑ 167563/13), συντάσσεται & υποβάλλεται φάκελος Μ.Π.Ε. (ΥΑ 170225/14) κ.α.

Αδειοδότηση έργων & δραστηριοτήτων κατηγορίας Β

Σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011 αρ.8 έργα & δραστηριότητες κατηγορίας Β δεν ακολουθούν τη διαδικασία εκπόνησης ΜΠΕ, αλλά υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ).

Αδειοδότηση σε περιοχές του δικτύου Natura 2000

Σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011 αρ.10 & ΥΑ 52983/2013 η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση απαιτείται για έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β και ενσωματώνεται στη Μ.Π.Ε. για έργα κατηγορίας Α.

Υποβάλλεται για τον καθορισμό τυχόν πρόσθετων όρων στις ΠΠΔ (εφόσον προκύπτει ότι ενδέχεται να κινδυνεύει η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής) στην αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικίας Περιφέρειας για έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β.

Προηγείται της υπαγωγής σε ΠΠΔ ενώ το περιεχόμενο της Ε.Ο.Α. σχετίζεται με τα ειδικά χαρακτηριστικά και περιβαλλοντικές συνθήκες που επικρατούν στην προστατευόμενη περιοχή, τον τρόπο που επηρεάζονται από το έργο ή η δραστηριότητα και πιθανά μέτρα αντιμετώπισης των επιπτώσεων και εναλλακτικές λύσεις.

Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων (Α.Ε.Π.Ο.)

Σύμφωνα με τον Ν. 4014/2011 αρ.2 παρ.7 με την ΑΕΠΟ επιβάλλονται:

- προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά
- τυχόν αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα που αφορούν, κατά σειρά προτεραιότητας, στην αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων ή στην επανόρθωση ή αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Τα ελάχιστα περιεχόμενα Μ.Π.Ε. ορίζονται σύμφωνα με την Υ.Α. 5688/2018 σε κάθε Μ.Π.Ε απαιτείται:

7.1.3 Θεσμικές προβλέψεις για το δίκτυο Natura 2000

Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτέλεσε τη βάση στη δημιουργία του ενιαίου συνεκτικού οικολογικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών, Natura 2000, το οποίο αποτελείται από χιλιάδες περιοχές που ταξινομούνται σύμφωνα με τις Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ περί της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και 2009/147/ΕΟΚ περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών.

Η εναρμόνιση της ελληνικής εθνικής νομοθεσίας με την Ευρωπαϊκή (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) συντελέστηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/1998 (έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ υπ' αρ. Η.Π. 14849/853/ Ε103, ΦΕΚ Β' 645 11.4.2008).

Βασική της επιδίωξη είναι τόσο να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος όσο και να ενσωματώσει περιοχές του ελλαδικού χώρου στο πανευρωπαϊκό δίκτυο περιοχών Natura 2000. Η οδηγία αυτή λειτουργεί συμπληρωματικά με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ (πρώην 79/409/ΕΟΚ) για τη διατήρηση των αγρίων πτηνών, της οποίας η εναρμόνιση στην εθνική νομοθεσία πραγματοποιήθηκε αρχικά με την ΚΥΑ 414985/1985 «μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας», ενώ ακολούθησε νέα εναρμόνιση με την ΚΥΑ υπ' αρ. Η.Π. 37338/1807/Ε103, ΦΕΚ 1495/Β' 6.9.2010 «καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της» (ΥΠΕΚΑ, 2014).

Οι οδηγίες αυτές αναδεικνύουν τα μέτρα, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται και να εφαρμόζονται στις περιοχές αυτές, για την αειφορική τους διαχείριση, την αποφυγή της υποβάθμισής τους και της σημαντικής όχλησης τους (ΥΠΕΝ, 2012). Κατά τη λήψη των μέτρων λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές απαιτήσεις και περιφερειακές ιδιομορφίες σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (EUR-Lex, 1992).

Επισημαίνεται ότι ένας από τους βασικούς στόχους της Ελλάδας που επιτεύχθηκε με την ΚΥΑ 50743 (ΦΕΚ Β' 4432/2017) ήταν η επικαιροποίηση του εθνικού καταλόγου με τις περιοχές για την ένταξη τους στον κατάλογο του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000. Επιπλέον, με το Νόμο 3937/2011, ο οποίος ορίζει και τις γενικές διατάξεις για την προστασία και τη διατήρηση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, ενσωματώθηκε σε σημαντικό βαθμό το θαλάσσιο τμήμα στο δίκτυο Natura 2000 της χώρας τόσο με νέες περιοχές, όσο και με επεκτάσεις υφιστάμενων στη θάλασσα.

7.1.4 Θεσμικά κατοχυρωμένες Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

567493 Γνωμοδότηση επί Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1

Η διαδικασία αφορά στην έκδοση γνωμοδότησης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για την υλοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων, που κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1 της πρώτης (Α) κατηγορίας έργων και δραστηριοτήτων, προκειμένου να εκδοθεί η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν.4014/2011 (Α' 209). Η διαδικασία αυτή αποτελεί ενδιάμεσο στάδιο της έκδοσης ΑΕΠΟ, αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν.4014/2011, για την έκδοση της ΑΕΠΟ από την αδειοδοτούσα αρχή, απαιτείται, εκτός των άλλων, η συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ. Μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής: α. εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που δεν θεωρούνται ουσιώδεις, η διαδικασία προχωρά στα επόμενα στάδια, β. εφόσον πρόκειται για γνωμοδοτήσεις που θεωρούνται ουσιώδεις, συγκαλείται και συνεδριάζει υποχρεωτικώς το ΚΕΣΠΑ εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας και εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 13.

490868 Γνωμοδότηση επί Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Η διαδικασία αφορά στην έκδοση γνωμοδότησης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), για την έγκριση ορισμένων σχεδίων ή προγραμμάτων τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η διαδικασία αυτή αποτελεί ενδιάμεσο στάδιο της έγκρισης ή μη της ΣΜΠΕ, σύμφωνα με την κυα ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της κυα ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006 κατά τη διαδικασία της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ) ενός σχεδίου ή προγράμματος πραγματοποιείται η διαδικασία διαβούλευσης με τις δημόσιες αρχές και με το ενδιαφερόμενο κοινό. Η αρμόδια αρχή για την έγκριση ή μη της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) από την παραλαβή των ως άνω γνωμοδοτήσεων ή άλλως από την παρέλευση της προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερών και ανεξάρτητα από το αν έχουν διαβιβασθεί ή όχι οι γνωμοδοτήσεις αυτές, αξιολογεί τις ενδεχόμενες σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του σχεδίου ή προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη το φάκελο της ΣΜΠΕ, τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων με τις δημόσιες αρχές και το ενδιαφερόμενο κοινό και των διασυνοριακών διαβουλεύσεων στην περίπτωση που απαιτούνται και προβαίνει μέσα σε είκοσι (20) ημέρες στην εκπόνηση σχεδίου απόφασης έγκρισης ή μη της ΣΜΠΕ.

726184 Γνωμοδότηση επί Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων όταν συνυπογράφει την ΚΥΑ έγκρισης και ο Υπουργός Εσωτερικών.

Η διαδικασία αφορά στην έκδοση γνωμοδότησης της Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης του ΥΠΕΣ επί Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), για την έγκριση ορισμένων σχεδίων ή προγραμμάτων τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, όταν την ΚΥΑ έγκρισης, σύμφωνα με την κυα ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006, συνυπογράφει και ο Υπουργός Εσωτερικών.

161711 Έγκριση πολεοδομικής μελέτης και περιβαλλοντικών όρων Στρατηγικής Επένδυσης

Αίτηση υποβολής των σχετικών μελετών (πολεοδομικής, γεωλογικής καταλληλότητας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων) για την έκδοση της προβλεπόμενης στο άρθρο 12 του ν.3986/11 Κοινής Υπουργικής Απόφασης έγκρισης πολεοδομικής μελέτης και μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων Στρατηγικής Επένδυσης.

983672 Γνωμοδότηση Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ) έργων/δραστηριοτήτων

Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας της κατηγορίας Α δύναται να ζητήσει γνωμοδότηση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής με την υποβολή φακέλου Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ), πριν την υποβολή της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Στο πλαίσιο της ΠΠΠΑ, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται να διενεργήσει δημόσιο διάλογο αναφορικά με τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας και τις ενδεχόμενες κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η γνωμοδότηση κατά το στάδιο της ΠΠΠΑ προσδιορίζει αιτιολογημένα τα ακόλουθα στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο της ΜΠΕ:

α) τις δέσμες των εναλλακτικών λύσεων, β) τις ειδικές μελέτες ανά κατηγορία επίπτωσης που κρίνεται αναγκαίο να εκπονηθούν και τις κατευθύνσεις σχετικά με τη μεθοδολογία και τα χαρακτηριστικά των μελετών, γ) τα θέματα στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την εξέταση των επιπτώσεων, δ) τον κατάλογο των φορέων των οποίων ζητείται η γνώμη και τις προτάσεις για τη διαβούλευση, ε) τις ενδεχόμενες ειδικότερες κατευθύνσεις σχετικά με το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα απαιτούμενα στοιχεία, στ) παράρτημα με όλες τις διατυπωθείσες γνώμες.

393217 Γνωμοδότηση επί Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων μεγάλης δυναμικότητας

Η διαδικασία αφορά στην έκδοση Γνωμοδότησης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επί Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που κατατάσσονται στην υποκατηγορία Α1 της πρώτης (Α) κατηγορίας, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ.1 του άρθρου 1 του ν.4014/2011 (Α' 209). Τα ως άνω δημόσια και ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες υπάγονται στην Ομάδα 7η «Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις» της αριθμ. 1958/13-1-2012 ΥΑ (Β' 21) όπως ισχύει. Η διαδικασία αυτή αποτελεί ενδιάμεσο στάδιο της έκδοσης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

895466 Έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από πλευράς των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο.

Η διαδικασία αφορά στην έκδοση Γνωμοδότησης του Υπουργείου Πολιτισμού επί Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για υλοποίηση έργων και δραστηριοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, υπό όρους και προϋποθέσεις του ν.4014/2011 (Α' 209). Η ΜΠΕ υποβάλλεται αρχικά στις Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. και ανάλογα με την κατηγοριοποίηση του έργου και στις συναρμόδιες Διευθύνσεις της ΓΔΑΠΚ και της ΓΔΑΜΤΕ του αρμόδιου Υπουργείου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί ενδιάμεσο στάδιο της έκδοσης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σύμφωνα με το ν. 4014/2011 (Α' 209) όπως ισχύει, για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων κατηγορίας Α ή τη μετεγκατάσταση ήδη υφισταμένων απαιτείται διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τη διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) από τη Δ/ση Περιβαλλοντικής

Αδειοδότησης της Γενικής Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Για την έκδοση της ΑΕΠΟ, μεταξύ άλλων, απαιτείται συλλογή γνωμοδοτήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς της Διοίκησης. Για το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού αρμόδιες να γνωμοδοτούν είναι κατ'έξοχήν οι Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου. Εφόσον απαιτείται, είτε λόγω της κατηγοριοποίησης του έργου (Ν. 4014/2011, όπως ισχύει), είτε λόγω αναγκαιότητας του θέματος, η εξέταση από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, η οργανική μονάδα που παρέχει την υπηρεσία είναι οι συναρμόδιες Κεντρικές Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΓΔΑΠΚ), δηλαδή η Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (ΔΙΠΚΑ) και η Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων (ΔΒΜΑ), με βάση τις διατάξεις του Οργανισμού του ΥΠ.ΠΟ.Α. (ΠΔ 4/2018). Από πλευράς νεωτέρων μνημείων, η υπηρεσία παρέχεται και από τις υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων (ΓΔΑΜΤΕ). Σε περίπτωση που απαιτείται εξέταση από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, η προθεσμία υλοποίησης είναι ενδεικτική, καθώς μεσολαβούν διάφορα βήματα (κατάθεση συμπληρωματικών στοιχείων, διενέργεια αυτοψίας κ.λπ.) για την προετοιμασία του φακέλου και ακολούθως, εύλογο χρονικό διάστημα για την εξέταση από το Συμβούλιο και την έκδοση της σχετικής Απόφασης.

282682 Γνωμοδότηση επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων τουριστικής εγκατάστασης και έγκριση καταλληλότητας γηπέδου / οικοπέδου

Η διαδικασία αφορά στη Γνωμοδότηση επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και συγκεκριμένα την έγκριση καταλληλότητας γηπέδου/οικοπέδου για τουριστική εγκατάσταση.

732031 Κατάθεση Φακέλου Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) τουριστικής εγκατάστασης στο Υπουργείο Τουρισμού

Η διαδικασία αφορά σε έλεγχο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από την ΕΥΠΑΤΕ του Υπουργείου Τουρισμού, όταν αυτή αφορά σε ίδρυση τουριστικής εγκατάστασης. Η σχετική Μελέτη ακολούθως διαβιβάζεται στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή στο πλαίσιο της έκδοσης Απόφασης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

949480 Γνωμοδότηση επί Μ.Π.Ε. ή/ και Σ.Δ.Α. εξορυκτικών δραστηριοτήτων Υποκατηγορίας Α.1 της Ομάδας 5

Η διαδικασία αφορά στην παροχή γνωμοδότησης, στο πλαίσιο της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Υποκατηγορίας Α1 της Ομάδας 5: Εξορυκτικές

δραστηριότητες, επί Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) ή/και Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (Σ.Δ.Α.), οι οποίες έχουν κατατεθεί προς έγκριση στην αρμόδια Κεντρική Υπηρεσία, ήτοι τη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ).

194449 Απόφαση τροποποίησης ΑΕΠΟ έργων/δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1 και Α2

Η διαδικασία αφορά στην τροποποίηση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, επέκτασης, βελτίωσης ή τροποποίησης περιβαλλοντικά αδειοδοτημένων έργων ή δραστηριοτήτων. Στην περίπτωση αυτή, οι φορείς των έργων ή δραστηριοτήτων υποχρεούνται να υποβάλλουν προς έγκριση, στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, σχετικό Φάκελο Τροποποίησης ΑΕΠΟ.

Σε περιπτώσεις μη ουσιώδους μεταβολής των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η τροποποίηση περιβαλλοντικών όρων που έχουν εγκριθεί κατά τη χωροθέτηση επενδυτικού σχεδίου αξιοποίησης δημοσίου ακινήτου του άρθρου 13 του ν. 3986/2011 (Α' 152), επενδυτικού σχεδίου ανάπτυξης στρατηγικών επενδύσεων του άρθρου 7 του ν. 4864/2021 (Α' 237), σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα της υποπερ. ζζ' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4296/2014 (Α' 155), τα μικτά καταλύματα μικρής κλίμακας της υποπερ. ζζ' της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, τουριστικού λιμένα του άρθρου 31 του ν. 2160/1993 (Α' 118) και ανάπτυξης επιχειρηματικού πάρκου του άρθρου 47 του ν. 3982/2011 (Α' 143), πραγματοποιείται σύμφωνα με την υποπερ. αα) της περ. β) της παρ. 2 του παρόντος.

995805 Διενέργεια Περιβαλλοντικής Επιθεώρησης

Η διαδικασία αφορά στον έλεγχο συμμόρφωσης με τους περιβαλλοντικούς όρους και την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία έργων και δραστηριοτήτων ιδιωτικού ή δημοσίου τομέα, καθώς και φυσικών προσώπων, ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος και κατά επέκταση η υγεία των πολιτών και το δημόσιο συμφέρον.

Οι Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις υλοποιούνται επίσης και από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Περιβάλλοντος Περιφερειακών Ενοτήτων, καθώς και τα αρμόδια Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΠΕ), τις Διευθύνσεις Περιβάλλοντος των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, καθώς και τους Περιβαλλοντικούς Ελεγκτές.

Η Αναφορά/Καταγγελία πολιτών, φορέων ή υπηρεσιών που αφορά σε πράξεις ή ενέργειες εις βάρος της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να είναι κατά το δυνατό συγκεκριμένη και όχι γενική και αόριστη. Πρέπει να περιέχει πληροφορίες για τον προσδιορισμό και εντοπισμό της πηγής ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης του περιβάλλοντος, όπως την τοποθεσία που λαμβάνει

χώρα η πράξη, καθώς και στοιχεία του φορέα ή του προσώπου που διαπράττει ή εμπλέκεται στην καταγγελλόμενη πράξη ή παράβαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Να είναι όσο γίνεται τεκμηριωμένη και να υποστηρίζεται από εύλογα αποδεικτικά στοιχεία και τυχόν έγγραφα.

215904 Πιστοποιητικό Natura 2000

Η διαδικασία αφορά στην έκδοση πιστοποιητικού Natura 2000, με το οποίο βεβαιώνεται η (εντός / εκτός ορίων μιας προστατευόμενης περιοχής) θέση μιας συγκεκριμένης έκτασης ενδιαφέροντος ή γεωτεμαχίου με Κωδικό Αριθμό Εθνικού Κτηματολογίου (ΚΑΕΚ) λειτουργούντος κτηματολογίου.

7.2 Προτάσεις βελτίωσης του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου - διαδικασιών

7.2.1 Γενικό Συμπέρασμα

Ζητήματα που ανακύπτουν από την υφιστάμενη εφαρμογή των διαδικασιών αδειοδότησης είναι τα ακόλουθα:

- Η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης νέων επενδύσεων, υπερβαίνει τον θεσμικό χρόνο, ανάλογα με την κατηγορία τους.
- Η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης υφιστάμενων επενδύσεων, ήτοι η έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ανανέωσης ή τροποποίησης, επίσης υπερβαίνει το θεσμικό χρόνο, αναλόγως υποκατηγορίας και τρόπου αντιμετώπισης από την αδειοδοτούσα αρχή.
- Η φάση της δημόσιας διαβούλευσης και των γνωμοδοτήσεων αποτελεί την κυριότερη αιτία καθυστερήσεων. Ενδεικτικό ότι σε μεγάλο ποσοστό των νέων αδειών, των ανανεώσεων και των τροποποιήσεων χρειάστηκε γνωμοδότηση από Κεντρικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΚΕΣΠΑ/ΠΕΣΠΑ), πριν την έκδοση της ΑΕΠΟ.

Η κατηγοριοποίηση των έργων και δραστηριοτήτων με επιπτώσεις στο περιβάλλον προβλέπεται στην ευρωπαϊκή Οδηγία 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2014/52/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (Παραρτήματα I και II).

Η Ελλάδα επέλεξε να συμπεριλάβει στην εθνική νομοθεσία έργα και δραστηριότητες που δεν αναφέρονται καθόλου στα Παραρτήματα της Οδηγίας και λόγω του αυξημένου αριθμού έργων και δραστηριοτήτων η ταξινόμησή τους διαφοροποιείται στην Ελλάδα κατά 46,7% σε σχέση με την Οδηγία. Επιπροσθέτως, πρέπει συνυπολογιστεί ότι η Ελλάδα παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης από περιοχές Κοινοτικού Ενδιαφέροντος (SCI) του δικτύου Natura 2000 και το

δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης από Ζώνες Ειδικής Προστασίας (SPA) του προγράμματος Natura 2000 .

Με στόχο την επιτάχυνση και τον εκσυγχρονισμό της περιβαλλοντικής αδειοδότησης στην Ελλάδα ενδεικτικά προτείνονται:

- Επανεξέταση κατηγοριοποίησης έργων και δραστηριοτήτων με συνδυαστικά κριτήρια όπως π.χ. υψηλή συχνότητα εμφάνισης χωρίς υποχρέωση κατηγοριοποίησης από την Ευρωπαϊκή Οδηγία.
- Ενεργοποίηση των προβλεπόμενων στα άρθρα 16 και 20 του ν. 4014/2011 περί Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και Μητρώου Περιβαλλοντικών Ελεγκτών αντίστοιχα.
- Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών αξιολόγησης ΜΠΕ και σύνταξης ΑΕΠΟ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές και τα διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα.
- Σε συνεργασία με την Επιτροπή Περιβάλλοντος του ΕΛΟΤ να αξιοποιηθούν τα διεθνή πρότυπα και οι Ευρωπαϊκές οδηγίες και να δημιουργηθούν τα αντίστοιχα Ελληνικά για τον καθορισμό κριτηρίων κατάταξης αποβλήτου με αντικατοπτρικό κωδικό ΕΚΑ.
- Εφαρμογή των άρθρων 12 και 13 του ν. 4042/12 από τη γνωμοδοτική επιτροπή που προβλέπεται στο άρθρο 40 του ίδιου νόμου για διαχωρισμό μεταξύ αποβλήτου και παραπροϊόντος και τον αποχαρακτηρισμό αποβλήτων.

7.2.2 Προτάσεις Βελτίωσης

7.2.2.1 Προτάσεις απλούστευσης των διαδικασιών για την έκδοση των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

- Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών αξιολόγησης ΜΠΕ και σύνταξης ΑΕΠΟ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές και τα διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα, σε συνεργασία με τα στελέχη της Κεντρικής και Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τους Πιστοποιημένους Αξιολογητές ΜΠΕ και ομάδες εμπειρογνομόνων.
- Προτυποποίηση των διαδικασιών και των φύλλων ελέγχου των περιβαλλοντικών ελέγχων με τη συμμετοχή των άμεσα εμπλεκόμενων μερών.
- Δημιουργία συστημάτων προτυποποίησης στοιχείων και δεικτών για την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας. Συνεργασία υπηρεσιών και παραγωγικών φορέων.

7.2.2.2 Προτάσεις απλούστευσης των διαδικασιών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων του Δικτύου Natura 2000

Ένα νέο ευρωπαϊκό καθεστώς εισάγεται στις περιοχές Natura, σύμφωνα με το οποίο, εισάγονται 4 ζώνες προστασίας στις συγκεκριμένες περιοχές:

- Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης,
- Ζώνη προστασίας της φύσης,
- Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών,
- Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων.

Στις περιοχές αυτές θα αναπτύσσονται δραστηριότητες οι οποίες θα προβλέπονται από 23 Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες που θα εκπονηθούν σε όλη τη χώρα, αντίστοιχα διαχειριστικά σχέδια, αλλά και Προεδρικά Διατάγματα ανά περιοχή, με βάση ένα νέο σύστημα, το οποίο ακολουθεί απολύτως **την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους**.

Τα μέτρα που περιέχονται στο ελληνικό ΠΔΠ 2021-2027 καλούνται να καλύψουν πρωταρχικά τις εθνικές προτεραιότητες για την προστασία και τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, ειδών και οικοτόπων. Οι βασικές εθνικές προτεραιότητες αφορούν στα ακόλουθα:

1. Βελτίωση της γνώσης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο για την κατάσταση διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς τα υπάρχοντα κενά γνώσης είναι σημαντικά. Η απουσία γνώσης καθιστά αδύνατο τον προσδιορισμό των αναγκών και τον καθορισμό μέτρων για τη διατήρηση και διαχείρισή τους. Συνεπώς, βασική προτεραιότητα της ερχόμενης περιόδου είναι η υλοποίηση δράσεων απόκτησης 8 πρωτογενών δεδομένων με εργασίες πεδίου σε συνδυασμό και με την εγκαθίδρυση και εφαρμογή ενός εθνικού συστήματος μόνιμης παρακολούθησης ειδών / οικοτόπων.

2. Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών (με κακή κατάσταση διατήρησης, μη ικανοποιητική και με φθίνουσα τάση ή προτεραιότητας ανεξάρτητα από την κατάσταση διατήρησής τους) και τύπων οικοτόπων (με μη ικανοποιητική / κακή κατάσταση διατήρησης ή προτεραιότητας ανεξάρτητα από την κατάσταση διατήρησής τους) κοινοτικού ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων και των πτηνών (προτεραιοποίηση με βάση την τάση του πληθυσμού, το ποσοστό του πληθυσμού της Ένωσης στη χώρα, τις κατηγορίες κινδύνου από το Birds in Europe 3.018 και τη γνώμη ειδικών), για τα οποία κρίνεται απαραίτητη η βελτίωση της σημερινής κατάστασής τους, μέσω εφαρμογής των Σχεδίων Δράσης ειδών και οικοτόπων και των Σχεδίων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.

3. Αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται από τις αλληλεπιδράσεις και τις συγκρούσεις μεταξύ της άγριας ζωής και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, τόσο σε σχέση με τις αρνητικές επιπτώσεις στα είδη (υψηλή ανθρωπογενής θνησιμότητα ζώων), όσο και με τις

επιπτώσεις στο φυσικό κεφάλαιο και τους φυσικούς πόρους, τα εργαλεία και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται από τους τοπικούς πληθυσμούς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην καταγραφή και αντιμετώπιση κινδύνων σε θαλάσσιες περιοχές του δικτύου Natura 2000.

4. Μετριασμός των συνεπειών και πρόληψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε προστατευόμενα είδη, οικοτόπους και περιοχές.

5. Δημιουργία πράσινων υποδομών για τη μείωση του κατακερματισμού των οικοσυστημάτων εντός και εκτός του δικτύου Natura 2000 και ανάπτυξη πρακτικών και μέτρων φιλικών και υποστηρικτικών προς τα είδη και τους τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος, μέσω και της εφαρμογής αγροπεριβαλλοντικών μέτρων.

6. Διατήρηση των γενετικών πόρων.

7. Αντιμετώπιση των επιπτώσεων των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (Invasive Alien Species - IAS) με έμφαση στο θαλάσσιο περιβάλλον και σε είδη/τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος.

8. Μετριασμός των επιπτώσεων των μεγάλων υποδομών (π.χ. αιολικών πάρκων, έρευνα για εξόρυξη υδρογονανθράκων κ.λπ.) σε περιοχές Natura 2000 και σε είδη / τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος.

9. Βελτίωση της εφαρμογής της κοινοτικής και εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Επιπρόσθετα, τακτοποίηση ανοικτών υποθέσεων / καταγγελιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το ΥΠΕΝ, οι οποίες αφορούν στην πλημμελή εφαρμογή της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής σε σχέση με τη λειτουργία του δικτύου Natura 2000 και την εφαρμογή των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΕ, και μεγαλύτερη ενσωμάτωση της διάστασης της προστασίας της βιοποικιλότητας στις επιμέρους τομεακές πολιτικές.

10. Ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας και ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των δημόσιων φορέων που έχουν αρμοδιότητα σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.

11. Εφαρμογή στοχευμένης ενημέρωσης με σκοπό την κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από την προστασία και τη διατήρηση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, καθώς και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω της βιώσιμης χρήσης του φυσικού κεφαλαίου της χώρας εντός του δικτύου.

Η δημιουργία κατάλληλων πλαισίων / υποδομών για τη σύνδεση των διαφόρων τύπων διαχειριστικών και θεματικών σχεδίων (σχέδια διαχείρισης βόσκησης, δασικά διαχειριστικά, σχέδια διαχείρισης περιοχών Natura 2000 κ.ά.) και τη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων που αφορούν στις περιοχές Natura 2000, καθώς και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Βασική επιλογή για την απλούστευση και διαδικασιών είναι ότι οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων στις προστατευόμενες περιοχές, ιδίως στις εντασσόμενες στο δίκτυο Natura 2000, θα περιγράφονται με αναφορά στις χρήσεις γης, όπως αυτές προσδιορίζονται στο Π.Δ. 59/2018 (Α' 114).

Για να μπορέσουν οι σχετικές διατάξεις να ισχύσουν και σε προστατευόμενες περιοχές, προστίθενται γενικές και ειδικές χρήσεις γης, οι οποίες αντιστοιχούν σε δραστηριότητες που συνηθίζονται σε προστατευόμενες περιοχές.

Διαχωρίζονται επίσης οι χαρακτηρισμοί των προστατευόμενων περιοχών από το βαθμό προστασίας εντός αυτών και συσχετίζονται πλήρως οι ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες, τα σχέδια διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών και τα αντίστοιχα προεδρικά διατάγματα οριοθέτησης και ζωνοποίησής τους.

7.3 Προτάσεις για την ενεργή συμμετοχή της ΕΕΧ στην βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης

7.3.1 Ενδυνάμωση του θεσμικού ρόλου της ΕΕΧ

Η μειωμένη πρόσβαση διαφόρων επιστημονικών πεδίων στερεί τις επιστημονικές εργασίες από τις γνώσεις και τις δεξιότητες των πτυχιούχων αυτών των επιστημονικών πεδίων και η απαραίτητη διεπιστημονική προσέγγιση παύει να είναι δι-επιστημονική και αυτό έχει ως αποτέλεσμα π.χ. να αγνοούνται οι χημικοί κίνδυνοι στη μελέτη ενός οικοσυστήματος και να επικεντρώνεται η μελέτη στους βιολογικούς παράγοντες, να ελέγχεται η συμμόρφωση στις εκπομπές από στοιχεία καύσης και απόδοσης καυστήρα παρά με στοιχεία μετρήσεων των χημικών ρύπων στις εκπομπές. Για την επίτευξη του στόχου της δι-επιστημονικής προσέγγισης προτείνεται η **παρέμβαση της ΕΕΧ στη Δημόσια Διοίκηση για κατοχύρωση της θέσης των χημικών στους περιβαλλοντικούς ελεγκτές.**

Η ΕΕΧ είναι σε θέση να αναδείξει σε επαφές με το ΥΠΕΝ τη θέση της και των χημικών ως ενδιαφερόμενο μέρος στη διαδικασία των περιβαλλοντικών ελεγκτών.

Η ΕΕΧ μπορεί να αναπτύξει δράσεις είτε αυτόνομα είτε σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, που αφορούν στην παροχή εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης για υποψήφιους περιβαλλοντικές ελεγκτές για:

- Μεθοδολογία περιβαλλοντικού ελέγχου
- Τεχνικές διαδικασίες δειγματοληψίας, επιτόπιας μέτρησης, διαχείρισης αποβλήτων
- Περιβαλλοντική νομοθεσία

Επίσης, στο βαθμό που θα εξασφαλίσει την έμμεση εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να διεκδικήσει τη συμμετοχή στην εξεταστική διαδικασία ως αρμόδιο ΝΠΔΔ μαζί με άλλα αντίστοιχα επιμελητήρια (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ κ.α.).

Τέλος, στο πλαίσιο των ψηφιακών δυνατοτήτων της η ΕΕΧ μπορεί να διεκδικήσει συμμετοχή στη διαχείριση του σχετικού μητρώου μαζί με τα άλλα επιστημονικά επιμελητήρια.

7.3.2 Βελτίωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης

Το σύστημα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης εξακολουθεί να παρουσιάζει τα κάτωθι:

- Εμπλοκή πολλών και διαφορετικών φορέων
- Περιορισμένη δεξαμενή μελετητών και κατά συνέπεια αξιολογητών, καθώς υπάρχουν πολύ αυστηρές, σχεδόν μη εφαρμόσιμες απαιτήσεις αμεροληψίας και ανεξαρτησίας. Για να γίνει κάποιος αξιολογητής πρέπει να έχει προϋπηρεσία ως μελετητής αλλά για να αξιολογήσει θα πρέπει να μην έχει σχέση με το φορέα που υπέβαλλε την ΜΠΕ προς αξιολόγηση, ενώ δεν επιτρέπεται η ένταξη στο μητρώο επιστημόνων που έχουν σχέση εργασίας με το Δημόσιο ή το ευρύτερο δημόσιο
- Η ειδική οικολογική αξιολόγηση αλλά και γενικά οι μελέτες, χαρακτηρίζονται πολλές φορές από φαινόμενα επαναλήψεων, χωρίς να έχει γίνει ουσιαστική μελέτη της ειδικής περίπτωσης και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη στη σύνταξη αλλά και στην αξιολόγηση οι διαστάσεις της κυκλικής οικονομίας, της βιώσιμης ανάπτυξης και σύγχρονων περιβαλλοντικών τεχνολογιών

Για τους σκοπούς αυτούς προτείνονται:

Συνεχής θεσμική παρακολούθηση της διαδικασίας αδειοδότησης και της λειτουργίας του μητρώου πιστοποιημένων αξιολογητών ΜΠΕ, ώστε να ανιχνευτούν έγκαιρα φαινόμενα μονοεπιστημονικότητας ή δυσλειτουργίας του συστήματος περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η πρόσβαση στο μητρώο πιστοποίησης δεν είναι εφικτή παρά σε θεσμικούς παράγοντες και η ΕΕΧ μπορεί να αιτηθεί τέτοια πρόσβαση. Τα Περιφερειακά Τμήματα της ΕΕΧ σε συνεργασία με το ΕΤ μπορούν να παρακολουθούν ως τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη και να αναφέρουν για τις περιπτώσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης, αλλά και διεξαγωγής ελέγχων περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και τήρησης των ΑΕΠΟ.

Προτυποποίηση της διαδικασίας - Προτεινόμενες σύγχρονες περιβαλλοντικές τεχνολογίες προς ενσωμάτωση

Η ΕΕΧ μπορεί μετά από ανάθεση να αναλάβει το παρακάτω έργο:

- Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών αξιολόγησης ΜΠΕ και σύνταξης ΑΕΠΟ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές και τα διεθνή περιβαλλοντικά πρότυπα, σε συνεργασία με τα στελέχη της Κεντρικής και Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τους Πιστοποιημένους Αξιολογητές ΜΠΕ και ομάδες εμπειρογνομώνων.
- Προτυποποίηση των διαδικασιών και των φύλλων ελέγχου των περιβαλλοντικών ελέγχων με τη συμμετοχή των άμεσα εμπλεκόμενων μερών.
- Δημιουργία συστημάτων προτυποποίησης στοιχείων και δεικτών για την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας. Συνεργασία υπηρεσιών και παραγωγικών φορέων.
- Παρουσίαση και καταγραφή σύγχρονων περιβαλλοντικών τεχνολογιών προς μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Ενσωμάτωση των αρχών της περιβαλλοντικής διαχείρισης και των αντίστοιχων συστημάτων ποιότητας στο σχεδιασμό έργων και στη σύνταξη και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών μελετών.

Εκμετάλλευση της Περιφερειακής Δομής της ΕΕΧ Προτεραιότητες περιοχών Natura - καταγραφή ανά Περιφερειακό Τμήμα (ΠΤ)

Σε σχέση με τις εθνικές προτεραιότητες, τα ΠΤ σε συνεργασία με το Επιστημονικό Τμήμα Περιβάλλοντος, Υγείας & Ασφάλειας μπορούν να επικεντρώσουν για τις περιοχές Natura της περιοχής τους δράσεις σχετιζόμενες με τα παρακάτω:

- Βελτίωση της γνώσης σε τοπικό επίπεδο για την κατάσταση διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς τα υπάρχοντα κενά γνώσης είναι σημαντικά. Συλλογή στοιχείων για την καταγραφή της παρούσας κατάστασης, συλλογή μελετών από οικεία Πανεπιστημιακά Τμήματα και φορείς.
- Αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται από τις αλληλεπιδράσεις και τις συγκρούσεις μεταξύ της άγριας ζωής και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, τόσο σε σχέση με τις αρνητικές επιπτώσεις στα είδη (υψηλή ανθρωπογενής θνησιμότητα ζώων), όσο και με τις επιπτώσεις στο φυσικό κεφάλαιο και τους φυσικούς πόρους, τα εργαλεία και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται από τους τοπικούς πληθυσμούς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην καταγραφή και αντιμετώπιση κινδύνων σε θαλάσσιες περιοχές του δικτύου Natura 2000 με επικέντρωση στους χημικούς ρύπους αλλά και με ειδικότερη επικέντρωση στις συγκεντρώσεις και περιβαλλοντική διαθεσιμότητα των παραμένοντων στο περιβάλλον ρύπων (POPs).

- Μετριασμός των επιπτώσεων των μεγάλων υποδομών (π.χ. αιολικών πάρκων, έρευνα για εξόρυξη υδρογονανθράκων κ.λπ.) σε περιοχές Natura 2000 και σε είδη / τύπους οικοτόπων κοινωτικού ενδιαφέροντος με δράσεις ενημέρωσης - διαβούλευσης για νέες βέλτιστες πρακτικές και εφαρμογή στοχευμένης ενημέρωσης με σκοπό την κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από την προστασία και τη διατήρηση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, καθώς και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω της βιώσιμης χρήσης του φυσικού κεφαλαίου της χώρας εντός του δικτύου.
- Ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας και ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των δημόσιων φορέων που έχουν αρμοδιότητα σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 με εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης της ΕΕΧ.

Για τις παραπάνω δράσεις κύριο ρόλο έχουν να διαδραματίσει το αρμόδιο Επιστημονικό Τμήμα της Ένωσης (Περιβάλλοντος και Υγείας & Ασφάλειας της Εργασίας) αλλά και τα κατά τόπους Περιφερειακά Τμήματα της ΕΕΧ, καθώς το ΕΤ μπορεί να διοργανώσει δομές εμπειρογνωμοσύνης για την επεξεργασία και συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών, αλλά και την εξαγωγή των απαραίτητων παραδοτέων, ενώ τα ΠΤ έχουν αμεσότερη πρόσβαση σε τοπικά προβλήματα. Τα Επιστημονικά Τμήματα αναλαμβάνουν έργο με την ανάθεση από την Διοικούσα Επιτροπή της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, βάση του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας Επιστημονικών Τμημάτων. Η Διοικούσα Επιτροπή μπορεί να προγραμματίσει μέσω της Κεντρικής Υπηρεσίας, αλλά και κατάλληλων εργολάβων την περαιτέρω υλοποίηση δράσεων αλλά και την ύπαρξη των απαραίτητων δομών στην Κεντρική Υπηρεσία και στα Περιφερειακά Τμήματα της ΕΕΧ, προκειμένου οι δράσεις να αναπτύσσονται μόνιμα.

Αυτές οι δράσεις θα αυξήσουν την εξυπηρέτηση της ΕΕΧ προς τους οικονομικούς φορείς, θα βελτιώσουν την παρουσία της και το θεσμικό της ρόλο στο περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η κάλυψη των εξόδων θα γίνει έμμεσα με αύξηση των ταμειακά εντάξει μελών και άμεσα με κοινές δράσεις κατάρτισης.